

Puude vaenlane

Testime seitset laserprinterit

60 000!

Absurdselt kallis arvuti

Naerata!

Esimene kahe ekraaniga kaamera

Seisev vesi

Midagi ei toimu

Sony MP3-mängija on kui aastate tagant

[digi]

Windows 7: meie lõplik hinnang

Võtta või jätta?

Tark lugu Photoshopist: kuidas ise taustu teha?

1000 MBPS

KAS VALIDA STARMAN VÕI ELION? LOE LK 40

John ja teised: nüüd võib igaüks biitlite liikmeks saada

Nr 55, november 2009
Hind 39.90 kr

Jälle võidu: mängime uut Need For Speedi

Teleriteadus: õpetame mõistma telerite andmeid

õhtune chill by Taff**

**Pildid tegi Taavi.

Eilne chill pidu Taffi juures. Kõik olid kohal!

* Jäädvusta oma elu.

Pix your life ▶

PENTAX

Vali nelja värvi vahel: valge, punane, sinine ja must.
12,4 megapiksliga CMOS sensor. HD video 720p.
2,7-tolline Live-viewekraan. Sarivõte 4,7 pilti sekundis.
Sensori tundlikkus kuni ISO 12 800.

Liigu. Kohtu. Suhtle. Pildista ja jaga. Chillii.
Väljenda ennast – jäädvusta oma elu.

sinu uus **K-x**
www.pentax.ee

**PHOTOPOINT
ÜLEMISTE KESKUS**
Tallinn, Suur-Sõjamäe 4
E-P 10-21 Tel: 603 4726

**PHOTOPOINT
ROCCA AL MARE**
Tallinn, Paldiski mnt 102
E-P 10-21 Tel: 6659277

**PHOTOPOINT
PÄRNU MNT**
Tallinn, Pärnu mnt 139
E-R 10-20, L 10-18 Tel: 655 0651

**PHOTOPOINT
LÖUNAKESKUS**
Tartu, Ringtee 75
E-P 10-21 Tel: 731 5626

**PHOTOPOINT
TARTU KAUBAMAJA**
Tartu, Riia 1
E-L 9-21, P 9-18 Tel: 731 4828

**PHOTOPOINT
EEDEN**
Tartu, Kalda tee 1c
E-P 9-21 Tel: 742 7868

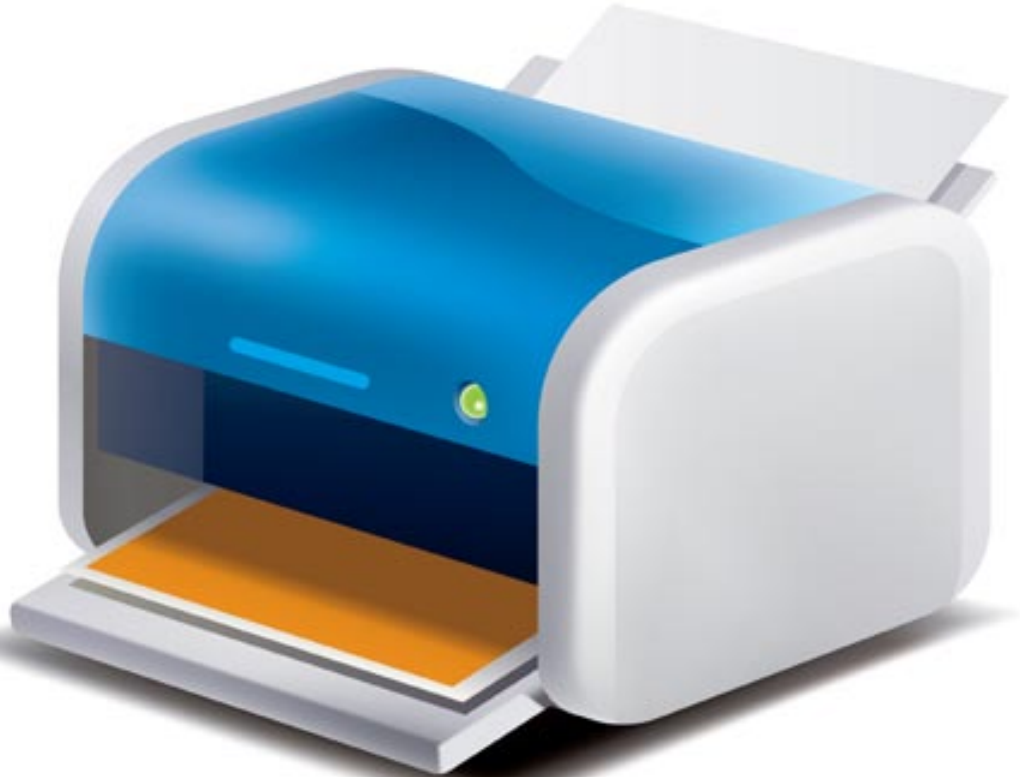
**PHOTOPOINT
PÕHJAKESKUS**
Rakvere, Tõrremäe
E-P 10-20 Tel: 326 0633

**PHOTOPOINT
ASTRI**
Narva, Tallinna mnt 41
E-L 10-20, P 10-18 Tel: 356 7550

34 >

Milline laserprinter osta koju?

Testime seitset odavamat laserprinterit ja valime välja ühe, mille soovitame osta, kui kodus vahel harva printimiseks printerit vaja.

VÄRSKE KRAAM

- 7 > Uudised**
Ei saa me ilma Macita
- 8 > Uudised**
Nikoni lipulaev
- 10 > Top**
10 asja, mida saab nüüd pildistada, mida enne ei saanud
- 14 > Tulevik**
Euroopa GPS saab maailma täpsemaks
- 16 > Naistekas**
Omanäolised Macbooki kaunistused
- 18 > Arvamus**
Windows 7 on nagu hamburger
- 20 > João Lopes Marques**
140 täpselt lastud märki

JÄRELE PROOVITUD

- 22 > Microsoft Windows 7**
Microsofti aus lunastus
- 25 > Fujitsu Celsius Ultra**
Pane või puid lõhkuma

- 26 > Playstation 3 Slim**
Saledam, ja mitte ainult!
- 28 > Samsung ST550**
Mossitajatel mitte tülitada
- 29 > AOC 936Swa**
Odav rahvakuvar
- 30 > SonyEricsson C903**
Ilus õun, ussid sees
- 31 > Acer Travelmate 8571**
Acer jätkab võidukalt
- 32 > Dell Latitude 2100**
Kõva kui kivi
- 33 > Sony Walkman B142F (2 GB)**
Sisu ja vormi ebakõla

25 >

Kas tõesti?!
Arvuti 60 000 eest?!

33 >

Sony pulk

52 > Need for Speed: Shift

Paljude lemmikihutamine on jälle tagasi

TESTID

- 34 > Suur test**
Toome koju laserprinteri
- 40 > Väike test**
Kelle 100 on etem?

KUIDAS

- 46 > ... salastada faile?**
Kurjade silmapaaride eest
- 48 > ... teha vingeid taustu?**
Sest pildistamisel ei osanud mõelda
- 50 > ... mõista telerite tehnilisi näitajaid?**
Hertsid ja 3D

PLAY

- 52 > Need for Speed: Shift (PC)**
Vihma käest räästa alla
- 55 > The Beatles: Rock Band (Xbox 360)**
Seda su vanemad ostaksid!
- 56 > Halo 3: ODST (Xbox 360)**
Teada-tuntud headuses
- 57 > Lucidity (PC)**
Sammud õiges suunas
- 59 > Tulekul**
Häid mängu sajab kui puudelt lehti

TAGUMINE OTS

- 60 > Ostujuht**
Võta poodi minnes kaasa
- 62 > Saabunud post**
Jälle uued kirjad
- 64 > Digidoktor**
Meie ikka aitame
- 65 > Kuulame ja vaatame**
Meie maitse järgi
- 66 > Inimkatse**
Üle aja: 13. kuu

10 või 100?

• Arvud 10 ja 100 on IT-maailmas väga paljude asjadega seotud ning nüüd siis ka netiühendustega. Seni olid kiiremad kodused internetiühendused just umbes 10 Mbps allalaadimiskiirusega, nüüdsest aga 100 Mbps. Ja mis sellest kasu on?

Enamusele kasutajatele paraku eriti mitte midagi. Kõige suuremad kiirused saavutasime Bittorrentiga, kuid maailma statistika näitab, et BitTorrenti-liiklus on viimasel ajal kõvasti kahanenud. Põhjuseks legaalsete striimimisteenuste turuletulek. Enam pole oluline, et 1 GB failid korraga ja kiiresti kohale jõuaks, vaid film hakkab mängima peale mõningast puhverdamist ning tiksus vaikselt lõpuks kohale ka.

Peaegu kõigile meist piisab praegu 10 Mbps kiirusega ühendusest, aga kindel on see, et kohe varsti see kõik muutub. Me ei oska hetkel ilmselt arvatagi, milliseid teenuseid lähematel aastatel 100 Mbps maailmas välja mõeldakse, aga mõte liigub kindlasti *live*-video suunal. Ning kuidagi peame me tulevikus ju hologrammkõnesid üle kandma.

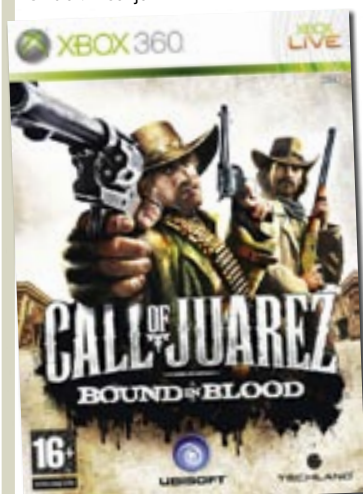
Seni aga – ava ajakirjas lk 40 ning loe Starmani ja Elioni 100 Mbps internetiühenduste võrdlust.

✉ HENRIK ROONEMAA, PEATOIMETAJA

Praegu piisab ka 10 Mbps kiirusega ühendusest, aga on kindel, et varsti see muutub

[MÄNGUMÄNG]

Oktoobrikuu küsimuse õige vastus on, et «Bioshocki» eelkäijaks peetakse «System Shocki» sarja.

Xbox 360 mängu «Call of Juarez: Bound in Blood» võitis:

• Pelle Kilter

Mängude plakatid:

- Martin Parker
- Andrus Rähni
- Villu Viirsalu
- Aleksander Lind
- Alari Alev
- Ragnar Luga
- Egon Liht
- Kardo Orav

Auhinnad saab kätte [digi] toimetusest Liimi 1, Tallinn.

- Aadress: Liimi 1, 10621 Tallinn
- tel 661 6186 • faks 661 6185
- e-post digi@presshouse.ee

Toimetus

Peatoimetaja

Henrik Roonemaa

henrik.roonemaa@presshouse.ee

Toimetajad

Sven Vahar

sven.vahar@presshouse.ee

Martin Mets

martin.mets@presshouse.ee

Kujundaja

Holger Vaga

holger@presshouse.ee

Keeletoimetaja

Piret Reidla

piret.reidla@presshouse.ee

Tellimine

• telefonil 660 9797

• e-posti aadressil

levi@presshouse.ee

• veebis aadressil

<http://www.telli.ee>

telli.ee

HEAD AJAKIRJAD
HEA HINNAGA

Aastatellimus 399 krooni.
Otsekorraldus 33 krooni kuus.

Reklaam

Raimo Kõrts

tel 661 6186

raimo.korts@presshouse.ee

Fotod tootjatelt, kui ei ole märgitud teisiti.

Väljaandja **Presshouse OÜ**

Trükk **Unipress**

© **Presshouse OÜ**

Digis avaldatud tekstide ja fotode avaldamine ükskõik millisel viisil on keelatud ilma väljaandja eelneva kirjaliku loata. Kõik õigused on kaitstud.

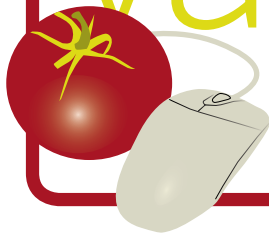
www.digi.ee

Millal Sina viimati oma lähedastega aega veetsid?

Jõulupeod ja -õhtusöögid Tallinki hotellides ja laevadel.
www.tallink.ee

värskke kraam

> Välismälu tuukritele **LK9** > Mida hakata peale Nikoni uue kaameraga? **LK10** > Maailma täpsem GPS **LK14** > Kõige populaarsem eestimaalane Twitteris ei olegi eestlane **LK20**

Ei saa me ilma Macita

Täpsemalt iMacita. Nimelt tulid oktoobri lõpus välja legendaarsete Apple'i arvutite uued versioonid. Uued iMacid on laiekraani ja LED-taustvalgustusega vastavalt 21,5- ja 27tollised. Meenutuseks, et siiani on iMacil kõige suurem ekraan olnud 24tolline.

• Veelgi suuremad muutused leiab iMaci sisemusest, mis ennast tänapäevaste oludega kurssi viinud. Odavam ja tagasihoidlikuma 21,5tollise iMaci seest leiab Intel Core 2 Duo 3,06 GHz protsessori, 4 GB DDR3 mälu, NVIDIA GeForce 9400M integreeritud graafikakaardi ja 500 GB 7200 rpm kõvaketta.

Kõige esinduslikuma, 27tollise uue

iMaci sees peitub Intel Core i5 2,66 GHz neljatuumaline protsessor, 4 GB DDR3 mälu (laiendatav kuni 16 GB), ATI Radeon HD 4850 graafikakaart ja 1 TB 7200 rpm kõvaketas. See pole veel kõik, spetsiaalselt saab endale kokku panna iMaci, kus sees on protsessorite valitseja – neljatuumaline Intel Core i7.

Peibutuspardina on peale juhtmevaba

klaviatuuri iMacidega kaasas Apple'i uus hiir Magic Mouse. Mille poolest see hiir maagiline on? Sel pole nuppe! Ega rullikut! Laheda disainiga hiirel on pakkuda ainult sile pind mõtteliste nuppudega.

Juba Eestis müügil oleva 21,5tollise iMaci hinnaks on 18 890 krooni, 27tollise neljatuumalise eest küsitakse 30 590 krooni.

Võimekas miniarvuti

- Kohe-kohe on müügile jõudmas uus Lenovo miniarvuti IdeaPad S12, mille märksõnadeks on NVIDIA Ion integreeritud graafikakaart ja operatsioonisüsteem Windows 7 Home Premium. NVIDIA Ion saab lubaduste kohaselt hakkama ka Aero Glassi täieliku visuaalse ilu manamisega 1280 x 800-pikslise resolutsiooniga ekraanile ning ei jää hätta 1080p videoga.

Ligi 8000 krooni maksva uue Lenovo Ideapadi sisemisest leiab veel nagu ikka Intel Atom 1,6 MHz protsessori, 3 GB mälu ja 320 GB kõvaketta.

Hea ei ole odav

- Sakslaste Ultrasonic on teinud uued kõrvaklapid, mis peaksid igale audiofiilile rõõmu pakkuma. Avatud ehitusega HFI-2400 kasutavad heli tootmiseks 40 mm kallutatud draivereid ja Ultrasonic'i S-Logic'u tehnoloogiat. Klappe saab mugavamaks transportimiseks nii kokku voltida kui ka velvetkotti pista. Kaasa antakse ka demo-CD, et veenduda, kui head heli need tekitavad.

Selliste klappide eest tuleb korralikult maksta - umbes 3500 krooni. Ja HFI-2400 on Ultrasonic'i standardite järgi veel keskklassi kõrvaklapid.

Nikoni lipulaev

D3s on Nikoni eliitkaamera uus versioon, mille omaduste hulka kuulub äärmiselt tundlik 12,1megapiksliline FX-formaadis CMOS-andur ISO-vahemikuga 200 kuni 12 800. Ennekuulmatu on see, et Hi-3-seadistusega on ISO laiendatav lausa 102 400-ni. D-filmi funktsioon võimaldab mikrofoni olemasolul suurepärasest stereoheli ja kõrglahutusega filmijäädvustust. 51punktine automaatteravustamise süsteem tagab kõrgema tundlikkuse hämaras pildistamisel ja suurepärase töö liikuvate objektide jälgimisel. Hind? Umbes 85 000 krooni.

Nupud särama

- Logitech on turule toomas uut mänguriklaviatuuri G110, mis on loogiline jätk kiita saanud klaviatuurile G10. Nüüd aga pakutakse nuppudele sinist, punast ja lillat värvi LED-taustvalgustust, mida saab ise oma suva järgi määrata.

Nagu Logitech'i mänguriklaviatuuridel varemgi, saab ka nüüd ise G-nuppudele, mida on 12, erinevaid ülesandeid anda ning kolme M-nupuga nende profiile määrata. Samuti saab klaviatuuri järele ühendada nii kõrvaklapid kui ka ühe suvalise USB-seadme, mis päästab nende tülikast ühendamisest arvuti tagaküljel. Euroopas on G110 saadaval alates jaanuarist hinnaga 1250 krooni.

Kukuta ja uputa

- A-Data on meisterdanud kõvaketta neile, kelle töökoht ei asu kesklinna kontoris. Kukkumis- ja veekindel kõvaketas SH93 sobib ka siis, kui kontoriks on loodus.

Lubatakse, et täielikult kummiga kaetud kõvaketas, mille ümber saab kerida USB-juhtme, on töökorras isegi pärast poole tunnist vee all viibimist ja see peab vastu madalalt kukkumisele. Jätakse küll täpsustamata, kui madal on madal. Peagi on veel hinnasildita kõvakettaid saada neljas suurus: alates 250 GB-st kuni 640 GB-ni.

Värvilised kuvarid

- Unustage igavad kuvarid, LG toob peatselt turule uue värvikate kuvarite kollektsiooni W30, mille värviskaalal leidub nii tuhmroosa, havainise, liilla, õunarohelise kui ka hallikasmusta korpusega kuvareid.

Laiekraaniga LG W30-d on kõigest kuni 37 mm paksused ning neid on saadaval nii 18,5- kui ka 21,5-tollistena. Resolutsioon on vastavalt 1366 x 768 ning 1920 x 1080 pikslit. Ees- tis tulevad LG uued kuvarid müüki juba novembris.

Suuremaks ja raskemaks

- Kui äsja muutis Sony oma PSP Go ekraani võrreldes tavalise PSP-ga väiksemaks, siis Nintendo talitab DSi'ga vastupidiselt - alates novembri lõpust saab juba Jaapanis osta 4,2-tollise ekraaniga pihukonsooli Nintendo DSi LL.

Ekraani suurus muudeti 3,25 tolli pealt suuremaks eelkõige soovist tulla vastu neile kasutajatele, kes tahtsid internetis surfamiseks ja mängimiseks suuremat ekraani. Samas kasvab ka seadme kaal endiselt 214 grammilt tervelt sada grammi raskemaks. Uue Nintendo DSi hind on umbes 3100 krooni.

Pärast kohutavat õnnetust ei julenud Nikoni insenerid enam vätku kasutada ja olid sunnitud tegema kõrgema ISOga kaamera.

ISTOCKPHOTO

10 asja, mida saab nüüd pildistada, mida enne ei saanud

Nikon on oma uue fotokaameraga D3s murdnud seni võimatuna tundunud kuuekohalise ISO-tundlikkuse piiri. Esmakordselt on ISO 102 400 kättesaadav väljaspool laborit ja eritehnoloogiat. Mida sellega pildistada?

1. Ööloomade salaelu
Tahad teada, mida teevad mitud öösel või kuidas karihiir magab? Nüüd saad sa nende kodust elu ilma infrapuna-kaamera rata üles pildistada.

2. Hämaraid tegusid
Pimeduse varjus toimuvad hämarad teod ja kahtlased tehingud jäävad nüüd pildile. Mida need ärimehed seal kangi all käest-kätte vahetasidki? Nüüd saad teada.

3. Küünlavalgusõhtuid
Välk, see amatöörfotograafi ravim igaks elujuhtumiks, tapab igasuguse hubase atmosfääri. Nüüd pole ka paari kahkja küünla valgel toimuva kunstiline jäädvustamine enam probleemiks.

4. Hilisõhtusi spordivõistlusi
Kui staadionil on valgust vähe, aga sul oleks vaja hetke jäädvustamiseks väga lühikest säri, saad sa nüüd ISO muretult lakke lükata, et vastu ööd tehtud maailmarekord kenasti pildile jääks.

5. Kuulsuste käimisi
Kes kellega käib? Kes oli see võluv daam, kellega tuntud poliitik kuuvalgel jalutas käis. Varasema müramuistilise laigu asemel saad nüüd pildile äratuntavad näojooned.

6. Üritusi ilma varuvälguta
Ikka juhtub, et välklamp hakkab streikima või avastad alles pärast rahva ühispidi jaoks ülesriivistamist, et välklambi akud on

laadimata jäänud või patareid kodus. Kõrge ISO päästab sind hullemast.

7. Saalikontserte
Kui sul ei õnnestu just esimesse ritta pugeda, ei ole sul tagant pildistades isegi võimsast valgust kasu, kui sa just ei taha, et pildile jääksid eesistujate valged kuklad. Kõrge ISO annab sulle võimaluse vähemalt mingigi pildiline mälestus saada.

8. Ohtlikke modelle
Pildistades lühikese makroobjektiiviga või muidu ligidalt ohtlike või pelglike elajaid, ei taha sa ju riskida sellega, et tõmbad välguga nende tähelepanu endale. Hea, kui nad plehku panevad, aga mis siis, kui nad ründavad? Ei, kõrge ISO on ikka parem.

9. Kõike, ilma stabilisaatorita
Stabilisaator on hea asi küll, aga kui sul ikka ei ole kindlat kätt, et pilti mitte «ära väristada», siis nüüd saad sa vähemalt valida värinast tekkiva hägususe või kõrgest ISOst tuleva müra vahel. Ikkagi parem kui valiku puudumine.

10. Kõike, lihtsalt pimedama toruga
Kui oled arvestanud ilusa päikesepaistelise päevaga ja valgusjõulised torud koju jätnud, aga taevas tõmbub tumedaks ja valgust pole ollagi, ei jää sa päris ilma pildisaagita, vaid saad nüüd siiski veel mõned kasutatavad pildid. Kõrge ISO ei asenda valgusjõulist fiksoobjektiivi, aga võib osutada päästerõngaks.

Viis põnevat mängublogi

• Eestisse on vaikselt tekkinud paras ports mängublogisid. Kõige rohkem kirjutajaid on koondunud Mängumaania nime alla.

mangumaania.blogspot.com

• Push Space on kõige tihedamini värskenev eestikeelne mänguteemaliste uudiste blogi, mis ei tunne ei žanri- ega platvormipiire.

www.pushspace.com

• Hoolimata oma nimest ei leia Suborinurgast lugusid üksnes eestlaste 1990ndate lemmikkonsoolist, vaid huumoriga kirjutatud lugusid Wii Fit'ist kuni hiireklikiklassika «Day of the Tentacleini».

rockwitch.com/subor

• Mitte just kõige tihedamini, kuid siiski stabiilselt uusi artikleid avaldav Kangelane minu sees võtab ette nii äsjailmunud märuleid kui ka päevinäinud õudukaid.

kangelaneminusees.blogspot.com

• Retropeldikus saavad kokku vanad head (ja mõnikord mitte väga head) mängud. Näiteks võib sealt lugeda põnevat sünnipäevalugu, mis pühendatud sel suvel 20aastaseks saanud Game Boy'le.

retropeldik.blogspot.com

10 paberraamatu eelist e-raamatulugeja ees

1. Raamat ei vaja voolu.

Raamatut saab lugeda täpselt nii kaua, kui ise tahad, ja sa ei pea kordagi kartma, et mõrvamüsteeriumi saladuse lahendus järgmist laadimiskorda ootama peab.

2. Paber kannatab kõike.

Raamatut võib panni alla panna, maha pillata või kotis väntsutada ja ta ei nurise. Ei ta karda kriimustusi ega vett.

3. Raamatut saab sirvida.

Olgu e-raamatul nii palju mugavaid nuppe kui tahes, raamatu lehtede pöidla all vüristamine on kordi kiirem.

4. Raamatus on päris järjehoidjad.

Raamatusse saab panna nii palju järjehoidjaid, kui ise tahad, ja need on kõik hoobilt kättesaadavad.

5. Raamatu vahele saab unustada asju.

Kas pole tore, kui võtad taas kord kätte raamatu ning avastad sealt vahelt mõne nostalgilise kaardi, ammu kadunuks peetud

Raamat on vorming, mille lugemiseks pole litsentsi vaja.

telefoninumbri või selle ilusa kummipaberi, mille onu Volli kunagi Bulgaariast tõi?

leheservale märkmeid teha. Katsuge seda teha e-raamatulugejas.

6. Raamat vananeb väärakalt.

Mida vanemaks saab raamat, seda auväärsemaks see oma kulumisega muutub. Vanadus lisab talle iseloomu. E-raamatulugejad lähevad lihtsalt inetuks ja katki.

9. Raamat on avatud vormingus.

Raamatu lugemist ei saa piirata kitsarinnalise väljaandja suva, kes võib tahta, et tema raamatut saaksid lugeda näiteks ameeriklased, aga ei saaks eurooplased.

7. Raamat on ilus.

Raamatul on kaanekujundus ja ägedad illustratsioonid. E-raamatulugejal on plastkorpus, odav nahkvutlar ja pildi aseained.

10. Kestab isalt pojale.

Vanaisa-vanaema raamatud on meile endiselt loetavad. Kas keegi tõesti siiralt usub, et e-raamatulugejad säiliksivad pööningul 60 aastat täiesti töökorras?

8. Raamatusse saab märkmeid teha.

Raamatus saab sõnu alla joonida ja

5 programmi Windowsi tervishoiuks

1. Revo Uninstaller. Kas pärast mõne programmi mahainstallimist vedelevad ikka selle mõned failid kettal? Revo Uninstalleriga sellist nalja ei juhtu.

käivitamist tööd alustada.

3. PowerTools Lite. jv16 PowerToolsi tasuta variant, mis võtab ette failisüsteemi ja lööb registris korra majja.

4. nCleaner second. Peale failimajanduse korrastamise ka lihtne tööriist Windowsi optimeerimiseks ehk kõiksugu kellade ja vilede mahakeeramiseks, kui masin hajameelseks kipub muutuma.

2. CCleaner. Kräpieemaldaja teeb täpselt seda, mida nimi ütleb. Peale mittevajalikest failidest lahtisaamise ja registri puhastuse saab mugavalt määrata ka neid programme, millel luba pärast arvuti

5. Defraggler. Defragmenteerib kõvaketta ehk sätib failid kettal kenasti omale kohale. Ilusam ja parem ja tõhusam kui Windowsi enda defragmentija.

värsk kraam

HTC Tattoo on praegu selle firma uusim Androidi-telefon, kuid juba lähemate kuude jooksul on oodata tõelist Androidi-plahvatust: müügil peaks jõudma kümneid uusi telefone.

33

protsenti inimestest ei tee vahet 48 Kbps ja 160 Kbps kvaliteediga muusikafailide vahel, selgus Cneti testis.

33

protsenti arvasid ka, et 48 Kbps kõlab paremini kui 160 Kbps.

50

Androidiga telefoni on tulemas turule lähema aja jooksul:

9

HTCilt,

9

Motorolalt,

7

Samsungilt,

1

Sony Ericssonilt,

0

Nokialt.

10 000 000

serverit suudab kogu Google oma farmis varsti automaatselt hallata.

6

protsenti kogu maailma veebiliiklusest suundub juba praegu Google'isse.

5

aastat vanaks sai oktoobri lõpuks Ubuntu Linux.

1

Mbps kiirusega netiühendusele on alates 2010. aasta juulist igal soomlasel seaduslik õigus,

100

Mbps-ini kasvab see tulevikus.

1

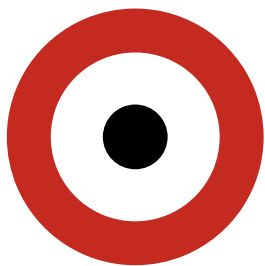
tunniks kukkus tarkvaravea tõttu internetist üleni ära rootsi .se domeen,

1

skriptifaili veast piisas selleks.

54

protsenti firmadest on tööajal keelanud Twitteri ja Facebooki kasutamise.

KLICK

Teeme asjad lihtsaks

**UUS KAUP
ON KOHAL**

Äriklasi kvaliteet uskumatu hinnaga

SÜLEARVUTI

HP Compaq 615

müügil alates 10. novembrist

operatsioonisüsteem

Microsoft Windows 7 Home Premium

**15,6" LED-taustvalgustusega
laiekraan**

**kiire 160GB 7200rpm kõvaketas
koos kaitsesüsteemiga DriveGuard**

- Mobile AMD Athlon X2 kahetuumaline protsessor QL-66
- kiire 2GB DDR2 800MHz mälu
- Super Multi LightScribe DVD kirjutaja
- ATI Mobility Radeon HD 3200 videokaart
- Bluetooth 2.1 - 2MP veebikaamera mikrofoniga
- mälukaardilugeja • ExpressCard/34 pesa • 3xUSB 2.0 • VGA
- 6 elemendiga Li-ion aku, aku kestvus kuni 4 tundi • kaal 2,49kg

6990,-

järelmaks 220.- koos
sissemakse 0%, periood 48 kuud

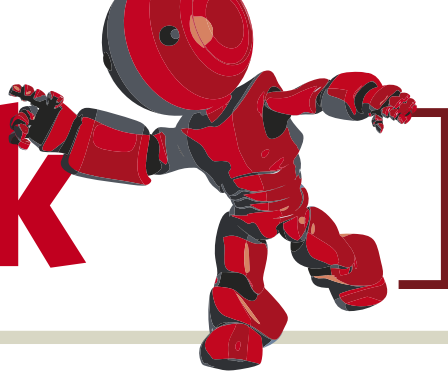
KLICK'ga soojale maale.

Osta KLICKist Swedbank järelmaksuga mis tahes tooteid ja saad kingituseks 1000 kroonise Novatoursi sooduskaardi. Kampaania kestab 02.11. - 31.12.09.

KLICK

Tallinn: Kristiine Kaubanduskeskus (Endla 45), tel. 6668116, E-P 10-21; **Mustika Kaubanduskeskus** (Tammsaare tee 116) 6668151, E-R 10-20, L-P 10-18; **Ülemiste Kaubanduskeskus** (Suur-Sõjamäe 4), tel. 6668159, E-P 10-21; **Rocca Al Mare kaubanduskeskus** (Paldiski mnt 102), tel. 6668155, E-P 10-21; **Järve Kaubanduskeskus** (Pärnu mnt 234/238), tel. 6668154, E-P 10-21; **Sikupilli Kaubanduskeskus** (Tartu mnt 87), tel. 6668156, E-P 10-21; **Mustakivi Prisma** (Mustakivi tee 17), tel. 6668128, E-P 10-21; **Jõhvi: Kaubanduskeskus Tsentraal** (Kesk-väljak 4), tel. 6668168, E-R 10-18, L 10-16; **Rakvere: Põhjakeskus**, tel. 6668177, E-P 10-21; **Tartu: Lõunakeskus** (Ringtee 75), tel. 6668153, E-P 9-21; **Kaubanduskeskus Eeden** (Kalda 1c), tel. 6668164, E-P 10-21; **Raatuse Kaubamaja** (Raatuse 20), tel. 6668163, E-R 10-19, L 10-16; **Viljandi: Männimäe Selver** (Riia mnt 35), tel. 6668166, E-L 10-19, P 10-17; **Valga: Valga Maxima** (Jaama 2b), tel. 6668121, E-R 10-19, L 10-16; **Paide:** Ringtee 2, tel. 6668124, E-L 10-19, P suletud; **Pärnu: Kaubamajakas** (Papiniidu 8/10), tel. 6668152, E-P 10-20; **Kuressaare: Auriga Keskus** (Tallinna tn. 88), tel. 6668117, E-P 10-20

UURINGUTULEMUS

Kuupäev: september 2009

Autorid: Forrester Research, Inc teadurid

Teema: Uue tehnoloogia kasutajad - müüdid ja tegelikkus

Uuringu käik: Uuriti 2000 arvutiga töötajalt USA keskmise suurusega (100 töötajat) ettevõtetest, kui palju aega nad kulutavad arvutile ja telefonile, milliseid programme ja kui sageli kasutavad, kellega kõige rohkem suheldakse jne.

Tulemused: Vastupidiselt senisele arvamusel, et kontorites kasutab Web 2.0 lahendusi valdavalt generatsioon Y (umbes kolmekümnesed), ilmnes, et tegelikult on selleks pigem X generatsioon (nelja- kuni viiekümnesed). Uuringu huvitavamate järelduste hulka kuulub kindlasti ka nutitelefonide vähene kasutamine - USAs arvutiga töötavatest inimestest ainult 11%; IMi kasutamine ainult 25% töötajate poolt ning see, et väidetavalt vaid 15% külastab töö ajal sotsiaalvõrgustikke.

Peamised suhtluskanalid on endiselt e-post ja telefon. Võiks arvata, et sülearvuteid kasutatakse rohkem kui lauaarvuteid, kuid seegi väide osutus (vähemalt USAs) müüdi - 76% töötajatest kasutab tööl jätkuvalt lauaarvutit. Isegi kui sülearvuti on olemas.

Euroopa GPS saab maailma täpseimaks

• Oktoobri algus tõi Euroopa GPSi-kasutajaile rõõmustava uudise. Kuu esimesel päeval Euroopa Liidu satelliitnavigatsiooni projekti Galileo raames käivitatud süsteem EGNOS (European Geostationary Navigation Overlay Service) võimaldab senise 6–7meetrise täpsusega GPS-positioneeringu täpsust tõsta vähemalt 2 meetrini.

EGNOS koosneb kolmest satelliidist, neljast juhtimiskeskusest ja umbes neljakümnest maapealsest positsioneerimisjaamast.

Estile lähim positsioneerimisjaam asub Soome lahe põhjakaldal Karjalas ja meile lähim kontrollkeskus Prantsusmaal. Süsteemi tööpõhimõte on geniaalselt lihtne: 40 maapealset jaama võtavad vastu signaali GPS-satelliitidelt.

Kuna jaamade koordinaadid on teada, siis on võimalik määrata hetke GPS-signaali viga. Vea suurus saadetakse nelja kontrollkeskuse kaudu kolmele EGNOSe satelliidile, mis omakorda edastavad selle lõppkasutaja vastuvõtjale. Nii saavutatakse tsiviilkäibes seni teadaolevalt täpsem tulemus.

EGNOS arendati välja Euroopa kosmoseagentuuri (ESA), Euroopa komisjoni ja Euroopa lennuohutuse organisatsiooni Eurocontrol koostöös. 27 Euroopa Liidu riiki kattev EGNOSe süsteemi käitab seitsme navigatsiooniteenuseid pakkuva ettevõtte ühisfirma European Satellite Services Provider (ESSP SaS), mille keskus asub Prantsusmaal Toulouse'is.

VASIMR – 20 megavatti viib 39 päevaga Marsile

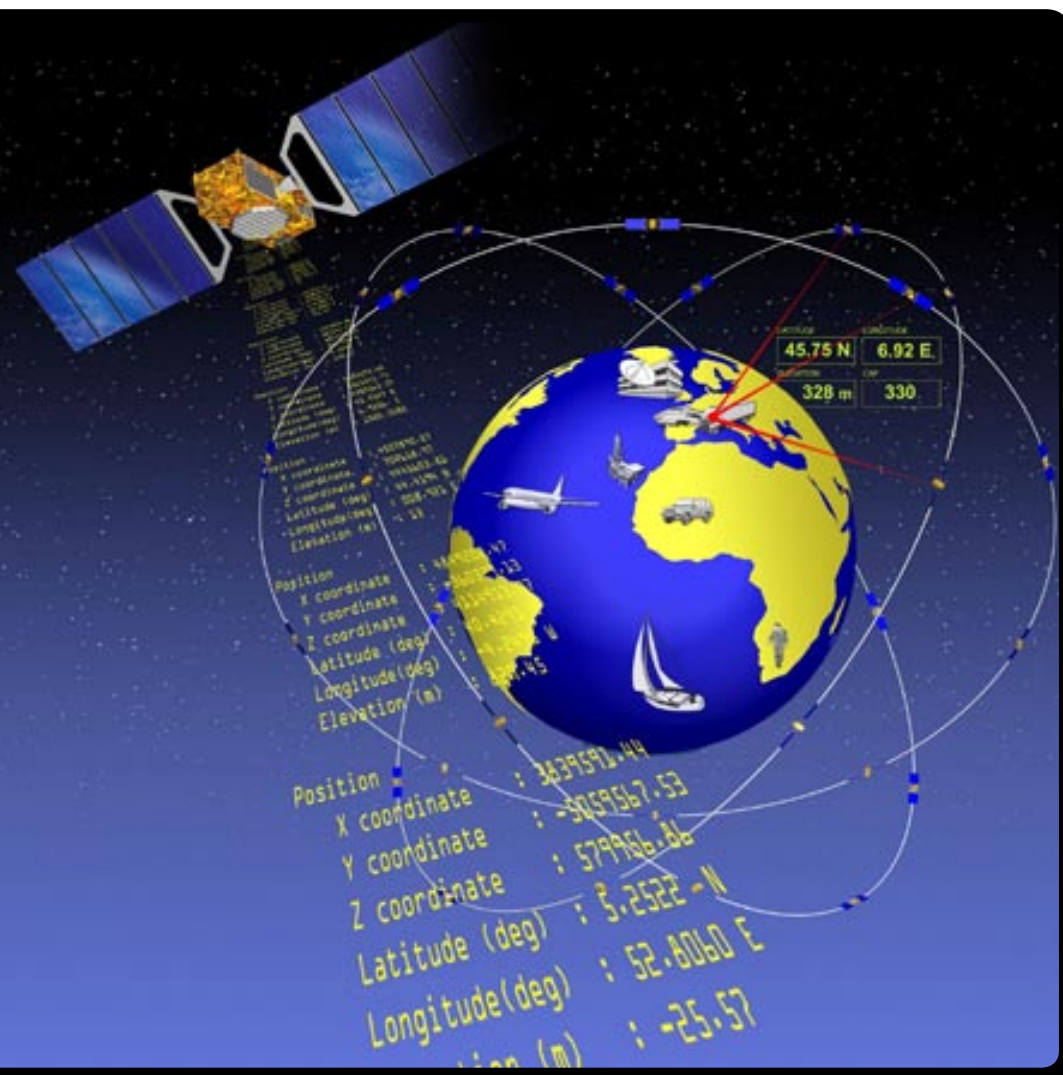
• Endise NASA astronauti Franklin Chang-Diaz'e poolt juhitud Ad Astra nime kandev ettevõtmine sõlmis NASAga lepingu, mille raames üritatakse aastaks 2013 välja töötada ennenägematu 20megavattise võimsusega plasmarakett, millise kandejõuga oleks teoreetiliselt võimalik jõuda näiteks Marsile rekordilise 39 päevaga.

VASIMR (Variable Specific Impulse Magnetoplasma Rocket) nime kandva prototüübi võimsuseks on täna vaakumi tingimustes saadud 200 megavatti, kuid katsetuste senise edukuse juures arvatakse, et kui 2013. aastal umbes

200megavattine prototüüp läheb katsetamisele ISS rahvusvahelise kosmosejaama koosseisus, on ettevõtte kasvatatud mootori võimsuse vähemalt 10 megavattini, tõenäoliselt aga juba 20ni.

Plasmamootor pole aga VASIMRi ainus uudne tehnoloogiline lahendus. Muu uudse lähenemise juurutamise kõrval kasutatakse mootoris eelsoojenduseks elektronlaineid. Samuti ei kasutata süüteosas ühtegi kontaktset elektroodi, vaid kogu süüteahel on lahendatud elektronlainete, rõhu ja hõõrdumise kombinatsioonina.

Ford lubab odavat elektriautot

● Ei ole tõenäoliselt autotootjat, kellel poleks sahtlis valmis kontseptsiooni oma «rohelisest» elektriautost. Selliste kontseptsioonide suurim puudus on seni olnud lahenduse kõrge hind. Ford andis aga teada, et on valmis turule tulema elektriitoitel töötava säästuautoga – Ford Focus BEV (Battery Electric Vehicle). Auto kujutab endast Fordi hästi tuntud mudelit Focus, millel on bensiinimootori ja käigukasti asemel 100kilovatine elektrimootor ja liitiumioonakud mahuga 23 kWh. Auto läbib laetud akuga 120 kilomeetrit maksimaalsel kiirusel 136 km/h.

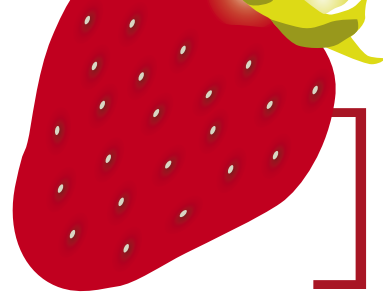

Twitterile võib lisanduda videosäuts

● Lisaks mõne kuu tagusele uudisele, et Twitteri loojad plaanivad senise, valdavalt tekstipõhise keskkonna vahendusel hakata pakkuma ka kõneteenust, avaldas sama seltskond, et tulenevalt videolahenduste Twiddeo ja Tweetube suhtelisest ebaõnnestumisest, plaanitakse Twitterile lisada lihtsalt käideldav videosäutsu (videotweet) funktsionaalsus, mille abil saaks kasutajad oma pildi ja häälega lühiklippe üles seada. Täna on enam kui 54 miljonit kasutajat ühendavale säutsukeskkonnale on kasutajafunktsionaalsuse kasvamine elulise tähtsusega. 600 miljoni naela ringi hinnatav keskkond on õige pea olukorras, kus peab omanikele kasutajate pealt ka tulu teenima hakkama.

Oma isiklik telekanal – see saab olema imelihtne!

● Interneti P2P võimalused on audiovisuaali maailma toonud nii võlu kui valu. Võlu valdkonda võib arvata kindlasti uued telepildi voogesitusevahendid. Ühte sellist, avatud lähtekoodiga beetalahendust GoalBit, esitles oktoobris Uruguai päritolu teadlaste kollektiiv. Kirjade järgi parimate P2P-lahenduste kogemusi arvestav GoalBit kujutab endast hübriidlahendust, kus koos BitTorrenti jälitajaga kasutatakse ka nõndanimetatud superpartnereid. Superpartnerid kujutavad endast suure ribalaiuse mahuga võrgusõlmi, mis toetavad andmevooge juhul, kui tavaliste võrgupartnerite võimsusest ei piisa. Neid võivad käitada telekanalid, aga ka hea tahte ja vastavate võimalustega üksikisikud, näiteks nii mina kui ka sina.

Nooki katted rabavad jalust

• Ookeani teisel kaldal populaarne raamatupood Barnes & Noble tuleb enne aasta lõppu turule e-raamatulugejaga Nook. Nook pole veel poodidessegi jõudnud, kuid juba on võimalik tellida välimuselt üsna igavale (kuigi funktsionaalsele) lugejale erinevaid katteid. Neid on hetkel saada 37 ning minu lemmik on nende hulgas Canvas Bella Library kate, mis annab e-lugejale rõõmsa, tütarlapseliku ja «päris raamatu» ilme, samas seda pöörutuste ja tolmu eest kaitstes ning võimaldades ligipääsu kõigele olulisele (juhtpaneel, ekraan jne). Miks peakski üks e-lugeja igav olema? Hetkel on võimalik nii Nooki kui selle katteid tellida vaid USAs, kuid suure tõenäosusega saavutab Nook populaarsuse (on talle ju konkurentsiks hetkel vaat et ainult Kindle) ning ta jõuab peagi meieni.

Omanäolised Macbooki kaunistused

Hallid arvutikaaned on Nii igavad! Käin pidevalt mööda netipood otsimas uusi, huvitavaid ja odavaid disainilahendusi, mis aitaks igava töövahendi isikupäraseks muuta. Hetkel olen leppinud paari odava kleepsuga lasteosakonnast, aga need arvutile tehtud trükipildid Etsy kasutaja Lildecalshoppe poest on lihtsalt nii imelised, et tekib kiusatus oma krediitkaart välja võtta ja ost teha ... No vaadake vaid, kui armsad Disney filmidest inspireeritud pildid või millised huvitavad ja nohikuarmastusest nõretavad mustrid! Lisaks arvutikaanekleepsudele leiab poest ka näiteks kleepse igava valge vetsupoti peale või seinakaunistusi. Hinnad algavad 40 Eesti kroonist. Mine ja uuri ise lähemalt: www.etsy.com/shop.php?user_id=7654609

Supervidin mobiilifotokale

• Kas su mobiiltelefoni külge monteeritud kaamera on pikslite arvu poolest hea, kuid objektiiv piiratud võimetega? Sel juhul tuleb sulle appi Jelly Lens – nutikas ja nunnu lahendus. Jelly Lens on mobiilidele mõeldud lainurklääts, mille saad kinnitada oma mobiili kaameraobjektiivi külge. See on lihtsalt kinnitatav ja eemaldatav, nii et kui sul seda parasjagu vaja ei lähe, võid selle vabalt näiteks võtmehoidja külge riputada või kotisahtlisse torgata. Jelly Lens maksab kõigest 80 krooni ning seda rohelist kasulikku vidinat saab tellida netiküljelt spoonsisters.com.

«Naistekat»
toimetab
Sigrid Lamp

Emotikonid külmikuuksele

• Liigne emotikonide kasutamine ajab harja punaseks. Inimesed, kes peavad vajalikuks iga lauset märgikombinatsiooniga :) alustada ja lõpetada, paigutan ma samasse lahtrisse inimestega, kes panevad iga lause lõppu vähemalt kolm hüüumärki ja KiRjUT4vAD niiM00di – ehk siis kategooria «äärmselt tüütud ja ilmselt kerge puudega netikasutajad». Mida aga arvata emotikonidest külmikuuksel? Noh, igal juhul on need magnetid väga armsad ning ilmselt on neist abi ka külmikuuksele jäetavate teadete sortimisel (näiteks panna märk ;-) külge sellele lehekesele, kus sa tuletad oma *boyfriend*'ile meelde, et täna on teil eriline päev). Müüakse neid netipoes www.shanalogic.com, otsi «emoticon magnet set», ja need maksavad natuke alla 200 Eesti krooni.

Tähistades polaroidkaamera tagasitulekut

• Ilmselt on suuremad polaroidkaamera fännid juba kuulnud, et armastatud kiirfotomasin ja sellele sobiv film tuuakse peagi tagasi turule. Selles vaimus valisin välja kaks nutikat ehet, mis kaunistaksid iga polaroiditüdrukut. Esimene on ehetedisainer Rusty Picachio (kes töötas kee loomiseks koos polaroidfotograafi Jeremy Roidiga) kädetöö: hõbedane polaroidripats (mine vaata lehel <http://www.pnutjewelry.com/> seda ja ülejäänud Rusty loomingut). Teine ehe on samuti ripats: ehe on polaroidpildi kujuline ning seda kaunistab maitsekas süda, mis võib vabalt kanda sõnumit «Me armastame Polaroidi!». Telli www.shanalogic.com.

Värvi muutev vihmavari toob sügistalve rõõmu

• Kuigi vihm hakkab vaikselt lumeks muutuma, ei saa me Eesti kliimas mööda tõsiasjast, et meil eksisteerib siin vaid kaks ilma (kehv või hea suusailm). Nendeks kehvadeks suusailmadeks (no kes ikka vihmaga suusatab, eks ole) on targad inimesed Londonist – kohast, kus sajab VEEL rohkem kui Eestis – valmis teinud vihmavarju nimega SquidLondon. Vari muudab värvi, kui see märjaks saab, ning ärarteel joonistatud linnasiluett muutub valgest vikerkaarevärviliseks. Kahjuks on sirmi hind üsna krõbe – 37 eurot –, kuid kellel huvi ja kes ei karda varastamist või varju bussi unustamist, võib selle tellida leheküljelt farfetch.com.

KUU TSITAAT

«Tavakasutaja jaoks on kahtlemata tegemist 100 megabitise internetiga, vahe võib olla vaid massiliste failide allalaadimise korral.»

Indrek Ild, Starmani turundus- ja müügidirektor vastuseks küsimusele, et kas ainult mõned loetud sekundid kestvat 100 Mbit/s ühendust ikka on ilus 100 Mbit/s ühendusena välja reklaamida.

Windows 7 on nagu hamburger

Nii nagu oli Windows 1.0 suuresti Macintoshi pealt kopeeritud, ei ole ka Windows 7 midagi revolutsioonilist. Kuid erinevalt mõnest eelmisest versioonist tundub see töötavat.

● McDonalds teenis eelmisel aastal miljard dollarit. Palju, mis? Ju neil peavad väga head hamburgerid olema, sest kuidas muidu nad nii edukad saaksid olla! Kui vaatame ärihiid Microsofti kasuminumbreid, siis võime eeldada, et selle gigandi tooted on veel vaat et 20 korda paremad kui McDonalds'i burgerid. Kui selline asi üldse võimalik on.

Oleme siiski vast kõik burgeriketi toidukraami ja Microsofti tarkvara proovinud ning teame, et hõrk maitse esimesel puhul ning tehnoloogiline perfektsus teisel puhul ei saa nende edu pandiks küll kuidagi olla.

Peale oma äriedu on McDonalds ja Microsoft sarnased veel nii mõneski aspektis. Esiteks on mõlemad suhteliselt soodsa hinnaga – laskmata end eksitada asjaolust, et Apple'i operatsioonisüsteemide letihind on mitu korda odavam kui Windowside oma, teame ju, et Mac'i kasutajad maksavad oma šiki tarkvara mitmekordselt kinni väga kalli riistvara kaudu.

Teise sarnasusena on nii McDonalds'i kui Microsofti tooted alati harjunud ja lihtsakoolised ega paku üllatusi. Tehnoloogiaturma ei viitsi Windows 7 vilede ja kellade peale isegi

haigutada – samasuguseid efektseid kasutajaliidese omadusi on ta ammu näinud nii Mac OS-il kui isegi Linuxis.

Kuid ei saa siiski kuidagi väita, nagu oleks Windows 7 saabumine tähtsusetu uudis. Esiteks, erinevalt Vista turuletulekust räägib rahvas seekord, et uus Windows ei tekitagi kõhuvalu ega too näkku inetuid punne, samuti ei pea sa tormama kohe poodi uue, kaks korda võimsama arvuti järele. Ning kasutajaliidese uuendused (mis siis, et OS X-i peal juba nähtud!) olevat mitte ainult ilusad, vaid ka samavõrra mugavad.

Jah, kui oled tõeline gurmaan ja su maitsemisemeel erutab vaid linna uusimates restoranides pakutav tippklassi suupiste, siis parem ära McDonalds'isse roni. Kuid lihtsaks kõhutaiteks kõlbab burger ülihästi ning ka hind ei murra konti.

Täpselt samamoodi ei pruugi uus Windows 7 olla midagi sellist, mis tehnoloogiafänni rõõmust lakke kargama paneb, kuid töö saab sellega tehtud – ning omajagu töökindlalt, mugavamalt ja kaunimalt kui Windowsi eelmiste versioonidega.

MART PARVE
Kolumnist

little gamers

arvamus

+120°

Hüvasti, Works!

[digi] toimetus ei tea kedagi, kes teaks kedagi, kes kasutaks MS Worksi. Nüüd on Microsoft sellest ise ka aru saanud ja lõpetab Worksi uute arvutitega kaasatõppimise. Selle asemele tuleb MS Office 2010 nuditud ja reklaamidega toetatud Starter Edition.

+113°

GPU toega Flash

Adobe peatselt ilma valgust nägev Flash 10.1 saab GPU toe ja hakkab osasid graafika-toiminguid protsessori asemel graafikaardil teha laskma. See peaks paljude kasutajate jaoks kaasa tooma hüppelise Flash-rakenduste kiiruse kasvu.

-30°

Starman ajab puru silma

Starmani aplombiga välja kuulutatud 100 Mbit/s internetiühendus osutus pooleldi petukaubaks, sest see kiirus antakse kliendile väga lühikeseks ajaks ja ülejäänud aja on kiirus enam kui kolm korda väiksem.

-379°

Ahned eesti ärimehed

Ahne ja küünilise eesti ärimhe võrdkujuks said majandustarkvara HansaWorld edasimüüjad, kes hakkasid klientidelt nende poolt kord ostetud tarkvara kasutamise eest lisaraha nõudma, lülitades sunniviisiliselt rivist välja mitmete klientide raamatupidamisprogrammid.

MEIE ÄMBER

Poolteist koera

Eelmise kuu tehniline viperus sattus suure testi avaküljele, kus olev mastifi pilt iseenda suhtes nihkesse sattus. Vaene koer. Sa ei pannud seda täheleegi? Siis läks õnneks.

KELLEGI TEISE ÄMBER

Twitter laksib pimesi

Oktoobris peatas Twitter ajutiselt tuntud F-Secure arvutiturbspetsialisti Mikko Hyppose konto, kuna too hoiatas inimesi ühe andmepüügisaidi eest, mainides oma sissekandes ka kahtlase saidi aadressi. Juhtum on seda piinlikum, et Hypponen on Twitteriga varem koostööd teinud.

SEL KUUL

Printerite stardikomplekt

SVEN VAHAR

toimetaja

● Veetsin sel kuul päris palju aega suure testi raames laser-printerite seltsis. Kõik on muidu kena, printerid töötavad hästi ja jääbki mulje, nagu oleks kõik kõige paremas korras. Aga selgus, et tootjad panevad ikkagi kaasa nn starterkassette, mis on poole väiksema mahutavusega kui tavakassetid.

Ma saan aru, et nii on odavam, aga ikkagi on sel kuidagi vilets mekk man. Mind lihtsalt meelitatakse võimalikult kiiresti uut kulutust tegema. Toodetakse

väikesi plastkonteinereid, raisatakse hulk naftat ja energiat, ja siis ei panda seda isegi täis, vaid oodatakse, et ma peatselt uue plastjurni ostaksin?

Ent sellest enam vihastab see, et paari tuhande kroonise seadmega ei anta mulle kaasa paari-kümnekroonist kaablit. Poest saan röstrit või tolmuimejat ostes kohe kõik vajalikud kaablid kaasa, aga printeriga mite? Neil on kahju kaablijuppi kaasa anda, kui ma mitme tuhande krooni eest nende kola ostan?

KUU TSITAAT

«Ma tõesti arvan, et oleme jõudnud punkti, kus me peaksime hakkama selle pärast muret tundma.»

Firma Current Analysis analüütik **Glen Hunt** kommentaariks teate kohta, et vabad IPv4 aadressid saavad hiljemalt kahe aasta pärast otsa.

140 täpselt lastud märki

João Lopes Marques pole tavaline tallinlane. Tal on raskesti hääldatav nimi ja kummaline aktsent ... Ja Twitteris ligi 7000 jälgijat. [digi] teeb tutvust inimesega, kes on kõige populaarsem eestimaalane Twitteris.

Peaksime vist sind õnnitlema, sest meie teada on kõigist Eestis elavatest inimestest just sinul Twitteris kõige enam jälgijaid. Kuidas sa sellega hakkama said?

Mul pole mingit erilist saladust. Murdsin jaanuaris jalaluu ja pidin kaheksa nädalat diivanil veetma, valge kipsis jalg välja sirutatud. Otsustasin Twitteriga tutvust teha – olin seda pikalt vältinud. Paistab, et sellega sai minust üks esimene Twitteris tegutsejaid Eestis. Pärast esimese tuhande jälgijani jõudmist hakkasin taipama, et tegemist on suurepärase vahendiga. Seega pühendasin sellele veelgi enam aega, et kriitilist massi oma põhitegevusele – kirjutamisele – juurde võita.

Kuidas see käib?

Kõigepealt tegelen igapäevase ennetava peenhäälestusega, kustutades inimesi, kes on kas liiga passiivsed või pole mingilgi moel minuga seotud, ning asendades need oma loomuliku sihtgrupiga. Üritan postitada huvitavaid asju sellele kogukonnale, kes on otsustanud mind jälgida. Üritan rahuldada neid ootusi, mis neil (aja)kirjaniku suhtes on tekkinud, pakkudes huvitavaid lugusid, alternatiivseid uudiseid, olulisi arutelusid ja vaidlusi. Lisaks ajalehtedele ja ajakirjadele ning minu tavalisele blogile joalopesmarques.blogspot.com otsustasin siin ka ajakirjandusega tegelda. Miks ka mitte? Twitter võib iseenesest olla ka tõsiseks ajakirjandusväljaandeks.

Kas tunned edu tõttu end kuidagi eriliselt?

Mingil määral küll, aga mitte ülearu ... See ongi veider. Nii palju jälgijaid annavad teatud skaala, kriitilise massi. Tead, et kui postitad Twitteris lingi mingi hea *teaser*'iga, on sul juba järgmisel hetkel 50 erinevat külastajat. Samuti aitab see sul erineva nurga alt mõista *zeitgeist*'i, millest inimesed teatud piirkonnas või riigis räägivad. Enne Lissaboni või Madridi minemist lähen Twitterisse ja vaatan üle uusimad anekdoodid, skandaalid ja arutelud. Pärast kohalejõudmist ja poole tosina inimesega vestlemist saad lihtsalt Twitteri mõjuvõimu kohta üha uusi kinnitusi.

Kuidas on Twitter ja muud sotsiaalvõrgustikud sinu elu muutnud?

Alguses muutusin kohe väga palju vähem produktiivseks. Twitter imeb su endasse, ei lase keskenduda, aga tahad hoida sidet kõigi nende põnevate inimestega, vastata nende vaimukatele küsimustele ja märkustele, elada rohkem selles tuttuues maailmas. See võib olla üsnagi sõltuvust tekitav. Järgmises etapis muutud

[MINI-CV]

Nimi: João Lopes Marques

Vanus: 38 aastat

Amet: kirjanik, stsenaarist ja ajakirjanik

Haridus: politoloogia ja ajakirjandus

Hobid: ujumine, reisimine, (punase) veini degusteerimine, internet

Twitter: twitter.com/jlopesmarques

juba valivamaks ning siis hakkavad toimuma fantastilised üllatused. Olen kohtunud juba mitme tosina jälgijaga, kes tundusid Twitteris olevat võrratud inimesed – ning see mulje on õhtusöögi või klaasikese taga üksnes kinnitust saanud. Twitteris aktiivsed inimesed kuuluvad ühte kindlasse ja imelisse põlvkonda. Ja mis minu jaoks veelgi olulisem – Twitter on muutnud seda, kuidas ma oma loomingut teistega jagan.

Millal Twitter ja Facebook reklaamituru üle võtavad?

Praegusel hetkel käib selle üle elav arutelu. Seda pole nii lihtne realiseerida, rahaks teha, aga mõned eksperimentid on käimas. Biz Stone, Twitteri looja, lükkab seda otsust edasi, kuna inimesed võivad ehmuda. Igatahes mina kipun vaatama asjadele tervikliku nurga alt: internet on turg, kus toimub peaaegu kõik. Google on näiteks just sellele panustanud. Päeval, mil see lõpuks juhtub, nähakse Twitteri-postitust lingiga osta raamat või auto kui midagi täiesti normaalset. Igapäevast. Usun, et inimesed lepivad siis sellega paremini.

Mille veel Twitter ja Facebook üle võtavad?

Esiteks arvan ma, et Facebook peab pisut kohanduma (tegelikult nad juba teevadki seda). See muutub rohkem Twitteri-sarnaseks. Ja Twitter peab omakorda samuti paremaks muutuma. Lihtsus on osa edu põhjusest, ma tean, kuid mõningate aspektide suhtes on ta pisut liiga toores.

Raske on ennustada, mida nad üle võtavad, aga nad muutuvad võimsamaks või isegi olulisemaks platvormiks, et juhtida liiklust üle teistele saitidele, mis need ka poleks, ning tähistada inimese staatust ühiskonnas ja professionaalelu vallas. Uudiste lugemine. Ehkki suured meediabrändid on olulised, läheb publik üha vähem otse uudiste juurde, klikkides pigem lingil, mis on saadetud veebikogukonnast, ning see võibki olla kõik. Aga ma ei usu, et Google tahaks selle lahingu kaotada: nad kas loovad midagi, millega Twitterile ja Facebookile vastu astuda, või ostavad ühe neist õige pea ära.

Google on üritanud internetti taasleitud kuni selleni välja, et nad on praktiliselt kõigi inimeste internetikogemuste omanikud. Nad ei lepi sellega, et keegi neist paremalt poolt mööda sõidab. Lisaks on neil võimu mille iganes integreerimiseks. Google Wave on nende uusim katse.

[d] JOHANNES TRALLA

Twitteris aktiivsed inimesed kuuluvad ühte kindlasse ja imelisse põlvkonda

5633 4X4
სადაც
ცხოვრობს
სადაც
ცხოვრობს

COMET

NDSF
CUP 2007
12-13
მაისი
May

2007 წლის
სადაც
ცხოვრობს

★★★★ **Fantastiline.** Uskumatu toode, praktiliselt veatu ning pakub rohkem, kui oleksime osanud oodata.

★★★★ **Tippklass.** Väga hea toode, oma klassi tipp ja tõuseb teiste seast kindlalt esile.

★★★ **Harju keskmine.** Plussid kaaluvad miinused üles, kuid samas ei midagi erilist.

★★ **Kolmepoiss.** Midagi temas nagu on, ent miinuseid on selgelt rohkem kui plusse ning ostusoovitust talle anda ei saa.

★ **Hoia eemale!** See toode on nii halb, et poleks mitte kunagi tohtinud sündida.

Microsofti aus

22. oktoobril sai viimaks valmis Windows 7. Oleme sellest juba varemgi juttu teinud, kuid kõik varasem on olnud spekulatsioonid. Hinnangu saab anda alles nüüd.

• Kui ei teaks, et Windows 7 on teinud seesama Microsoft, kes on inimkonnale omal ajal kaela saatnud säärased kohutavad nuhtlused nagu Windows ME ja Windows Vista, võiks arvata, et tegemist on lihtsalt Windowsi-sarnase operatsioonisüsteemiga, mille taga on hoopis teine, märksa mõistlikum firma.

Olen Windows 7 kasutanud paralleelselt koos teises arvutis oleva XP-ga alates maikuust ning nüüdseks juba lõppversioonigi paar nädalat. Võtan julguse öelda, et Windows 7 näol on tegemist esimese Windowsiga, mis üritab ennast

Mitmedki uuendused, mis alguses harjumatud on, hakkavad pikema kasutamisel meeldima. Isegi väga

tahaplaanile hoida ja lasta kasutajal tihhti toimetada nii, nagu see tahab. Iga pikaajaline arvutikasutaja võib kinnitada, et kõige rohkem häirivad või, vastupidi, teevad rõõmu just pisiasjad. Programme saab installida, välimust saab muuta, aga kõige olulisemad on need väikesed, peaaegu märkamatud asjad, mida sul tuleb päeva jooksul kümneid kordi teha või millega kokku puutuda.

Ma ei hakka üles lugema kõiki Windows 7 uuendusi, võrreldes vanemate versioonidega, aga tahaksin tähelepanu juhtida mõnedele olulisematele, mis teevad just igapäevase töö mõnusamaks. Programmid käivitamiseks ja töötavate program-

mide vahel lülitumiseks on nüüd ribal üks ja seesama rakenduse ikoon, mille taust annab aimu sellest, kas programm töötab või kas sellest on avatud üks või mitu akent. Paljud vana süsteemiga harjunud kasutajad väidavad, et see ajab ainult segadusse, sest nii on ribal läbisegi töötavate ja mittetöötavate programmide ikoonid. Nii on, aga see tähendab ka seda, et kui sa oled kord programmid oma jaoks järjekorda pannud, siis ei muuda need järjekorda ja avatud Firefox'i akende ikooni ei tule sul otsida tegumiriba suvalisest kohast, vaid just sealt, kuhu sa selle määranud oled. Töötades korraga mitmete programmide mitmete akendega, on see uskumatult mugav.

Need mugavad pisiasjad

Teine asi, mille mugavusest saab aru alles paljude akendega töötades, on akende sisu eelvaade. Hiirekursoriga ribal rakenduse ikoonile osutades kuvatakse kõikide lahtiste akende sisu eelvaade ning osutades kursoriga konkreetse akna eelvaatele, muutuvad kõik teised aknad töölaual läbipaistvaks. Korraga on kahekümne avatud akna hulgast selle vajaliku leidmine muutunud imelihtsaks!

Geniaalne lahendus on ka programmi edenemisriba kuvamine tegumiribal. Kui mõnes taustaaknas käib protsess, mille edenemist oleks vaja jälgida, aga ei taha akent pealmiseks tuua, saab nüüd tegumiribalt teada, kui kaugel asi omadega on.

Windows XP tüütas kogu aeg süsteemisalve teatistega, Vista narris kasutajat liigparanoiliste üleküsimistega, aga Windows 7 ei tee kumbagi. Süsteemsetest teadetest annab teada vaid diskreetne lipuke, mis ei sunni endal klõpsama ja

• Märki «[digi] hea ost» kannavad tooted, mida oleme hinnanud kõrgelt või mis on supertestis jäänud teisele kohale.

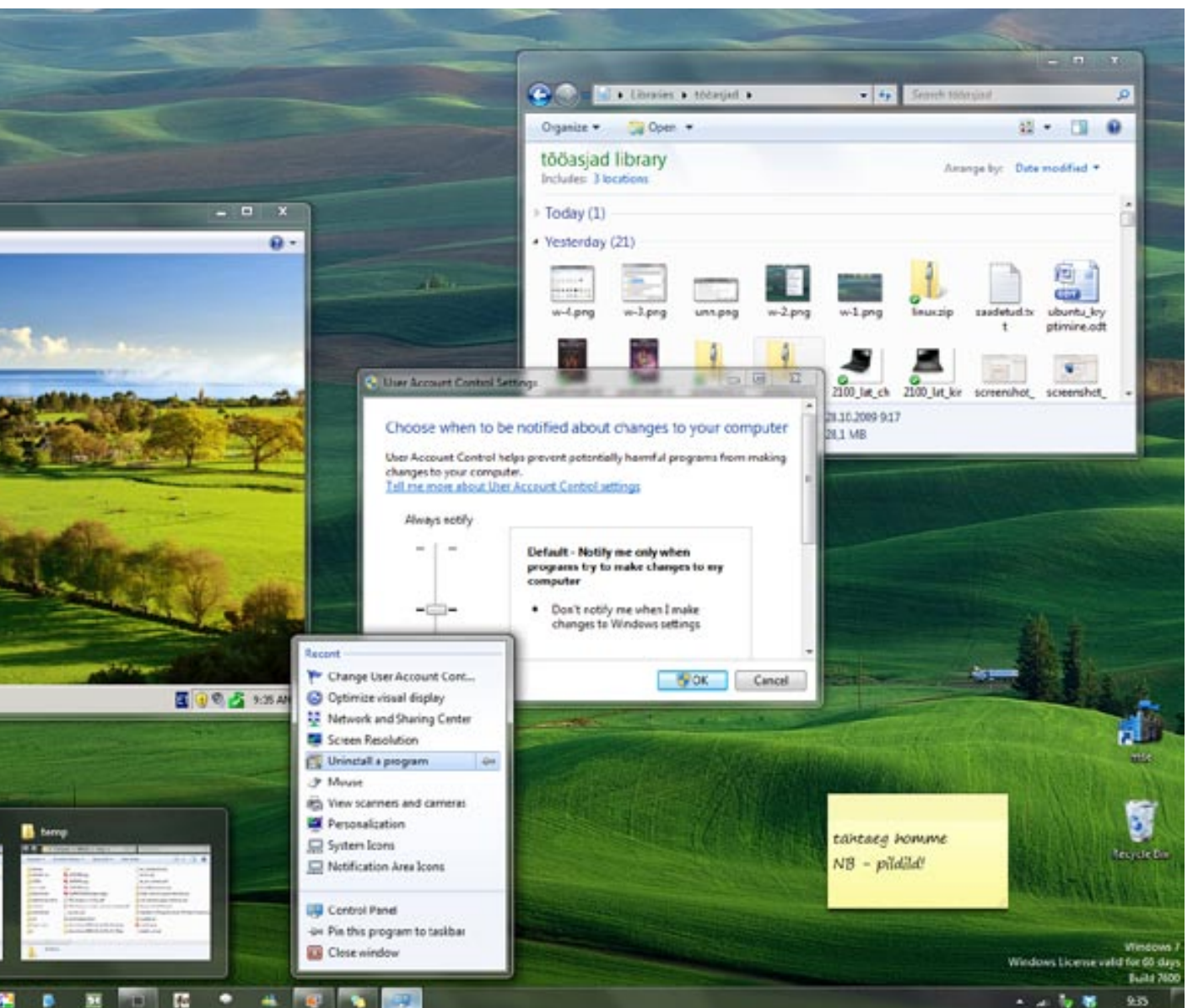

• Selle märgi lisame soodsaima hinnaga toodetele.

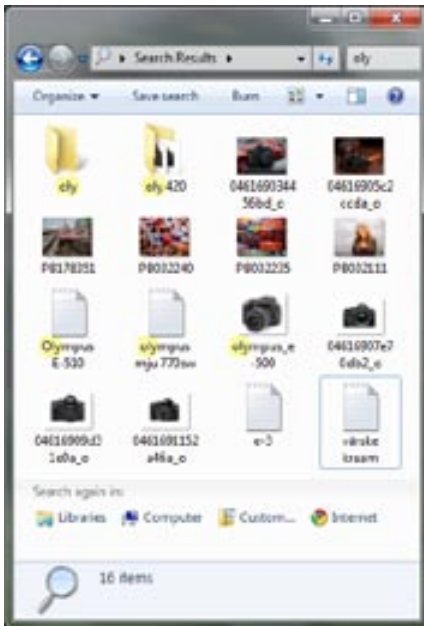

• «[digi] testi võitja» märki kannavad tooted, mis on võitnud [digi] võrdlustesti.

lunastus

Esmapilgul on Windows 7 äravahetamiseni sarnane Windows Vistaga, kuid kogu kasutajaliides tervikuna on intuiitiivsem. Näiteks tegumiriba programmide hüppikmenüüd on midagi sellist, ilma milleta enam elu ette ei kujutaks. Vanemad rakendused saab täiesti legaalselt tööle Windows XP režiimis. Selleks ei ole vaja eraldi Windows XP litsentsi.

Kõvakettale faile kopeerides ilmuvad need ise juba avatud otsingusse.

jutumullides teated kaovad iseenesest mõne sekundi pärast.

Igapäevatööd teevad mugavamaks ka teegid, mis on oma olemuselt virtuaalsed kaustad. Igasse teeki saab kaasata kaustu või faile kas või erinevatelt ketastelt. Paa-dunud oma kaustasüsteemi kasutajale võib see esialgu kasutu tunduda, kuid teiste jaoks on see kindlasti harjunum ja

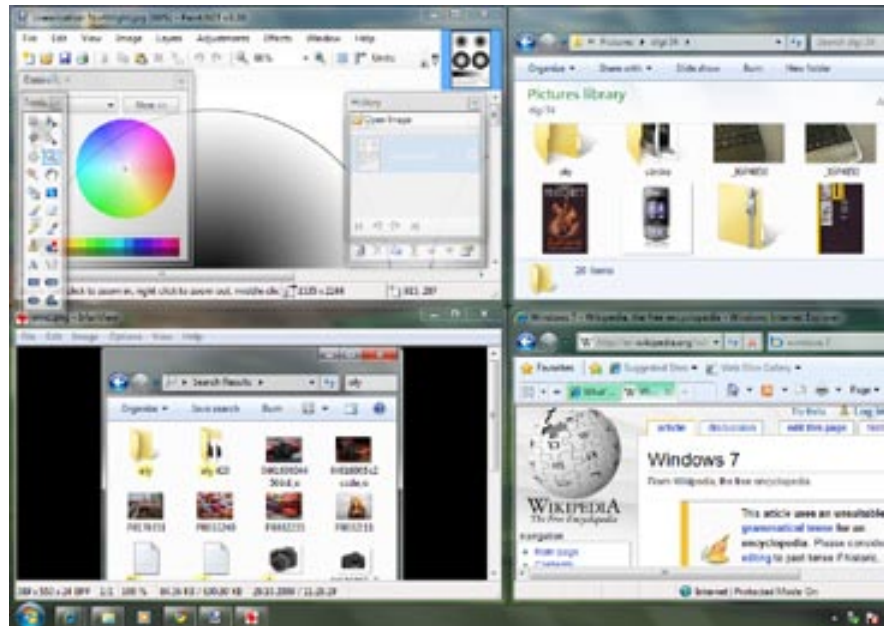
Windows 7 käivitab ainult need süsteemsed teenused, mida realselt kasutatakse. Kui vajadust pole, teenus ei tööta

vähem mäluõudlikum võimalus oma mitmesse kohta laiali pillatud faile üles leida kui kasutada selleks Windows Searchi või muud töölaua otsingumootorit.

Saab hakkama ka nõrgal riistvaral

Pisimugavusi on teisigi ja osad neist on väga hästi ära peidetud. Näiteks kui venitada akna alumine serv ekraani servani, venib ka ülemine serv, suurendades akna vertikaalsuunas maksimaalseks. Serva tagasihitutamisel taastub akna esialgne suurus. Kasulikke kiirklahve on kümneid.

Ka mootoriruumis toimunud muutused on vaid teretulnud. Kui esimene asi, mida ma pärast igakordset vanema Windowsi installi tegin, oli mittevajalike teenuste keelamine, siis Windows 7 oskab teenuste tööd ise reguleerida. Kui ma ikka

Akende paremaks haldamiseks ja ülevaate saamiseks on mitmeid võimalusi, näiteks saab need kõik kõrvuti üles rivistada.

WiFi või Windowsi ajaserverit ei kasuta, neid teenuseid automaatselt ei käivitata. Ajakirja viimases rubriigis, erakorralisel inimkatse küljel võite lugeda, kuidas Windows 7 saab hakkama odava arvuti kesk-pärase riistvaraga. Etteruttavalt ütlen, et väga hästi saab.

Unustage Vista ja XP

Stopperiga on seda keeruline mõõta, aga subjektiivselt tundub, et lisaseadmete külgevõtmine käib Windows 7-l kiiremini, ta ei mune hiirt või mälu pulka tuvas-tades. Ilma kõhkluseta võib aga öelda, et töö failidega ja üldse kõik kettaoperat-sioonid on võrreldes Vistaga ja isegi XP-ga nagu öö ja päev. Ilmselgelt on Windows 7 puhverdussüsteem intelligentsem kui vanematel versioonidel ja SSD-ketaste omanike rõõmuks oskab Windows 7 end selliste kõvaketaste jaoks ise optimeerida. Näiteks toetab Windows 7 ATA protokoli käsku TRIM, mis vähendab tunduvalt ketta kulumist ja minimeerib SSD-ketaste jõudluse kadu aja jooksul.

Windows 7 multimeediavõimalused on samuti varasemast paremad, nüüd ei ole H.264 ja AAC+ nägemiseks-kuulamiseks enam vaja lisakoodekeid, vaid need on juba süsteemiga kaasas. Muidu lihtsakoe-line tekstiredaktor Write oskab avada ka uue Office'i docx-vormingus faile.

Taolisi pisimuudatusi, mida reklaam-tekstide vääriliseks pole peetud, aga mis panevad sind nende avastamisel rõõmsalt «ohhoo, vaat kui tore!» ütleva, on palju-palju. Mõnes mõttes on õigus neil, kes ütlevad, et Windows 7 on ülekõpitsetud Vista. On ja ei ole ka. 7 on väljanägemiselt Vistalik ja nii palju põhimõttelisi uuendu-

Microsoft Windows 7

HIND: UMBES 3000 KROONI HOME PREMIUM, umbes 4000 krooni Pro versioon

Müügil: küsi arvutipoodidest

Nõuded süsteemile: 1 GHz või kiirem 32-bit (x86) või 64-bit (x64) protsessor, 1 GB RAM (32-bit versioon) või 2 GB RAM (64-bit versioon), 16 GB kettaruumi (32-bit versioon) või 20 GB kettaruumi (64-bit versioon), DirectX 9 graafikaart WDDM 1.0 või kõrgema toega

si kui XP ja Vista vahel, siit ei leia. Aga see, mida tehtud on, on tehtud hästi.

XP kasutajail, kes jätsid Vista vahele, tasub Windows 7 poole kiigata. Saate moodsa operatsioonisüsteemi (XP on pärit WiFi võidukäigu-eelsest ajast!), mis ei olegi uimane ega tülikas.

Muidugi ei ole Windows 7 ideaalne ja kõikse leiab sealtki, aga minu mitmekuu-line kasutamiskogemus on seni üdini positiivne ja XP taandub nüüd minu silmis sekundaarseks operatsioonisüsteemiks. Kui aastal 2009 üldse veel Windowsi kasu-tada, siis olgu selleks Windows 7.

[d] SVEN VAHAR

[HINNANG]

Üle 8 aasta järele üks Windows, mis on ostmist väärt. Windows 7 on uus XP ja saab klassikaks.

[d] hinne:

Pane või puid lõhkuma

Fujitsu reklaamib seda kasti kui maailma kõige kiiremat õhkjahutusega mängurimasinat. Olgu sellega täpselt, kuidas on, kuid pole kahtlustki, et Fujitsu Celsius Ultra on unelmate mänguriarvuti, millele nii lihtsalt vastast ei leia. Ka 60 000 krooni eest.

● Klokitud Intel Core i7 975 Extreme Edition ja neljasuunalise SLI-ga kaks EVGA GeForce 295 GTX graafikakaarti – see on arvuti, mida tuleb koormata kõige karmimate vahenditega. «Crysis» resolutsiooniga 1920 x 1200 pikslit koos maksimaalsete sätetega suutis see loom jooksutada «kõigest» 25–30 kaadrit sekundis ja pilt kippus kiiluma. Sama resolutsiooni ja kõrgete sätetega (*anti-aliasing* x4) võlus Celsius Ultra mängust aga välja imeilusa ja stabiilse (60–70 kaadrit sekundis) pildi – nii mängimiseks on see mäng mõeldud.

Celsius Ultra on mängude sõber

Ülejäänud testimängud – «Call of Duty: Modern Warfare», «Wolfenstein», «GRID» – lubasid endid jooksutada kõige karmimate sätetega vähemalt 80 kaadrit sekun-

[TESTITULEMUSED]

PCMark Vantage x64 (1600x1200, AA4):	7607
Mälu:	6778
TV ja film:	1478
Mängud:	8304
Muusika:	7718
Võrguühendused:	6910
Tootlikkus:	7114
Kõvaketas:	5684
3DMark Vantage (1680x1050):	H24317
Graafika:	22 477
Protsessor:	45 369
Far Cry 2 Benchmark (1680x1050, DX10, AA4)	
Keskmine kaadrisagedus:	77,6
Min. kaadrisagedus:	52,3
Maks. kaadrisagedus:	115,2

dis ja etteheiteid teha on raske. Nagu ka helile, mida toodab Creative'i kõige uhkem mängurihelikaart.

Testid näitasid, et kuigi arvutit on üksjagu klokitud (protsessor 3,64 GHz), on see samas täiesti stabiilne ning temperatuur jääb ka kõige tigemamate testide ajal 72 kuni 78 kraadi vahele. Küll keerab pöörded üles ventilaator, mis teeb harjumatu valju müra.

Natuke hämmingut

Natuke paneb kukalt kratsima Celsius Ultra kõvakettamajandus. Windows on õpetatud jooksma 2,5tollise pisikese 10 000 rpm ketta peal, kuigi varus on kaks 3,5tollist 1 TB 7200 rpm ketast. Meie tehtud testid näitasid, et pisike ketas jäi suurtega võrreldes siiski veidi aeglasemaks. Fujitsu Celsius Ultra juures on kõige suuremaks pettumuseks mitte midagi ütlev, võiks öelda

Fujitsu Celsius Ultra

HIND: 59 990 KROONI

Müügil:	MarkIT.ee
Protsessor:	Intel Core i7 975 Extreme Edition 3,33 GHz (@3,64 GHz)
Emaplaat:	Fujitsu D2778-X1, Intel X58 kiibistik
Mälu:	12 GB (6 x 2 GB, DDR3-SDRAM), 1333 MHz
Graafika:	2 x EVGA GeForce 295 GTX (1792 MB)
Kõvakettad:	1 x 2,5tolline SATA II, 10 000 rpm, 150 GB; 2 x 3,5tolline SATA II, 7200 rpm, 1000 GB
Helikaart:	Creative Sound Blaster X-Fi Titanium
Optiline seade:	Blu-ray-lugeja
Operatsioonisüsteem:	Windows Vista Business (64bitine)
Ühendused:	HDMI, DVI, 4x USB, audioväljund, mälukaartilugeja, Bluetooth, WiFi
Mõõtmed:	215 x 522 x 446 mm
Kaal:	18 kg
Muu:	optiline hiir FS GL5600, klaviatuur FS KB400

et lausa igav tõine disain, mis ei paku sugugi konkurentsi näiteks pilkupüüdvatele Alienware'i arvutitele ega ka teistele unistuste masinatele, mille puhul pannakse välisele ilule ja särale enamasti sama palju rõhku kui tiptasemel sisule. Kaasas olev klaviatuur on laenatud suvalise kontoriroti laualt ning see tuleks esimese asjana välja vahetada.

Fujitsu Celsius Ultra on võimas mänguriarvuti, mille seljatab ainult kõige räägemate sätetega «Crysis». Arvuti hind on esmapilgul ehmatavalt kõrge, kuid esmaklassiliste komponentide hind ei jää eraldi võttes sellele palju alla.

[d] MARTIN METS

[HINNANG]

Ülivõimekas ja kallid mänguriarvuti, mille disaini oleks võinud masina sisemise iluga vastavusse viia.

[d] hinne:

[digi]
HEA OST

Saledam, ja mitte ainult!

Sony PlayStation 3 uuendus koodnimega Slim suurendas tehniliselt niigi tugevaima mängukonsooli üleolekut veelgi. Slim on väiksem, kiirem, vaiksem ja ilusam ning oma suhteliselt soodsa hinnaga tõi alla ka eelmise mudeli hinna.

● Mängukonsoolinduse äri on tehnoloogiaavaldkonna kohta üsna aeglane ja uimane. Kui näiteks iPod Nano on 4 aastaga jõudnud 5. generatsiooni, siis mängukonsoolid on 50 aastaga astunud alles 7. generatsiooni – just niimoodi tähistatakse Xbox 360, Wii ja PS3 konsoole. Kui konsoolid uuenevad nii kiiresti kui iPodid, räägiksime juba mängukonsoolide 62. põlvkonnast.

Konsool suremise märke ei näita

Konsoolipõlvkondade pikaajalisust selektab peamiselt asjaolu, et mängude tootmine on ajamahukas ja kulukas ning kui mängud on lõpuks valmis, peab olema ka küllaldaselt aega nende pealt raha teenida. Sony kaotab iga müüdü konsooli pealt tuhandeid kroone ning tulu teenitakse vaid mängumüügit. Nii ongi Sony konsoolipõlvkonnad viimasel ajal vahe- tunud iga 5–6 aasta tagant.

Ometi näeme, et tarbijate ootused ei tammu paigal ning samuti annab mõne- aastane tehnoloogia areng oskuse toota sama põlvkonna konsooli väiksema, kiirema, vaiksema ja, mis väga oluline, odavamana. Samuti liigub tootedisain edasi uskumatu kiirusega, nii et vaid mõne aasta vanused seadmed näivad päris vanamoodsad. Sestap ongi Sony võtnud enda poliitikaks uuendada konsoolipõlvkondi poole pealt – seda lähenemist oleme varem näinud nii PS2 kui PSP juures, viima-

se puhul lausa 2 korda. Nüüd on siis järg PS3 käes.

Esimese positiivse üllatuse osaliseks saame juba konsooli sisse lülitades. Kui vana PS3 vajab näiteks «GT5 Prologue'i» käivitamiseks ning auto ja raja valimiseks 2 minutit ja 40 sekundit, siis Slim saab sellega hakkama 1 minuti ja 50 sekundiga. Usun, et igale PlayStationi-sõbrale peaks mängude paigaldamise, käivitamise ja vahelaadimisega seotud ajakulu ja frustratsioon tuttav olema. Slim on vanast mudelist kolmandiku võrra kiirem ning see on põhjus, miks ma pole maaletooja poolt mulle usaldatud test-Slimi veel tagasi viinud. Palju vähem liivakella vahtimist.

Head nupud on tagasi

Slim on eelmisest versioonist mõistagi ka väiksem ja kergem – ning taas umbes kolmandiku võrra. See üsna pisikesena kõlav erinevus on tegelikult päris mõjukas. Vana PS3 näeb uue kõrval välja nagu mõni pompöösne kosmoselaev «Star Trekist», samas kui Slim meenutab välimuselt pigem moodsat mängukonsooli. Positiivseks loeksin ka otsust loobuda puuetundlikest nuppudest, mille puhul polnud alati päris selge, kas vajutus läks kirja või mitte.

Samuti võib tunda rõõmu selle üle, et juba varem Xbox'ist tunduvalt vaiksem olnud PS3 lärmab nüüd veel mõnevõrra vähem. Eriti tuleb see kasuks filmide pu-

Playstation 3 Slim

HIND: 5598 KROONI

Müügil: On/Off

Protsessor: Cell 3,2 GHz

Kõvaketas: 120 või 250 GB

Graafikakaart: NVIDIA RSX

Mälu: 256 MB XDR RAM, 256 MB

GDDR3 VRAM

Ühendused: HDMI, Bluetooth, 2 x USB,

WiFi, komposiit- ja komponentväljund

Optiline seade: Blu-ray x 2, DVD x 8, CD x 24

Heli: kuni 7.1 Surround

Muu: DualShock 3 pult

Voolutarve: 250 W

Mõõtmed: 290 x 65 x 290 mm

Kaal: 3,2 kg

hul – mida lisaks plaadile ja mäluseadmele võib meediaserveri abil vaadata ka otse võrku ühendatud arvuti kõvakettalt.

[d] MART PARVE

[HINNANG]

Peaaegu puudustevaba, PS2 mängude toe puudumine on sama mure nagu see, et MacBooki peal ei jookse Juku OS.

[d] hinne:

ORDI

Lihtsalt parem

www.ordi.ee

Kas teadsid, et Windows® 7 on...

kiirem

turvalisem

säästlikum

Ordi W52T+

7990,-

15,6" HD läikega ekraan,
4 GB operatiivmälu, 250 GB kõvaketas,
Windows® 7 Home Premium
operatsioonisüsteem.

Ordi soovitab
Windows® 7 Home Premiumit

Pakkumine kehtib kuni 30.11.2009

Mossitajatel mitte tülitada

Mõni kuu tagasi kirjutas «Naistekas» sellest, et Samsung on teinud kaamera, millega on iseendast piltide tegemine imelihtne. Nii ongi. Lisaks kõlbab ST550 häda korral kasutada ka peegliina soengu sättimiseks.

• ST550 on äravahetamiseni sarnane kõigi teiste viimasel ajal moodsaks muutunud edevkaameratelega, see on üleni must, läikiv ja selle tagakülge katab tervenisti suur ekraan. Nuppe on kaamerale ainult kolm: sisselülitamiseks, pildi tegemiseks ja failide vaatamiseks. Väike suumikangi on ka, kuid kõike muud tuleb teha puudetundliku ekraani abil.

Menüüd on ekraanil suured ja lihtsad ning ekraani kasutamine ei ole probleem, vastupidi, kuna kaamera tagakülje all ja vasakul serval ei jää kinnihoidmiseks kuigi palju ruumi, võib kahe käega kaamerat hoides avastada, et oled kogemata teinud mõned menüüvalikud, kuna vahetult vastu paremat serva asuvad ekraanil režiimide ja taimerilülitamise kohad.

Nuppe pole ollagi

Arvestades sihtrühma, ei ole kaamerale rohkem nuppe vajagi, neid võiks isegi veel vähem olla, sest isegi päästikunupust võiks peaaegu loobuda. Nutikas režiimis kasutab kaamera automaatselt naeratusetuvastust ja teeb ise klõpsu, kui kaardrisse mahtuv naeratus on piisavalt aval. Loomuomaselt väikese suuga või kitsa naeratusel on siin probleem, nad peavad suu ikka päris ammuli, vahel lausa pärani ajama, et kaamera rahule

Kui sa ei tea, mis on pil-
dimüra, siis ära muretse,
turistikaid saab selle kaa-
meraga edukalt teha

jääks ja pilti teeks.

Esiküljele paigutatud ekraan ei paista vaikeolekus silma, aga kui see sisse lülitada, siis näeb sellelt tõesti adekvaatset pilti, mille alusel kadreerida. Põhimõtteliselt saaks seda sihipäraselt iseenda pildistamiseks kasutada, aga seda ainult välguga. Ilma välguta on viiteaeg ekraani mustaks minemise, klõpsu kostmise ja tegeliku pildi tegemise vahel just täpselt nii pikk, et sa hakkad käsi alla laskma, arvates, et pilt on tehtud, aga ei, tulemuseks on liikumisest udune kaader.

Samuti töötab näotuvastus korralikult vaid heades valgusoludes, küünlavalgel võib grimassitama jääda, romantilist reidikat ikkagi ei saa.

Kõike käsitsi seada ei saa

Kaamerasse on jäetud ka P-režiim, kus on võimalik seadistada ka ISO, värvustasakaalu ja säri mõõtmise režiimi, kuid ava

Samsung ST550

HIND: 4477 KROONI

Müügil: Klick

Sensor: 12,2 megapikslit

Suum: 4,6 optiline

Fookuskaugus: 27-124 mm

Tundlikkus: Auto, 100-3200

Säriaeg: 8-1/2000 s

Stabilisaator: OIS (Optical Image Stabilization)

Mälukaart: 55 MB sisemist mälu, MicroSD/MicroSDHC võimalus

Ekraan: 3,5tolline puudetundlik TFT-ekraan tagaküljel, 1,5tolline TFT-ekraan esiküljel

Liidesed: USB, HDMI, AV-väljund

Muu: raputussensor, näotuvastus, 720p HD video salvestus (H.264), osutatav fookuspunkt

Mõõtmed: 10 x 6 x 1,9 cm

Kaal: 166 g

ja säriaega ise määrata ei saa. Seega on tegemist ikkagi eelkõige täisautomaatse klõpsukarbiga. Peenematest võimalustest leiab kaamerast kustutatud piltide taastamiseks prügikasti ja raputustega aktiveeritavad funktsioonid (nt pildi pööramine), seega kelli ja vilesid, millega mängida, justkui on.

Pildikaliteet on, ütleme, rahuldav. Nagu kõik teised seebikate tegijad, ei saa ka Samsung füüsikaseadustest võitu ja vähem kui ideaalsetes oludes tehtud pildile ronib müra kiiresti. Kui sa ei tea, mis see on, siis ära muretse, turistipilte ja perepilte saab väga edukalt teha. Kõrge pikslite arv jätab postkaardisuurusi pilte printides mulje heast lahutusvõimest ja teravusest ja kõik on pilte vaadates rahul. Ära seda ainult fotohuvilisele lapsele või sõbrale kingiks osta, ta ei annaks seda sulle iial andeks. [d] SVEN VAHAR

[HINNANG]

Tiluliluga edevkaamera. Uhkustamiseks annab põhjust küllaga. Mõeldud päevalges rõõmsate inimeste pildistamiseks.

[d] hinne:

Odav rahvakuvar

Kas mäletate, et kui läksid moodi 17- ja 19tollised LCD-kuvarid, siis kukkus 15tolliste hind korraga nii palju, et neid jaksas ka väikese palga eest päris mitu osta? Nüüd on 19tollised kuvarid sama odavad, makstes vaid napilt 2000 krooni.

● AOC on alati üritanud oma kuvareid panna välja nägema nii, et need piltidel hästi ilusad paistaksid. Seegi kuvar pole erand. Lisaks ekraani läikivale raamile on ka firma tähiseks olev stiliseeritud AOC märk hõbedane ja läikiv. Kuvari jalgi ei ole ühevärviline, vaid jala aluse pealispinda ilmestab peen ribikate, mis on igati omal kohal, kui on tarvis, et pastaks sealt maha ei veereks, aga mida on saiapurust või lihtsalt tolmust üpris tüütu puhastada.

Hea pilt ja mõtted liidesed

Odavale kuvarile kohaselt ei ole liideste rohkusega just üle pingutatud, pildi toob ekraanile vaid analoog-VGA liides, DVI-d ei ole. Kuvaril on ka sisseehitatud kõlarid, aga nagu tavaliselt, ei vääri need trüki-ruumi, mis nende keskpärasuse kirjeldamiseks kuluks. Kukat paneb kratsima ka sisseehitatud USB-jaotur, sest kuvarisse saab arvutist USB-kaabli küll ühendada, aga kuna kuvaril on ainult üks USB-pesa, siis ei saa kuvari abil suurendada kasutatavate USB-seadmete hulka.

Vead kaabli kuvarini välja, ühendad kuvari tagaküljel oleva pesaga ja ... ühendad oma USB-seadme 5 cm kaugemal paiknevasse USB-liidesesse? Sisuliselt töötab kuvar 5 cm USB-pikenduskaablina.

Agar ärgem tehkem kuvarile sõnadega liiga, nii odava hobuse suhu on patt vaadata. Rõõm on tõdeda, et hobusele otsa kannatab vaadata küll. Pildi poolest on AOC tugev keskmine. Keskmine selle rah-

valikus tähenduses. Värvid on enam-vähem tasakaalus, tavaolukorras tööd tehes ja veebi brausides otseselt ükski toon ei domineeri, nii et tegelikult pole tingimata tarvis hakata üldse menüüdes sorimagi, et silmasõbralikke seadeid leida. Pirtsutajad heidaksid ette seda, et halltoonid ei ole puhtad ja üleminekutes esineb värvimoonutusi, aga kätt südamele pannes võib öelda, et seda ei pane tähele, kui just spetsiaalselt vaatama ja testimata ei hakka.

Mõeldud väikesekasvulistele

Puutetundlike nuppudega menüüdes liikumine ei ole just teab mis hõlbus, seda enam, et menüüde loogika muutub: esimese taseme menüü on vertikaalne, teise taseme oma horisontaalne ja kolmanda taseme oma taas horisontaalne. Neis navigeerides lähevad üles-alla liikumise nooleklahvid kergesti sassi. Õnneks on alati võimalik kasutada i-Menu rakendust

ja kõiki kuvari sätteid muuta vastava programmi abil mugavalt hiirega vehkides.

Enne kuvari koju toomist peaks teadma, et kuvarit ei saa kuigi palju tahapoole kallutada, mis tähendab aga seda, et nii kitsas ja väike ja nii madalal istuv kuvar on sirge seljaga normaalkõrguses istuva kasutaja jaoks liiga väikese kaldenurgaga ning pilt paistab tõrts heledamana kui see parema vertikaalse nurga alt vaadates oleks. [d] SVEN VAHAR

[HINNANG]

Korralik rahvakuvar. Ei midagi erilist, lihtsalt odav ja rahuldava pildiga. Võib-olla pole sulle rohkem vajagi?

[d] hinne:

AOC 936Sw

HIND: UMBES 2000 KROONI

Müügil: küsi arvutipoodidest

Ekraani diagonaal: 18,5 tolli

Loomulik eraldusvõime: 1366 x 768

Punkti suurus: 0,3 mm

Ekraani külgede suhe: 16 : 9

Kontrastsus: 30 000 : 1 (dünaamiline)

Heledus: 250 cd/m²

Reaktsiooniaeg: 5 ms

Vaatnurk (H/V): 170°/160°

Liidesed: Analoog-VGA, 1 pordiga USB-jaotur

Muu: VESA seinakinnitus

Mootmed: 46,3 x 35,9 x 18,6 cm

Kaal: 3,63 kg

Ilus õun, ussid sees

SonyEricsson C903 tundub esmapilgul ideaalne kaameratelefon: mõnus käes hoida, suur kena ekraan ja viiemegapiksline kaamera. Pärast paarinädalast kasutamist ilmnis aga hulk pisikesi, kuid üksjagu häirivaid probleeme, mis lõpuks selle arvamuse kummutasid.

• Liugklapiga kolmes eri värvitoonis (punane, must, valge) C903 näeb hea välja, aga ainult nii kaua, kuni seda kätte ei võeta. Telefoni tagaküljel, millel asub ettelibistatava kattega kaamera, muutub ruttu sõrmejalgede paradiisiks.

Kolm nädalat minu taskus veetud telefoni tavafunktsioonide kasutusmugavusele pole midagi ette heita ja testiperioodi lõpus oli mul oma vana SonyEricssoni juurde tagasimineku sama ebameeldiv nagu põhikoolis 1. septembril koolimineku. Üksnes ekraanile ilmus paar pisikest kriimu.

Selle kaameraga tegin ühed parimad, hea kontrastsusega pildid, mida ma kunagi telefoniga olen teinud. Ka hämaras tehtud pildid näevad välja täiesti rahuldavad, kuigi siiski müra- sed. Pildiparandusfunktsioon, mis rõhutab vastavalt heledaid ja tumedaid kohti, tekitab lausa tunde, et olen üleöö profifotograafiks saanud. Kõik oma kunstiteosed saab loomulikult eputamiseks paari nupuvajutusega Facebooki üles lükata. Ainus asi, mis kaamera juures tõesti häirib, on tundetu ja tagasisideta päästik, mis tekitab kohati hämmingut – poole peale vajutust on tunda, kuid täisvajutust mitte.

SonyEricssonile omaselt on karbis kaasas ka 2 GB mälu- kaart, mida piltidega täita. Mälukaardi pesale ligipääsemiseks on vaja aku kate eemaldada ja see on üksjagu tüütu. Menüü ja meediakeskus ei paku peaaegu mitte midagi uut ja see on vist isegi hea, sest seal, kus kõik on juba tükk aega ilusti paigas olnud, oleks muutmine võinud kaasa tuua pigem negatiivsed tagajärjed ja kasutajate pahameele.

Veider on otsus jätta WiFi pardalt välja, kuigi sama hinnaklassi muusikatelefonil W715 oli see ilusti olemas. Võrreldes sama akut kasutava W715-ga vajab SonyEricsson C903 märksa

SonyEricsson C903

HIND: ELISA KLIENDILE 4990 KROONI, TELE2 KLIENDILE 5190 KROONI

Müügil: Elisa ja Tele2

Võrgud: GSM/GPRS/EDGE

850/900/1800/1900, UMTS/HSPA 900/2100

Ekraan: 240 x 320 pikslit, 262 144 värvitooni

Kaamera: 5 MP, 2592 x 1944 pikslit, 16kordne digitaalne suum, autofookus, näotuvastus, LED-välg

Ühendused: USB, Bluetooth, kõrvaklappipesa, aGPS, modem

Mälu: 130 MB + Memory Stick Micro kuni 16 GB

Kõneaeeg: 10 tundi, ooteaeeg 400 tundi

Mõõtmed: 97 x 49 x 16 mm

Kaal: 96 g

Pildiparandusfunktsioon tekitab lausa tunde, et olen üleöö saanud tubliks profifotograafiks

rutem elustavat seinakontakti. Paistab, et kaamera kulutab rohkem energiat kui muusika kuulamine. Lausa kuritegelik on aga see, et esipaneelil pole videokõnede kaamerat, mis peaks olema kohustuslik.

SonyEricsson C903 on hea kaameratelefon ning igalüks peab ise otsustama, kas ja kui palju teda üldse miski häirib. Arvestades SonyEricssoni praegu ühe parima kaameratelefoni, C905 hinda, võimalusi ja kvaliteeti, võiks selle telefoni hinnast oma tuhat krooni kärpida.

[d] MARTIN METS

[HINNANG]

Hea ja käepärane telefon, millel on mitmeid väiksemaid ja suuremaid vigu, mis võivad kasutajas nõrdimust tekitada.

[d] hinne:

Acer jätkab võidukalt

Aceri sülearvutid 3810T ja 4810T Timeline on meilt selle aasta jooksul juba väga palju kiita saanud. Nüüd on testis sama seeria uus äriklassi mudel Travelmate 8571. Kas kiidame Acerit edasi või on aeg nende jaoks ümber saanud?

● Oktoobris kerkis Acer maailma suuruselt teiseks arvutitootjaks, seljatades Delli. Kõik teised konkurendid peale HP on seega ületatud ja sellised asjad ei juhtu kogemata, selleks peab palju asju õigesti olema.

See, et Aceris on viimastel aastatel hakatud asju väga õigesti tegema, saab selgeks ka uut Travelmate'i kätte võttes. Mingil seletamatul põhjusel on seda arvutit lihtsalt väga hea käes hoida. Ta tundub olevat kvaliteetsetest materjalidest, tugev, kuid samas õhuke ja kerge. Disain on minimalistlik, kuid tuleb silmas pidada, et minimalistlik ja mittemidagiütlev on kaks väga erinevat asja. Travelmate on lihtsalt tagasihoidlik, mitte kole.

Viltune klaviatuur

Kõige enam punkte teenib uus Travelmate ekraani ja klaviatuuri eest. Õnneks tuli kellelgi Aceris pähe panna arvutile matt-ekraan, mis tänapäeva läikivate õuduste kõrval on tõesti hea ja silmasõbralik. LED-taustvalgustusega ekraan on erk ja selge, ilusate rahulike värvidega. Viriseda saab horisontaalse vaatenurga kallal, mis on veidi liiga ahtake.

Klaviatuurinupud on suured, meeldiva käiguga ning neil on hea trükkida. Mind küll klahvide liiga terav klõbin häiris, kuid enamik ilmselt ei tee seda märkamagi.

Mida aga enamik kindlasti märkab, on klaviatuuri asukoht korpusel. Kahjuks on Acer otsustanud arvutile lisada eraldi numbriklaviatuuri, sest ju siis oli ruumi, ja nii ongi kogu korpus klaviatuuriga servast servani kaetud. Muidu poleks sellest hullu midagi, aga see tähendab, et pärisklaviatuur ei asu mitte harjumuspäraselt ekraani keskel, vaid veidi vasakul ning, tee või tina, näpud ei ole sellega harjunud. Ikka kipub sisestatud tekst tulema paari nupurea võrra liiga paremalt ja siis

[TESTITULEMUSED]

PCMark 05:	2119
Protsessor:	2402
Mälu:	3284
Graafikakaart:	1006
Kõvaketas:	4725

on parandamist palju.

Tegelikult koolitasid sülearvutitootjad ju meid, kasutajaid, aastate jooksul välja, et eraldi numbriklahvistikku ei ole vaja. Me harjusime sellega ära ja nüüd, ole lahke, toovad nad selle tagasi ja me peame jälle ümber harjuma! Võib-olla on ärikasutajatel vaja palju Excelis numbreid sisestada ja järelikult on see Travelmate'i otsus õigustatud, kuid minus tekitab see ainult segadust.

Akustest kukkus läbi

Muidu on aga kõik nii, nagu peab: N-seeria WiFi, DVD-kirjuti, piisavalt USB-porte, mälukaardilugeja ja Aceri portreplikaatori pesa arvuti vasakul küljel. Natuke küsitav on, kas Inteli voolusäästlikust Core 2 Solo protsessorist ikka kõigi kasutajate jaoks

Acer Travelmate 8571

HIND: UMBES 15 000 KROONI

Müügil:	küsi arvutipoodidest
Protsessor:	Intel Core 2 Solo SU3500
Mälu:	3 GB
Kõvaketas:	250 GB
Ekraan:	15,6 tolli 1366 x 768 pikslit
Graafikakaart:	Intel GMA4500M
Optiline seade:	DVD-kirjuti
Ühendused:	4 x USB, mälukaardilugeja, VGA-väljund, võrgukaart, WiFi (N-ühilduv), audiosisend ja -väljund
Mõõtmed:	37,7 x 25,5 x 3 cm
Kaal:	2,2 kg

piisab, aga igapäevast tööd Travelmate'iga tehes tundus, et piisab küll. Mängimisest muidugi pole mõtet unistada.

Üks kurb uudis ka lõppu: aku kestvust me ei saanudki testida, sest mingil põhjusel jooksis testiarvuti Vista kokku, kui voolukaabli lahti ühendasime. Paraku selgus see aga liiga hilja. Acer ise lubab 8 tundi ning meie poolt testitud eelmised Timeline'id said testis tõesti sinna lähedale.

[d] HENRIK ROONEMAA

[HINNANG]

Mõnus ja hea hinnaga arvuti, boonuseks matt ekraan ning hea klaviatuur. Aku kestab meeldivalt kaua.

[d] hinne:

Kõva kui kivi

Delli miniarvuti erineb täiesti enamikust omasugustest, teistega koos lauale ritta asetatuna pole seda võimalik millegagi segamini ajada. Ka hind on arvutil selline, mis annab teistele miniarvutitele silmad ette. Kas ka õigustatult?

• Üpris tugeva ja toeka moega meenu- tab arvuti pigem ammuseid sülearvuteid kui moodsat miniarvutit. Üleni must paksuvõitu korpus on pealt ja alt kaetud kummeeritud kihiga, mis tagab väga hea käespüsivuse ega kogu ka nii hõlpsalt kriimustusi kui sile plast. Dell sihib Latitude 2100 just koolilastele ja paksem kummeeritud korpus on arvutile antud igapäevasele väntsutamisele mõeldes. Õpetajatele mõeldes on kaanel ka helen- dav lai Network Activity triip, mis reedab pedagoogile, kas õpilane konspekterib või lobiseb võrgus.

Kuum põhi pole probleemiks

Teiseks eristuvaks jooneks on põhja alla eenduv aku, mille tõttu on Latitude 2100 lauale asetatuna umbes 15kraadise nurga all ja sellel kirjutada on hoopis teine tun- ne kui horisontaalse klaviatuuriga süle- või miniarvutil. Kuna klaviatuuri nurka pole võimalik reguleerida ja mahuka aku kasutamise korral ongi tagumine osa alati kõrgemal, siis tuleks kindlasti oma käega proovida, kas see ikka meeldib.

Arvuti süles kasutamisel on väljaulatav

[TESTITULEMUSED]

3DMark 03:	742
PCMark05:	-
Protsessor:	1473
Mälu:	2337
Graafika:	-
Kõvaketas:	4673

aku hea selle pärast, et ei lase soojal põh- jal vastu jalgu puutuda, kuid pikemal ka- sutamisel võib serv segama hakata, eriti seepärast, et arvutit tagumise otsaga üle põlve nihutades tuleb seda teha 5–6 cm sammuga, sest aku serv peab kas toetuma täielikult jalale või olema sellest täielikult üle, vahepealne asend ei ole ei stabiilne ega mugav. Samuti on Delli tülikas koos kaustade ja paberitega ühte kotti mahu- tada, ikka sellesama aku pärast.

Aku pakub umbes 4 tundi koormusega tööaega. Töötades soojeneb arvuti põhja alt vasakult poolt, randmetugi jääb jahe- daks-leigeaks ja põhja soojenemine pole tänu aku tugijalale probleemiks.

Kuna arvutil on kummikate nii kaa-

Dell Latitude 2100

HIND: 8200 KROONI

Müügil: shop.it.ee
Protsessor: Intel Atom N270 1,60 GHz
Mälu: 2 GB
Graafika: Intel GMA 950
Ekraan: 10,1 tolli, 1024 x 576
Kõvaketas: 160 GB
Optiline seade: puudub
Mõõtmed: 26,5 x 18,7 x 2,6–4 cm
Kaal: alates 1,32 kg
Muu: WLAN b/g, LAN, 3 x USB, analoog- VGA, sissehitatud veebikaamera, mälu- kaardilugeja, kõrvaklapi- ja mikrofonipesa, 3 a garantii

nel kui põhja all, tähendab see seda, et õhusavavad asuvad küljel ning arvuti kõhualune on sile ja liitekohtadeta, isegi kõvaketta või mälu vahetamise luuki ei ole, selleks tuleb terve põhi lahti kruvida. Võrreldes tavalise miniarvutiga, mille sisu on põhja alt aukudest sisse vaadates ter- venisti näha, usaldaksin ma reisile ettear- vamatutesse oludesse kaasa võtta pigem Delli kui näiteks eelmise kuu suure testi võitja EeePC.

Oh oleks veidi odavam...

Väga vinge kesta sees on siiski tavaline nõrk sisu, Atom N270 ja Inteli 945 Express kiibistik, ent tavapärase 1 GB asemel on arvutis 2 GB mälu. Muud põnevad arvuti juurest ei leia, videoväljundeist on ainult analoog-VGA ning USB-pesi on kolm, nagu kõigil miniarvutitel olema kipub.

Latitude 2100 on huvitav miniarvuti. See on liiga suur, et olla tõeliselt kompaktne, aga samas on see ka teistest üsna erinev ja algusest peale vastupidavamaks tehtud. Kahjuks küünib hind kõvasti üle keskmise. [d] SVEN VAHAR

[HINNANG]

Kallis, eriti arvestades, et see on mõel- dud õpilastele. Selle raha eest saab juba palju võimsama sülearvuti.

[d] hinne:

Sisu ja vormi ebakõla

Suvisesse MP3-mängijate testi Sony helipulgad ei jõudnud, kuid nüüd parandame selle vea Walkman B140-ga. See lihtne muusikamängija teeb peaaegu kõike õigesti, kuid arusaamatuks jääb, miks sellele on peale pressitud nii pisike ja halvasti planeeritud ekraan?

• Minu esimesel MP3-mängijal, Creative MuVo'l, oli sama suur ekraan ja see oli viis aastat tagasi. Ainult et MuVo ekraan oli, erinevalt Sony ekraanist, selge, kohe arusaadav ning polnud infoga üle valatud. Ma ei ütle, et õige MP3-mängija ekraan peab olema kolmetolline ja sellelt peab saama vaadata hea resolutsiooniga videot. Ei pea. Aga MP3-mängija pisike ekraan peab olema minimalistlik ning seda peab toetama loogiline menüü liikumine. Või jätke üldse ekraan ära ...

Kõlbab kuulata küll

Kui ekraanidraama kõrvale jätta, siis on Sony Walkmani mäluvõlv-tüüpi muusikamängijal peaaegu kõik kenasti üle keskmise. Ilma juhtmeta kiire laadimine, umbes tunniga on MP3-mängija valmis uuesti üle 15 tunni jagu muusikat mängima. Mängija on kerge, aga korraliku koostekvaliteediga. Olemas on kohustuslikud koostisosad, nagu raadio ja diktofon. Failid ei jõua mängijasse just kõige kiiremini, kuid kurtmiseks pole samuti põhjust.

Heli on Sony'l kenasti tasakaalus ja ka kaasasolevad klappid kõlbavad kõrvade külge lükata. Helikvaliteedi poolest paituaks Sony Walkman selle klassi MP3-mängijate kõrgemasse seltskonda. So-

liidse mulje rikub aga bassinupp (veider, et siiani tehakse *super-*, *hyper-* ja *mega-*bassi nuppe). Kui te kunagi olete seisnud kontserdil esireas vasakus servas suure bassikõlari kõrval, siis on teil mingi ettekujutus, mida Sony Walkmani bassinupp teeb. Ma ise eelistaksin kontserti nautida helipuldi juurest ja ilma bassinuputa on Sony sinnapoole trügimas. Bassinupp on seda arusaamatum, et lihtsakoeline ekvalaiser on mängijas ilusti olemas, kui keegi tunneb, et bassi on tõesti vähe.

See Walkmani seeria toetab Sony sel kevadel välja mõeldud uut vigurit nimega *zap*'imine. Asi tegelikult väga lihtne – ZAP-nuppu vajutades mängitakse igast loost ette 5–10 sekundit ehk Sony arvates mingile palale kõige iseloomulikud momendid. Miks ka mitte, kui on vaja leida täpselt mingit õiget lugu ja ei suuda nime kohe sellega kokku viia.

Eeskujulik stagnant

Sony Walkman B142F iseloomustab hästi hetkel MP3-mängijate turul valitsevat stagnatsiooni. On selge, et iPodi, mis äsja enda positsiooni viienda põlvkonna Nanoga kindlustas, keegi hetkel ega ka lähiajal ei murra. Asi ei ole ainult selles, et iPodid oleksid head, vaid teiste tootjate

Sony Walkman B142F (2 GB)

HIND: 1007 KROONI

Müügil: MarkIT

Mälumaht: 2 ja 4 GB

Ekraan: 128 x 32 piksli

Failivormingud: MP3, WMA

Ühendus: USB

Muu: raadio, diktofon

Mõõtmed: 86 x 15 x 24 mm

Kaal: 26 g

muusikamängijatel on alati mingid puudused, antud juhul halb ekraan ja napp bassinupp. Kõik see on veel eriti tobe, kuna muusikat mängib Sony ju meile meelepärastelt.

[d] MARTIN METS

[HINNANG]

Pisike ja halvasti planeeritud ekraan ning bassinupust hoidke näpud eemale, muidu pole viga.

[d] hinne:

Toome koju laserprinter

Veel mõne aja eest oli kodukasutajal enda tarbeks koju printeri ostmisel ainsaks mõeldavaks variandiks tindiprinterid, kuna võrreldes laserprinteritega olid need kordi odavamad. Enam mitte. Odavaima laserprinteri saab vähem kui 1000 krooni eest.

• Just sel aastal on hakanud paljud küsima, kas oleks mõtet osta koju viis aastat tagasi soetatud vananenud tindiprinteri asemele hoopis laserprinter. Alguses oli tore tindiprinteriga pilte välja lasta, aga kui uudsuse võlu kadus, jäi järele vaid vajadus printida õppematerjale, tööasju, e-kirju ja muud asjalikku, mis ei pea tingimata värviline olema.

Pikaajalisel kasutamisel on paljudele selgeks saanud, et tindiga jahmerdamine võib olla päris tülikas. Tuled suvepuhkuselt tagasi ja avastad, et tint on vahepeal ära kuivanud! Või saab ühel päeval must tint otsa, aga teisi värve on veel küll ja nii raiskadki sa neid mustaks värviks kokku segades, et paari referaadilehte välja printida. Mõttetu!

Valik ei ole kuigi suur

Võtsime testi mustvalged laserprinterid, mis sobiksid koju või väikesesse kodukontoris juhuksutuseks. Kahjuks ei olnud valida nii paljude mudelite vahel kui näiteks sülearvuteid testides, turul on vaid paar-kolm ammu tuntud tegijat: Canon, HP, Brother, Samsung, Konica-Minolta. Viimaselt ei õnnestunud meil kahjuks uuemaid mudeleid saada, ent see-eest võtsime kodukasutajate hulgas vähe tuntud Brotherilt kolm erineva hinnaklassi printerit.

Brother on tegija äriturul ja seda on näha ka printeritele peale vaadates. Canon ja Samsung on silmnähtavalt disaini investeerinud, Brotheri jaoks pole see ilmselt üldse teemana esile kerkinudki. Mõlemad Canonid on väga ilusad, valge plastkorpus lubaks sellise printeri jätta toas kenasti nähtavale kohale, samas kui

näiteks kõik Brotherid tahaks sahvrisse ära peita.

Kõigi printerite puhul torkab silma, et ära on kadunud liigsed nupud. Kõigil on vaid üksainus üldotstarbeline nupp, välja arvatud HP P1505 ja Brother HL-5340D, millel on ka printimistöö katkestamise nupp. Ideaalses maailmas seda vaja ei läheks, aga küllap teab igaüks, kes on pidanud pikki dokumente printima, et ühtäkki meenunud vea tõttu on viiekümnelehelisi

Teksti printimise seisukohalt märkimisväärseid erinevusi pole, kõik printerid on piisavalt tublid

se dokumendi printimist viiendal lehel märksa kiirem katkestada printeril nuppu vajutades kui teha seda arvutis tarkvaraliselt Windowsiga, maadeldes mõttetute üleküsimistega.

Võib kohe ära öelda, et puhtalt teksti printimise seisukohalt märkimisväärseid kvaliteedierinevusi pole. 99% teksti või lihtsamaid diagramme sisaldavate dokumentide printimisega saavad kõik printerid ühtviisi hästi hakkama. Vaheed tulevad sisse piiripealsetel juhtudel, väga väikese teksti, näiteks alla 4punktise kirja printimisel. Kuni punktisuuruseni 4 ei ole sisulist vahet, väiksema kirja puhul aga annaksime väikese eelise Brotheritele. Samsungi 2punktise kirja puhul kadusid tähtedelt ära osad kriipsud, näiteks Z alumine joon, ning täheühendis hv sul-

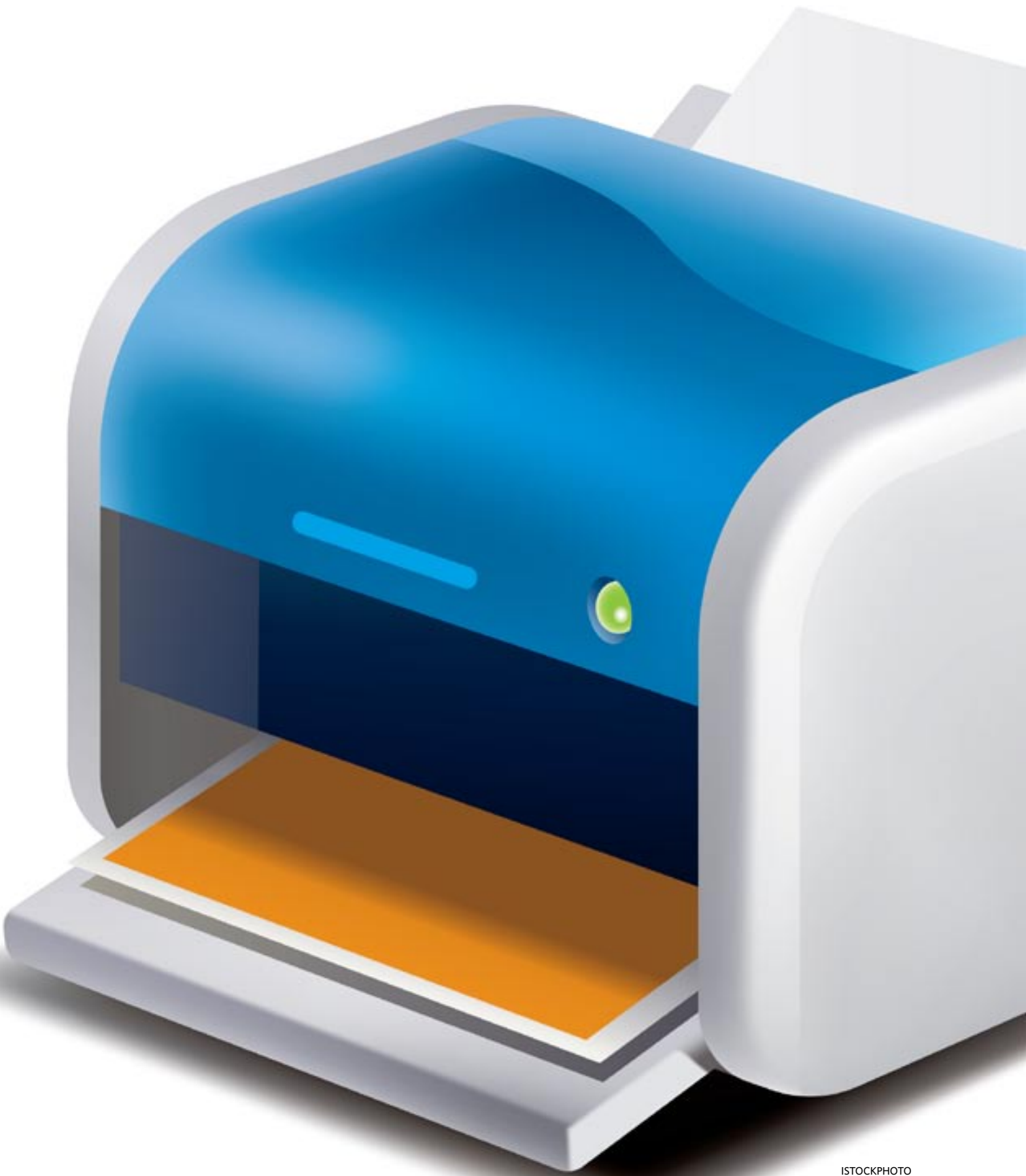
sid tähed kokku ebamääraseks ühikuks. Brother 2170W 2punktine kiri oli aga väga eeskujulik, kaduma ei läinud midagi ja isegi katusega ja täppidega tähed olid kõik endiselt selgelt eristatavad.

Laserprinter on teksti jaoks

Graafikute ja fotode printimist me nende printerite puhul kaalukeeleks ei seadnud, kuid siin olid erinevused juba suuremad. Kõige usaldusväärsema ja oodatult kindla kvaliteedi andsid Canonid ja HP. Kõige rohkem vaeva tuli näha Brotheritega, millele punktüheduse seadistused muutsid pildikvaliteeti üllatavalt palju ning millele printitud fotod on rastro iseärasuse tõttu paremad just kaugelt vaatamiseks, mitte enda ees laual silmitsemiseks.

Lisavõimalustest, mida kodukasutaja paberi säästmise huvides vajada võiks, vaatlesime mitme lehe ühele lehele mahutamise ning lehe mõlemale küljele printimise võimalust (dupleks). Esimest võimalust ei toeta ainult Brother HL-2030 ja teist kumbki Canon. See ei peaks aga olema veel põhjus printerit mitte osta, sest mõned programmid pakuvad seda funktsionaalsust printeri draiveritest sõltumatult, näiteks Word 2007 oskab teha käsitsi dupleksit ka omast tarkusest.

Nagu tabelist paistab, on kahe Canoni vahe ka selles, et kallim mudel oskab vesimärgi teha, odavam mitte. Vaadates aga seda, et vesimärgi võimalus on olemas ka konkurentide kõige odavamatel mudelitel, on alust arvata, et põhjus pole teips mitte tehniline, vaid et see on LBP3010 võimaluste hulgast meelega välja jäetud, et kallimale mudelile eristatavam plusspunkte üles lugeda saaks. [d] SVEN VAHAR

ISTOCKPHOTO

Samsung ML-1640

● Jõudeolekus, kui parasjagu ei prindita, on printer absoluutselt vaikne. Vahe samal laual eelnevalt töötanud Brother HL-2030-ga on üüratu. Ainus täiesti must printer mõjub laual teistest kompaktsamana.

Nii Windows XP kui Windows 7 leiavad printeri draiverid ise üles ja printima saab hakata sisuliselt paari minuti pärast, alates printeri lahtipakkimisest ja ühendmisest.

Printimisvalikud on paindlikud, printida saab nii paaris- kui paartunumbrilisi lehti, mitut leheküljetäit ühele lehele mahutada, samuti käsitsi dupleksit teha ja muudki. Võrreldes enam-vähem samasse hinnaklassi jäävate konkurentidega on Samsungil kindlasti sama raha eest kõige rohkem võimalusi.

Graafika printimiseks nii palju valikuid pole kui Brotheri draiveritel, ent seda pole vajagi, sest piltidega saab Samsung enamjaolt hak-

Printeri saab ilma igasuguse jändamiseta tööle nii Windows XP kui tuliuue Windows 7-ga

kama. Fotosid printides on Samsungi kvaliteet parem kui sama odaval Brotheril, kuid 600 dpi ja 1200 dpi seadistustega prinditud piltidel ei ole silmaga nähtavat vahet. Kirjude fotode printimiseks Samsung sobib, ent näiteks sujuvate üleminekutega graafikute ja skeemide jaoks täiesti loogikavastaselt mitte, sest mustast valgeni ei kulge mitte ühtlane sujuv langus, vaid viie häguse tumedusastmega ala. Fotodel, kus värvialad ja üleminekud väiksemad, ei torka see silma.

Printimistestide alusel võib soovitada sellel printeril sisse lülitada tooneri säästmise režiimi, teksti kvaliteet sellest ei kannata ja väga väikese teksti puhul on tulemus selgem. Normaalse režiimi jätab mõne fondi puhul isegi mulje pidevast paksust kirjast. Kasutage julgelt säästurežiimi.

Printeri juures segab mõnevõrra see, et voolukaabel ja USB-kaabel tuleb ühendada üks vasakult ja teine paremalt küljelt.

Printeri väljundsalve ehitus ei ole just kõige õnnestunud, paarikümnet lehte järjest

printides jooksevad mõned paberid printerist välja ja jäävad puseriti, keerates end rohkem või vähem viltu, ning järgmine selga jooksev paber võib selle lehe salvest välja lükata.

[HINNANG]

Hinna ja võimaluste suhtelt hetkel parim saadaolev kodukasutaja printer. Testivõit ausalt kätte teenitud.

[d] hinne:

Canon i-SENSYS LBP3010

● Kumbki Canon ei ole ametlikus Windows 7 poolt toetatud seadmete nimekirjas, sest Windows 7 ise nende jaoks draiverit ei leia ja Canoni veebilehelt seda ka ei saa. Windows XP jaoks on see olemas ning Windows 7-le paistab sobivat ka Windows Vista draiver, nii et tööle me mõlemas testiarvutis printeri siiski saime.

LBP on ilus, muidu meie nii hallide igavate seadmetega kontoris torkab valge printer hästi silma, ja kuigi töövalmis, lahtise sahtliga printer ei ole sugugi kompaktne, olles nii kõrge kui lai, ei häiri see ikkagi nii palju kui Brotherite puhul.

Canoni lubatud 8,5 sekundit esimese lehe kättesaamiseks peab täiesti paika, 9 sekundit pärast printimisnupu vajutamist võib printe-

Alati on meeldiv kasutada seadmeid, mis on kiiremad kui sa ise. Esimese lehe saab printerist kätte 9 sekundiga

rist juba dokumendi esimese lehe näppu haarata. See ei ole kindlasti kõigi jaoks määrav argument, sest praktilises kasutuses on ju vahe 9 või 13 sekundi vahel üsna tilluke, aga alati on meeldiv kasutada seadmeid, mis on kiiremad kui sa ise. Keskmise printimiskiirus jääb kiirematele konkurentidele alla, aga ühe-kahe lehe printimisel on Canon vägagi väle. Klõpsad hiirenuppu, sirutad käe välja ja võtad juba printerist lehe. Täpselt nii see Canoniga käibki.

Printikvaliteet on hea ja ühtlane, otseselt pole ühtegi puudust, millest kinni hakata. Erivõimalusena tuleb märkida, et tooneri säästmise režiim on peenhäälestatav, teiste pakutava «sees» või «väljas» asemel saab siin täituvust lausa liuguriga reguleerida. Vahe on silmaga märgatav ja vähetähtsate asjade printimisel hoiab nii kõvasti tahma kokku. Eraldi saab häälestada ka teksti-, graafika- ja veebirežiimi ning võib-olla sellepärast ei pakutagi eraldi tavapärasest punktiheduse režiimi, mis kõigil teistel olemas on.

Tavasuurustes ja -fontides dokumente printides ei ole teksti kvaliteedis konkurentidega mingit vahet, piiri pealsetel juhtudel, kui

tekst on väga väike, jääb see standardseades Brotheritele alla, aga mitte olulisel määral.

[HINNANG]

Ilus printer, mille printikvaliteedi seadistused väga täpselt häälestatavad. Printikvaliteet, millele võib alati kindel olla.

[d] hinne:

HP P1505

● Kokkupandud kujul on printer samuti üks testi väiksemaid ja kompaktsmaid, kuid kui paberisalv lahti võtta, läheb laual ikkagi sama palju ruumi kaduma, kui võtavad enda alla suuremad Brotherid.

Printeri draivereid Windows XP ise ei leia, need tuleb installida kas plaadilt või otsida veebist. Sama häda on ka Windows 7-ga, mille puhul tuleb kasutada Windows Vista draivereid. Kahjuks oli HP draiverite installimisega kõige rohkem jama, install kippus mõlemal testimiseks kasutatud arvutil lihtsalt seisma jääma, kord printerit leides ja sekundi pärast jälle mitte leides.

Teksti printimiskvaliteet on oodatult hea

Kui draiverite installiga seonduvatest probleemidest üle saada, on edasine lust ja lillepidu. Kvaliteet on hea nii teksti kui graafika osas

ja üllatuslikult on printimiskiirus tunduvalt suurem kui enam-vähem sama hinnaklassi Canon LBP3010 ja Brother HL-2030-l.

1200 dpi graafikute ja fotode printimise kvaliteet on nõksu võrra parem kui 600 dpi režiimis, aga vahe on väga-väga väike ja igapäevaseks kasutamiseks sisuliselt olematu. 300 dpi režiimi kui sellist ei ole, on valida ainult ökorežiim. Printimise kvaliteedivali- kuid on eriti Brotheriga võrreldes napilt, peale dpi ja ökorežiimi midagi muud muuta ei saagi. Sujuvate üleminekutega saab HP võrreldes odavaima Brotheri ja Samsungiga väga hästi hakkama, dokumentides leiduvad ilusad tumedast heledama toonini jooksvad diagrammid näevad välja ilusad, märgatavat rastrit on vaid üksikutes kohtades. Ka ei ka lõika printer väga heledat halli kohe valgeks.

HP-l on sama viga mis Samsungilgi – mõlemal on nii kitsas korpus, et kui unustad enne printima asumist väljastussalve tugiliistu välja tõmmata, liuglevad prinditud lehed kõik üle serva põrandale. Keset printimist ei saa liistu

samuti välja tõmmata, sest lehed tulevad nii kiirelt, et sa ei jõua käega nende all sebid ja kortsutad paratamatult paar lehte ära.

[HINNANG]

Kvaliteet, millele võib alati ja igas olukorras kindel olla. Jääb esikolmiku lõppu kõrge hinna pärast.

[d] hinne:

Brother HL-2030

● Madal ja lai printer, mis mahub ka kitsasse riulisse seisma, eriti kui arvestada seda, et väljunds Alves pole paberi tugiliistu tingimata vaja üles tõsta, sest kuna printer on suhteliselt lai, ei libise prinditud leht üle printeri serva maha.

Windows XP all installiti draiverid automaatselt ja tööle võis asuda praktiliselt kohe pärast printeri karbist välja tõstmist. Seda rõõmu kahandab mõnevõrra tõik, et jõudeolekus undab printer kuuldavalt. Mitte nii nagu mõni suurem lauarvuti, aga siiski piisavalt, et segada. Õnneks saab suikvelrežiimi raken-

Alternatiivne valik meil nii levinud Canonitele ja HPdele, kuid kahjuks saab seda soovitada vaid siis, kui paigutada printer teise tuppa või lauast võimalikult kaugele

dumise aega ise määrata, vaikimisi on selleks viis minutit, kuid saab määrata ka lühema aja. Sellisel juhul jääb printer tõesti vait.

Teksti printimise kvaliteet on suurepärase. Tänapäeval on üldse raske leida teksti halvasti printivat printerit ja Brother selleks kindlasti ei ole. Nagu teistelgi Brotheritel on ka sellel väga väike tekst suurepäraselt eristatav ja prindi jämedus skaleerub intelligentselt koos teksti vähenemisega.

Piltide printimisel tuleb selle printeriga kahjuks teha valik kahe režiimi vahel. Teatud piltide puhul, näiteks fotod, mille taevas ja pilved, või graafikud, kus palju tooniüleminekuid, on parem 1200 dpi, mis tagab ühtlased halltoonide üleminekurastrid, samas kui 600 dpi lõikab kummalisel kombel mõned toonid vahelt ära, jättes vaid tooniriibud. Ometi ei saa 1200 dpi režiim absoluutselt hakkama piltidega, kus mõnele värvilisele taustale on peale laotud tekst, mis kaob mustris sisse täiesti ära, kuna kasutatav raster on lihtsalt liiga suurekoeline! Sellist pilti on väga ilus vaadata meetri-poolteise kauguselt, kus

[digi] HEA OST

suur raster mõjub väga ühtlasena, kuid kauguselt vaatamiseks ei sobi.

Seadmisevõimalustelt on printeri draiverid suhteliselt kasinad, olemas on küll näiteks dupleks ja vesimärk, kuid puudub brošüüri või mitme lehe ühele lehele printimise võimalus.

[HINNANG]

Kui printer nii lärmakas ei oleks, võiks see olla HPst kõrgemal kohal. Madalana sobib kohtadesse, kuhu teised ei mahu.

[d] hinne:

Canon i-SENSYS LBP3250

• Ka see printer on teistega võrreldes lausa kaunitar ja kui valida oleks, siis tahaks kodus või kontoris lauanurgal seismas näha tõesti pigem Canonit kui Brotherit või HPd. Ilu pole printeri ainus voorus, tegemist on testi kõige kiirema sprinteriga – esimese lehe saab printerist kätte juba vaid 7 sekundit pärast printimise alustamist! Mõni flegmaatik ei jõua selle ajaga end toolilt üleski ajada, kui LBP3250 juba pöidlaid keerutab ja igavusest lakke vahib, väljaprintitud leht salves jahtumas.

Sarnaselt teise, odavamaga Canon'i printeriga LBP3010 pakuvad draiverid meeldivalt palju peenhäälestamise võimalusi, nii teksti kui graafika väljaprinti seadeid saab kohandada peaaegu igale maitsele vastavaks. Tekst on puhas ka väiksematel suurustel ja graafika, sh fo-

tode printimine on just täpselt selline, mida laserprinterilt ootaks. Kõrvalekaldeid kvaliteedis ei ole, Canon'i pikaajaline kogemus kumab läbi. Töö on kiire ja kvaliteetne.

Printeril on ka võrgumooduli lisamise võimalus, kuid see tuleb eraldi juurde osta.

Suureks küsimärgiks on see, kas hind end kasutaja jaoks õigustab. Kindlasti leiaks suhteliselt kiire ja võimas printer paremat ärakasutamist väikeses kontoris, kas või juba sellepärast, et printer suudab salvest laadimisel kasutada kuni 163 g/m² paberit, samas kui kõik teised ainult kuni 105 g/m² paberit.

Võimaluste ja hinna suhtelt testivõtjale vastu ei saa, aga eks kiirus ja kaunis välimus maksavad ka midagi. Küsi endalt – kui palju need sinu jaoks väärt on?

[HINNANG]

Võimalusterohke ja kiire, hea prindikvaliteediga printer. Hinna ja võimaluste poolest sobib pigem väikekontorisse kui koju.

[d] hinne:

Brother HL-5340D

• Printeri küljel on ventilaatoriavasid teiste printerite ühe asemel koguniski kaks, ent jõudeolekus on printer peaaegu hääletu. Peaaegu, aga siiski mitte päris vaikne nagu Samsung, HP või Canonid. Vaikset sahinat on kuulda, ent vähem kui HL-2170W juures, lärmakast HL-2030-st rääkimata.

Suurusel on oma põhjus: printer toetab automaatset dupleksprintimist. Teiste puhul tuleb dupleksit teha ise paberipakki ringi pöörates, siin väljuvad printerist juba mõlemapoolse prindiga lehed. Printeri paberisalv mahutab 250 lehte ja printimiskiirus on väga hea. 20leheküljelse tekstidokumendi printimiseks kulub vaid 46 sekundit!

Teksti kvaliteet on hea ja puht subjektiivselt hinnates võiks sellele anda kõigi teiste ees

mõningase eelise. Ka graafikute ja piltide printimisega saab printer hakkama üpris hästi, paremini kui odavamad Brotherid.

Ainsana leiab HL-5340D küljest ka LPT-liidese, mis viitab samuti sellele, et printer on rihitud siiski pigem äri- ja kontorikeskkonda, sest uutelt koduarvutitelt LPT-liidest tihtipeale enam ei ole, sülearvutitest rääkimata.

Võimalused ja kiirus paistavad välja ka hinnas, ent kui on valida, kas käia oma väikeses kodukontoris jaoks välja 2700 krooni Canon LBP3250 või 3200 krooni Brother HL-5340D eest, mis pakub automaadtdupleksit ja veidi suuremat kiirust, ei olegi enam nii lihtne otsustada.

See printer on HP P1505 kõrval teine, millel on printimistöö katkestamiseks eraldi nupp.

[HINNANG]

Parim teksti printimiskvaliteet ja automaatne dupleks meelitavad küll, aga koju ostmiseks liiga kallis.

[d] hinne:

Brother HL-2170W

• Põhjus see printer pigem töölaust eemale paigutada kui sellele asetada on väga tugev osoonilõhn, mida katkematult töötavad ventilaatorid välja puhuvad. Canonid, HP ja Samsung on selles osas palju tagasihoidlikumad.

Brother 2170W tegi ka ühe parematest tulemustest fondisuuruse testis, kus 3punktiline kiri oli loetav täiesti vabalt ja 2punktilisel kirjal olid veel palja silmaga selgelt eristatavad mitte ainult tähed, vaid ka tähevahed, ning kus ž-tähe katus ei sulanud muu märgiga kokku ühtlaseks tomбуks.

Graafika printimises on 2170W keskmine. Kvaliteet on kindlasti parem kui HL-2030, kuid pildi raster on ikkagi teistsugune, kui keskmine kasutaja võib-olla ootaks. Mitte et see halb oleks, lihtsalt vajab harjumist.

Printerit on lihtne kasutada kaabliga võrgus võrguprinterina, ent printeri seadistamine traadita võrku on juba kõrgem pilotaaž. Kuna printeril on üksainus nupp ja mitte ühtegi tablood, tuleb traadita võrgu valmidus seadistada esmalt kas kaabliga võrgu kaudu või ühendudes otse üle WiFi printeri külge, ent see protsess on pehmelts öeldes ebakindel. Tüüpstsenaariumi korral, kui sul on kuskil kapi taga WiFi-jaam ja toas sülearvuti, pead esmalt üle WiFi printeri külge ühenduma, seejärel otsima üles päris võrgu, printerile selle ette näitama, lootma, et ta selle meelde jätab, ja siis lootma, et printer ka võrgu peale näha jääb. Näiteks toimetuse kontoris õnnes- tus meil printer WiFi-võrku saada vaid ühel korral, ülejäänud katsetused luhtusid.

[HINNANG]

Ainus müügiargument, WiFi-võrgu tugi, on kodukasutaja jaoks liiga keeruline seadistada. Muud eelised puuduvad.

[d] hinne:

[digi] ütleb:

● Laserprinterite areng on jõudnud nii kaugele, et suvaline laserprinter, olgu see nii odav kui tahes, on täiesti pädev kodusse teksti printimiseks. Selleks, et paar korda nädalas arveid, koolitoid või muid dokumente välja printida, ei ole kallist seadet tarvis.

Ainus printer, mis läks vaevata tööle nii Windows XP kui Windows 7 all, oli Samsung ML-1640. Canonite jaoks ei olnud Windows 7 draivereid veel saadaval.

Koju ostetava printeri üheks kriteeriumiks on kindlasti kompaktsus ja võib tunduda, et tugev eelis on HP-l ja Samsungil, kuid see on petlik. Lahtitõmmatud paberisalvega võtavad mõlemad enam-vähem sama palju ruumi kui teised.

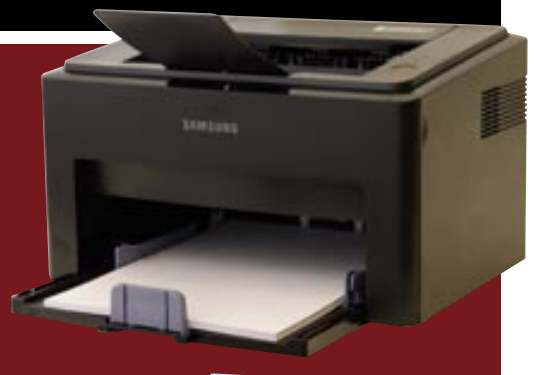
Kui pole tingimata väga spetsiifilisi nõudmisi printeri võimaluste või kiiruse osas, siis pole esikoha võitnud Samsungist mõtet kaugemale vaadata. Kui me teinekord anname testi esikoha mõnele seadmele tingimusega, et sinna juurde käib hoiatav «aga ...»-lause, mida peaks arvesse võtma, siis seekord võime küll puhta südametunnistusega öelda, et kui printeri hankimise põhjuseks on tööpoolest lihtsalt soov aeg-ajalt midagi välja printida ning kiirus pole oluline, siis pole

[TULEMUSED]

1

Samsung ML-1640

Erinõudmiste ja -vajaduste puudumisel pole mõtet kallimaid printereid vaadata.

2

Canon i-SENSYS LBP3010

Veidi kallim kui võiks, aga see-eest selline printer, mida julgelt kasutada ka sisekujunduselemendina.

3

HP P1505 ja Brother HL-2030

Ei ole kõige odavamad ega kõige kaunimad, kuid kui poes muud pole, ei ole vaja nende ostmist kahetseda.

põhjust raha peale vihane olla ja kallimaid seadmeid muretseda.

Hoolimata mõnedest puuduvatest funktsioonidest, saab Canon LBP3010

teise koha. Võrreldes Brother HL-2030-ga, on kõrvarahu huvides need paarsada krooni kulutamist väärt, seda enam, et Canon'i printerid on kõige kaunimad.

	Samsung ML1640	Canon i-SENSYS LBP3010	HP Laserjet P1505	Brother HL-2030	Canon i-SENSYS LBP3250	Brother 5340D	Brother HL-2170w
Ühendused	USB	USB	USB	USB	USB	USB, LPT	USB, LAN, WLAN
Punktiühendus (dpi)	300-1200	600	600-1200	300-1200	600	300-1200	300-1200
Esimese lehe printimise aeg	11	9	8	11	7	9	10
20 lk printimise aeg	1.20	1.28	0.57	1.12	0.57	0.46	1.02
Printimiskiirus, tootja andmetel	16 lk/min	14 lk/min	23 lk/min	18 lk/min	23 lk/min	30 lk/min (13 lk/min dupleks)	22 lk/min
Printimiskiirus, mõõdetud	17 lk/min		23 lk/min	19 lk/min	23 lk/min	31 lk/min	22 lk/min
Mitu lehekülge ühele lehele	kuni 16/1	2/1 kuni 16/1	kuni 16/1	ei	2/1 kuni 16/1	jah, 2/1 kuni 25/1	jah, 2/1 kuni 25/1
Poster	kuni 1/4	1/4 kuni 1/16	ei	ei	1/4 kuni 1/16	ei	ei
Dupleks	käsitsi	ei	käsitsi	käsitsi	ei	automaatne	käsitsi
Brošüüri printimine	jah	ei	jah	ei	ei	jah	jah
Vesimärk	jah, kohandatav	ei	jah, kohandatav	jah, kohandatav	jah, kohandatav	jah, kohandatav	jah, kohandatav
Töökoormus kuus (max)	5000 lk	5000 lk	8000 lk	10 000 lk	8000 lk	25 000 lk	10 000 lk
Toonerikassett	1500 lk	1500 lk	2000 lk	1500 lk	2000 lk	3000/8000 lk	1500/2600 lk
Paberi kaalvahemik	60-105 g/m ²	60-105 g/m ²	60-105 g/m ²	60-105 g/m ²	60-163 g/m ²	60-105 g/m ² (käsitsi 60-163 g/m ²)	60-105 g/m ²
Mälu	8 MB	2 MB	2 MB	8 MB	8 MB	16 MB (max 528 MB)	32 MB
Söötorsalv	150	150	250	250	250	250 (2 x 250 lisasalv)	250
Mõõtmed	35,3 x 29,8 x 20,9 cm	37,2 x 25 x 19,7 cm	22,5 x 37,9 x 24,3 cm	37,1 x 36,1 x 16,6 cm	38,4 x 25,8 x 22,7 cm	37,1 x 38,4 x 24,6 cm	36,8 x 36,1 x 17,1 cm
Kaal	5,7 kg	5,94 kg	5,9 kg	6,5 kg	6,76 kg	9,5 kg	6,8 kg
Hind	890 kr	1790 kr	2095 kr	1515 kr	2750 kr	3651 kr	3041 kr
Müüb	Elion	Overall	Ordi	Profcom	Overall	Profcom	Profcom
Hinne	4,5	4,5	4	4	4	3,5	3
Koht	1.	2.	3.-4.	3.-4..	5.	6.	7.

Kelle 100 on etem?

Sellest sügisest on Eesti netiühenduste kiiruse poolest taas maailmakaardil: Elion ja Starman pakuvad ka kodukasutajatele 100 Mbps ühendusi. Lasime mõlemal firmal endale kaabli koju vedada ning proovisime järele, kumma 100 on parem.

Kõige esimene küsimus, mis aga paljudel tekib, on see, mida üldse nii kiire netiühendusega teha saab. Kahenädalane testimine näitas, et küsimus on täiesti õigustatud ning lisaks sellele on veel tohutult pisiasju, mida 100 Mbps netiühendust koju soetades silmas pidada.

Ega neid teenuseid praegu palju ei ole, kust sellise tohutu kiiruse üldse kätte saab. Endal kodus võib ju 100 Mbps ühendus olla, aga serverid, mis veebis surfajale infot ja faile jagavad, ei tee seda küll nii kiiresti. Kui serverid asuvad välismaal, on asi veel keerulisem, sest siis on piirajaks ka Eestist väljuvate netiühenduste kiirused.

Eesti-siseselt on asi parem, aga siin tekib kohe küsimus, kellel on kodus vaja pidevalt üles-alla laadida Eesti serverites asuvaid väga suuri faile? Ja mis failid need sellised olema peaksid? Kindlasti on meil palju lugejaid, kes tegelevad suurte audio-videofailidega, ning neile on kiirem netiühendus kindlasti suureks kergenduseks, aga selliseid inimesi pole just palju.

Teine võimalus on näiteks pidevalt erinevaid Linuxi distributsioone alla laadida, kas või ftp.estpak.ee serverist, aga ka selles tegevuses on keeruline näha pikaajalisemat lõbu.

Jääb üle kolmas võimalus, mille nimi on piraatlus. Küllap see on ilmselge paljudele, aga ütleme selle ka otse välja: pea ainus rõõm 100 Mbps netiühendusest on hetkel seotud filmide, muusika ja mängude illegaalse allalaadimisega internetist, enamusel juhtudest Bittorrenti kaudu.

Spotify ju 100 Mbps ei vaja

See on lihtsalt ainus koht, kust mingigi arvestatava kiiruse kätte saab, ning rõõm on vaadata, kuidas filmid ja teleseriaalid mitu megabaiti sekundis (jah, megabaiti, mitte megabitti) arvutisse tulevad. Muidugi, kõik ei tule ka, kuid populaarsemad *torrent*'id, millel palju jagajaid, liiguvad ikka tõesti väga kiiresti.

Muidugi võib nüüd öelda, et miks ainult piraatlus, ka legaalselt saab filme, muusikat ja tarkvara alla laadida. Kiire netiühenduse seisukohast on aga Bittorrent olulisem. Esiteks on raske leida isegi legaalselt serverit välismaalt, kust failid sellise tohutu kiirusega Eesti poole sõotaks, ning teiseks on paljud muusika- ja filmiteenused tänapäeval striimid, mis tähendab, et sellel pole otseselt väga suurt tähtsust, kui kiiresti fail arvutisse kohale jõuab: mängima hakkab ta niikuinii pä-

rast lühikest puhverdamisega.

Teine suurem teema puudutab ruutereid. Avastasime üllatusega, et sugugi mitte kõik ruuterid ei suuda nii kiiret netiühendust ära kasutada, näiteks Linksysi WRT54GL suutis välja pigistada vaid umbes 22 Mbps ning 78 läks seega täiesti luhta. Asja uurimisel selgus, et isegi mitte kõige uuemate mudelite WAN-pordid ei suudagi rohkem infot läbi pumbata, ning pidime GNT Eestist laenama kaks uuema põlvkonna ruuterit: ühe Linksysi ja ühe Trendneti. Nendega oli asi parem ning kiirused kasvasid umbes 80 Mbps-ni.

Miks mitte 100? Ei tea, aga võimalusi on mitmeid. Ehk ei andnud võrk ikkagi rohkem läbi? Ehk oli pudelikaelaks ruuter? Ehk speedtest.net'i poolt välja pakutud

Suur küsimus on seotud ruuteritega. Paljud neist ei lasegi üle 100 Mbps netikiirust läbi, vaid piirduvad näiteks 20ga.

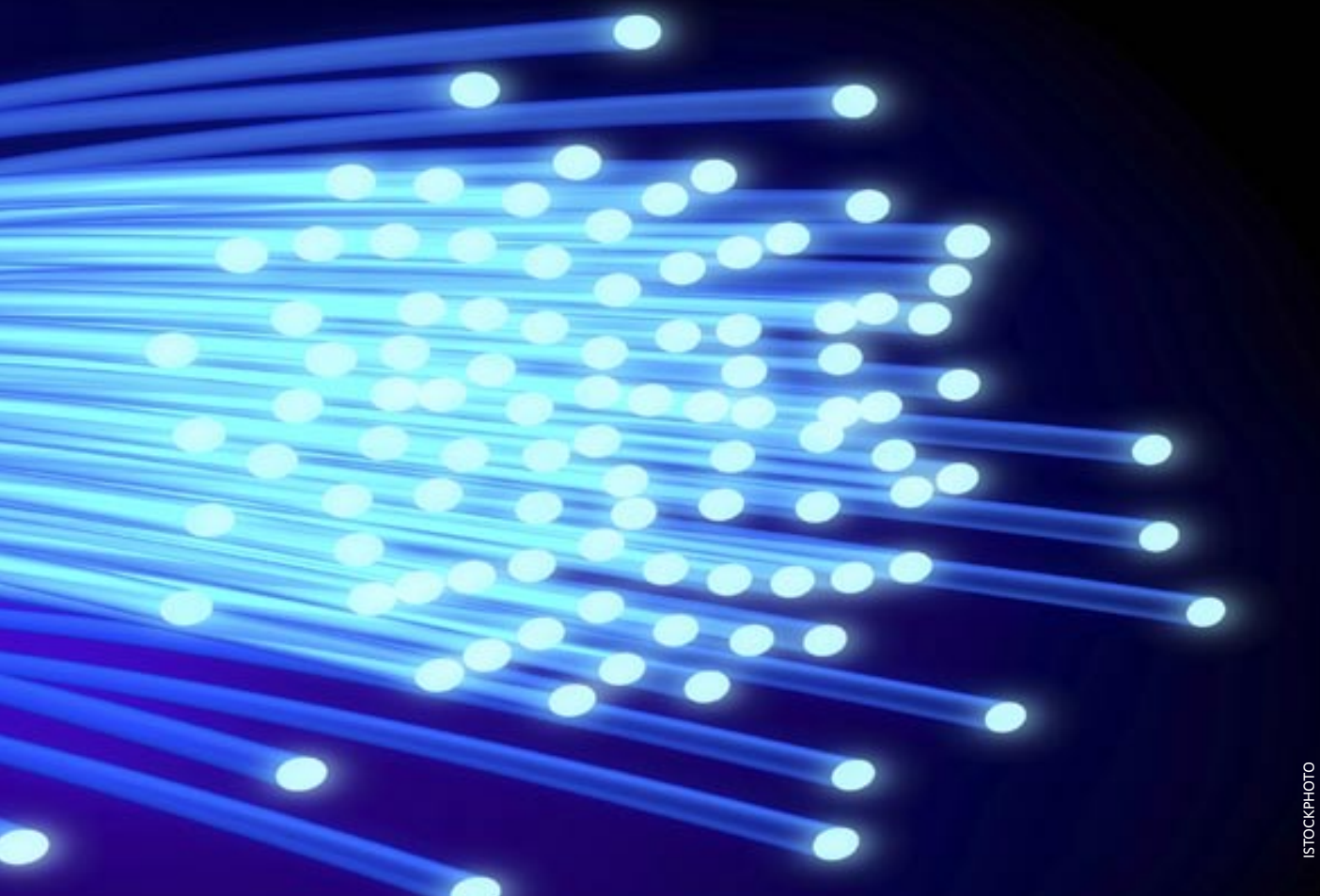
Tigma server? Ehk hoopis oma arvuti? Aga ega erilist vahet ei ole ka, kas kiirustest näitab 82 või 100, sest nagu öeldud, selle ärakasutamine on hetkel pea võimatu.

WiFi n-seeria tõuseb hinda

Halb uudis ka kõigile WiFi kasutajatele: teil tuleb päris palju raha välja käia või leppida tõdemusega, et 100 Mbps jääb unistuseks. Praegu enamlevinud 802.11g standard nimelt on maksimaalselt 54 Mbps läbilaskevõimega, kuid realselt jäi see 20–30 Mbps vahele ning sõltus ka väga suuresti sellest, millistel kanalitel kui palju teisi ruutereid ruumi kosta oli. Proovisime ka uut 802.11n standardiga sülearvutit ning mõningase seadistamise järel kasvas WiFi kiirus 40–50 Mbps peale, kuid mitte rohkem. Ka siin on võimalikke põhjuseid palju: reostatud eeter, vajakajäämised ruuteris või Inteli WiFi Link 5100 kaardis, kes teab.

Valikut Elioni ja Starmani vahel teha on üsna raske, sest fakt on see, et mõlemad ühendused toimisid töökindlalt ja hästi ning olid ka kiired. Mõningad erinevused siiski on, nii et head testi lugemist ja otsustamist!

[d] HENRIK ROONEMAA

Elion Hyperkiire

WWW.ELION.EE, 561 krooni kuus

• Elion ehitab oma võrgud nii, et kortermajadesse veetakse fiiberoptiline kaabel ning majasiseselt edasi kas tavaline võrgukaabel või osades majades viiakse fiiber ka otse kliendi juurde tuppa.

Sisuliselt suurt vahet ei ole, sest mööda seda kaablit liigub netiühendus kiirusega 100 Mbps alla ja 20 Mbps üles, samuti on paketi 70 digi-TV-kanalit ning telefoniühendus. Paketi hind on 561 krooni kuus.

Testperioodi jooksul ei täheldanud me min-geid häireid ühenduse töös ning kiirustest aadressil www.speedtest.net andis stabiilselt tulemuseks umbes 80 Mbps allaaning 20 Mbps üleslaadimiskiirust. Seda muidugi kaabli otsas, sest nagu sisseju-

hatuses kirjutatud, ei ole WiFi puhul nii suuri kiirusi kuskilt võtta.

Testisime allalaadimist Elioni enda ftp.est-pak.ee serverist, tõmmates arvutisse CentOS-5.4-i386-LiveCD.iso faili suurusega 689 MB. Elioni ühendust kasutades tuli see serverist alla 3 minuti ja 55 sekundiga, kusjuures maksimumkiiruseks näitas FileZilla 3 MB sekundis, aga üldiselt kõikus kiirus 2,5 ja 3 vahel.

Samas ei ole see mingi teaduslik mõõtmine ja mõnikord pisteliselt proovides näitas Elioni ühendus ka sellest serverist suuremaid kiirusi, umbes 3,6 MB sekundis.

Ühe suvalise populaarse Bittorrenti-failiga proovides saime filmi maksimaalseks allalaadimiskiiruseks umbes 1 MB sekundis, kuid päevad ja torrent'id ei ole vennad, nii et testperioodi jooksul nägime nii sellest suuremaid kui väiksemaid kiirusi. See kiirus aga tähendas, et film jõudis kohale umbes 10 minutiga.

[HINNANG]

Teeb, mida lubab. Tõesti kiire, töötab stabiilselt ning on Starmanist odavamgi. Miinuseks salvestava boksi puudumine.

[d] hinne:

Erinevalt Starmanist lubab Elion pidevat nii kiiret ühendust, mitte PowerBoostiga ainult korra, ning teiseks on Elioni ühenduse üleslaadimiskiirus kordades suurem kui Starmani oma. Elioni pakett on ka veidi odavam kui Starmanil: 561 krooni kuus 599 kõrval.

Miinuspoolele tuleb kanda tõsiasia, et Elionil ei ole endiselt salvestavat digiboksi, mida Starman juba ammu pakub.

Meie eelistus kuulub hetkel igatahes Elionile, sest esiteks on pakett odavam ning teiseks lihtne ja selge: 100 Mbps alla ja 20 Mbps üles, ei mingeid piiranguid ega tärnidega lisatingimusi.

Starman SUPER

WWW.STARMAN.EE, 599 krooni kuus

• [digi] oli kogu Eestis üldse esimene, kes Starmani 100 Mbps ühenduse endale sai, nii et olime ajaloolise hetke sünni juures!

Starmani kiire netiühendus toimib nagu Starmani puhul ikka: korterisse tuleva kaabli külge ühendatakse pisike must kaabelmodem ning selle külge kas otse arvuti või soovi korral ruuter. Uued modemid töötavad uue DOCSIS 3 standardi järgi, mis võimaldabki nii suuri kiirusi üle sama kaabli pakkuda.

Netiühenduse kiiruse küsimus on Starmani puhul aga veidi keerukam. Neil on kasutusel tehnoloogia PowerBoost, mis sisuliselt tähendab, et internetiühenduse kiirus on tegelikult 30 Mbps allalaadimist ja 2 Mbps üleslaadi-

mist, kuid lühikesteks hetkedeks tõstetakse see vastavalt 100 ja 6 peale. Samas ei tähenda see midagi katastroofilist, sest reaalse internetikasutamise juures ei õnnestunud meil kuidagi rohkem korraga ära kasutada kui just see 30 Mbps. Üleslaadimisega on teine asi, see kiirus võiks Starmanil tõepoolest suurem olla.

Juba mainitud CentOS Linux ISO tuli aga Starmani ühendust kasutades alla 3 minuti ja 20 sekundiga, kiiruseks pärast PowerBoosti mõju kadu stabiilselt 3,6 MB sekundis. Bittorrenti puhul nägime pidevalt kiirusi 1 MB kandis ja ülegi.

Starmani puhul ei meeldi meile aga joonelused tingimused. Elioni puhul on kõik lihtne: maksad 561 krooni kuus ja saad teatud kiirusega netiühenduse pluss televisiooni. Starmani puhul tuleb aga arvestada PowerBoostiga ning lisaks on nad kehtestanud piirangu, et vahemikus 18.00 kuni

[HINNANG]

Internet on paberite järgi aeglasem kui Elionil, reaalses elus erilist vahet pole. Aeglane üleslaadimine. Hea TV.

[d] hinne:

23.00 on allalaadimise mahu piirang 15 GB nädalas. See on tobe piirang ja paneb kasutajaid ilmaasjata muretsema.

Samas on Starman televisiooni osas Elionist mitmes mõttes parem. Esiteks on saadaval salvestavad digiboksid, millega saab kahte programmi salvestada ja kolmandat vaadata. Teiseks pakub Starman SUPER-paketiga praegu tasuta kaasa oma HD-paketti, kus HDs sellised kanalid nagu Eurosport, Arte, National Geographic ja teisi. Elioni ainus eelis televisiooni puhul tundub olevat digitaalne videolaenus, muus osas on trumbid praegu Starmani käes.

[TULEMUSED]

1

Elion Hyperkiire

Lihtne ja selge diil: 100 Mbps alla, 20 Mbps üles ning hind 561 krooni kuus. Töötas testperioodi jooksul hästi ning kiiresti.

2

Starman SUPER

Kiire ja stabiilne, aga PowerBoosti lisatingimused ning 15 GB mahupiirang mõjuvad nagu tilk tõrva meepotis.

[digi] ütleb

• Mõneski mõttes on praegu veel 100 Mbps koduse internetiühenduse jaoks vara, aga samas on ju kindel, et meie lugejad on eesrindlikud ja leidlikud ning mõtleavad ilmselt kiiresti välja, milleks nii kiiret ühendust kasutada. Ja küllap on juba aasta pärast olukord hoopis teine ning paljud meist ei kujutaks elu ilma väga kiire netiühendusega ettegi.

Täna peab 100 Mbps ühenduse tellija arvestama mitme asjaga, alates ruuteri sobivusest ning lõpetades näiteks sülearvuti sobivusega, sest kiire 802.11n WiFi-standard on sees vaid uuemates arvutites, vana puhul aga jääb suur osa 100 Mbps mahust kasutamata.

Kumba siis eelistada – Elioni või Starmani? Tegelikult on suur vahet pole. Me andsime testivõidu Elionile, kuid seda hetkel eelkõige turunduslikel põhjustel. Starman kardab, et inimesed tellivad trepikoja peale ainult ühe ühenduse ja jagavad seda siis ise laiali, sellest ka ahistav

Elion on veidi odavam, teoreetiliselt veidi kiirem ning ilma mahupiiranguta. Starmanil on jälle parem televisioonipool.

mahupiirang õhtusel ajal 15 GB nädalas. Lisaks on Elioni üleslaadimiskiirus suurem.

Ning kõigele lisaks on Elion veidi odavamgi. Aga kui vahet pole, siis miks mitte eelistada odavamat ja selgemate tingimustega teenust.

Üks põhjus siiski on – kui sa oled suur telehuviline, on Starman ilmselt sulle parem. Salvestav digiboks ja HD-kanalid on need trumbid, millele Elionil pole midagi vastu pakkuda.

- ▶ Mitu pisikut on ühel mündil?
- ▶ Millest sõltub, kas oled vasaku- või paremakäeline?
- ▶ Kas kalad tunnevad janu?
- ▶ Kas lotot mängides on oluline, millised numbrid valida?
- ▶ Miks paneb küüslauk hingeõhu haisema?

Briti teadusajakirja New Scientist ülipopulaarses «Viimase sõna» rubriigis jagavad ajakirja lugejad põnevaid vastuseid teisi lugejaid paelunud ebatavalistele küsimustele. Sellesse raamatusse on kogutud parimad palad ajakirja veergudel ilmunud kirjavahetusest, kus kohtuvad tõsine uurimistöö, põhjalikud teadmised ja lõbusalt ootamatud mõttekäigud.

Raamatut müüvad:

Rahva Raamat
ja teised hästi varustatud müügikohad.

Raamat ilmub koostöös ajakirjaga

216 lk

199.-
Liimköide

Kriisiaja tõehetk: ärge hellitage lootust, et varsti läheb paremaks, ütleb SEB Panga juht Ahti Asmann

Saldo

ÄRIKLASSI AJAKIRI

NOVEMBER 2009

VIRU VÕITLUSED

Puidutarbijad vs Eesti Energia

COOLERI LÄHETAMINE

Liviko alustas eksporti Jaapanisse

MUUTUSTE AEG

4 soovitus, kuidas ettevõttes muutusi läbi viia

JÄRGMINE LAINE

Number 9 (34)
Hind 59 krooni

Kinnisvarakrahi järgmine vaatus: Tallinnas on 100 000 ruutmeetrit tühja kontoripinda, millelt omanikel jääb kuus saamata ligi 100 miljonit krooni renditulu.

Loe novembri Saldost:

Kinnisvarakrahi järgmine laine

Tallinnas on hinnanguliselt 100 000 ruutmeetrit tühjana seisvat kontoripinda, mis hädasti rentnikke vajavad.

Probleemsete laenuklentide tõehetk

Ärge hellitage lootust, et varsti läheb paremaks, ütleb SEB Panga juht Ahti Asmann.

Cooleri lähetamine

Alkoholitootja Liviko alustas eksporti Jaapanisse. Saldo kirjutab, kuidas see unistus tõeks sai.

Hr Luksus soovitab: lõpetage virisemine

Luksushotelli Kolm Õde ostnud hollandlane Johannes H. Wientjes soovitab eestlastel virisemise asemel rohkem tööd teha.

Muutuste aeg

General Electricu endine juht Jack Welch annab neli soovitus, kuidas ettevõttes muutusi läbi viia.

Detsembris tulekul:

Käibeliidrite erinumber

Millised on Eesti suurimad ettevõtted ja palju nad teenivad?

Saldo leiad hästivarustatud müügikohtadest üle Eesti.

Saldo saad tellida veebiaadressil www.telli.ee

telli.ee
HEAD AJAKIRJAD
HEA HINNAGA

KUIDAS...

HAARA OMA TEHNIKAL SARVIST!

ARVUTI

Kuidas salastada faile?

LK 46

HELI JA PILT

Kuidas mõista telerite tehnilisi näitajaid?

LK 50

Kuidas teha vingeid taustu? LK 48

KUIDAS...

ISTOCKPHOTO

salastada faile

Meil kõigil on asju, mida teistele näidata ei tahaks. Kindlaim viis faile teiste eest peita on luua krüptitud fail või andmekandja. Täna krüpteerime Ubuntu Linuxiga arvutis ühe faili ja valmistame ette krüptitud mäluulga.

1. Truecrypt aitab alati

TrueCrypt on krüptorakendus, mis töötab nii Linuxi, Windowsi kui MacOS X-i keskkonnas. Windowsi variandil on eestikeelne tõlge, Linux'i variandil eesti keele tuge veel ei ole. Mine lehele www.truecrypt.org/downloads ja vali allalaadimiseks arvuti operatsioonisüsteemile vastav versioon. 32bitise Ubuntu Linux'i puhul on selleks Ubuntu - x86 .deb. Laadi see all ja salvesta töölauale.

2. Installeeri ja käivita

Paremklõpsa allalaaditud failil ja vali menüüst käsk Paki siia lahti. Selle tulemusena tekib skriptifail `truecrypt-6.3-setup-ubuntu-x86`. Käivita see failil topeltklõpsates. Vali Install. Nõustu litsentsiga ja käivita install. Kuna paketi installimine on administratiivne toiming, küsi

takse õiguste kontrolliks üle kasutaja parool. Käivita Truecrypt (Rakendused -> Tarvikud -> Truecrypt). Kui sul veel ühtegi krüptitud failisüsteemi ei ole, tuleb see luua. Kõigepealt tuleb luua tühi krüptitud konteinerifail, mis paistab operatsioonisüsteemile kettaseadmena. Klõpsa nuppu Create volume. Esmalt küsitakse, kas soovid luua lihtsalt konteinerifaili või tahad tervet partitsiooni või andmekandjat krüptida. Vali esimene, Create an encrypted file container. Klõpsa nuppu Next.

3. Loo turvaline failihoidla

Järgmisena küsitakse, kas tahad luua tavapärase või peidetud konteineri. Esialgu teeme tavakonteineri, mis krüptib andmed nii, et ilma salasõna teadmata ei ole võimalik neid lugeda. Klõpsa Next. Näita ette faili asukoht. Fail luuakse käigult, see ei pea enne valmis tehtud olema. Klõpsa Select File, kirjuta väljale Nimi soovitud faili

nimi, näiteks Saladused ja klõpsa nuppu Salvesta. Tõsiselt tuleb võtta ekraanil kuvatavat hoiatust: «Kui sa valid juba olemasoleva faili, siis Truecrypt EI krüpteeri seda, vaid kustutab ja asendab uue TrueCrypt konteineriga.» Ole tähelepanelik, et sa konteinerit luues kogemata midagi olulist ära ei hävitaks.

4. Varu piisavalt mahtu

Nüüd pakutakse võimalust valida krüptimisalgoritmi ja räsi algoritmi. Need võivad ka jääda sellisteks, nagu pakutud. Klõpsa Next. Nüüd tuleb määrata krüpteerimiseks vajalik maht. Andmeid saad hiljem salvestada vaid määratud mahu ulatuses. Mõtle sellele, mida sul on vaja krüptituna hoida. Tekstifailid ei võta ilmselt palju ruumi ja mahu võib väikse jätta (25 MB näiteks), kui aga on vaja krüptida videot, siis võib vajalik maht ulatuda ka gigabaitidesse. Näiteks valime mahuks 50 MB - sellest piisab üksikute

oluliste failide hoidmiseks küll. Klõpsa Next.

5. Parool olgu tugev!

Nüüd pead määrama parooli, millega edaspidi andmetele ligi pääseb. See peaks olema hea ja tugev. Selle parooli teadja pääseb ligi kõikidele su krüptitud andmetele. Parooliks pandud sünniaastat või naise nime pole raske ära arvata. Seepärast olgu parool pikk ja piisavalt keeruline. Märkides ruudu Display password, näed parooli sisestamisel tekstina. Hiljem sa seda muidugi enam vaadata ei saa. Klõpsa Next.

6. Vorming on sinu valida

Nüüd küsitakse, millise failisüsteemina tuleks see krüptitud fail luua. Vaikimisi pakutakse FAT'i, mis on sobiv, see töötab erinevates operatsioonisüsteemides ja annab võimaluse krüptitud andmeid lugeda hiljem nii Linuxis, Windowsis kui MacOs X-i all. Klõpsa Next. Järgmisena palutakse liigutada hiirt. Mida pikemalt hiirt ekraanil liigutada, seda turvalisem loodav krüptitud fail on. Olles piisavalt hiirega vehkinud, klõpsa nuppu Format ja TrueCrypt loob 50 MB krüptitud faili. Kui vormindus on valmis ja ekraanil teade Volume created, on fail loodud ja kasutamiseks valmis. Klõpsa Exit.

7. Kasutamiseks haagi külge

Kasutamiseks tuleb ettevalmistatud fail operatsioonisüsteemile külge haakida. Praegu on loodud fail failisüsteemis küll näha, kuid selle sisu ei ole inimesele loetav. Vali TrueCrypt peaknas mõni vaba number. Otsi nupu Select file abil üles ettevalmistatud fail ja klõpsa nuppu Mount. TrueCrypt küsib parooli, mille faili loomisel kirjutasid. Tipi see ja klõpsa nuppu Olgu. Kuna see fail haagitakse süsteemile külge kui kettaseadega, siis on tegemist administratiivse tegevusega ning seetõttu küsitakse üle ka

sinu kasutaja parool administratiivsete tegevuste õiguste kontrolliks. Õige parooli sisestamisel haagitakse krüptitud fail kettaseadmena kausta /media/truecrypt1 (number sõltub sellest, millise numbriga sa haakimiseks valisid). Haakepunkt on nüüd näha ka töölaual. Saad seda avada ja tavalise kaustana kasutada ja sinna salajasi faile salvestada.

Kui vajalikud failid krüptitud kausta kopeeritud, tuleb kaust lahti haakida. Klõpsa TrueCrypt aknas nuppu Dismount. Krüptitud fail jääb küll kõvakettele alles, kuid selle sisu on loetamatu. Seda krüptitud faili saab kopeerida, saata meiliga jne. See fail iseenesest EI OLE kaitstud kustutamise eest. Ainus, mille eest fail kaitstud on, on sisu volitamata avamine.

8. Peita saab veelgi paremini

Kui on vaja infot säilitada nii, et keegi isegi ei aimaks, et info üldse olemas on, siis TrueCrypt pakub võimalust luua peidetud krüptitud fail. Sisuliselt on tegu nähtava krüptitud faili sisse pandud nähtamatu krüptitud failiga. Kummalgi neist on eraldi paroolid ja nähtamatu faili sisu näidatakse siis, kui külgehaakimisel kirjutatakse õige parool.

Klõpsa nuppu Create volume. Vali Create encrypted file container ja Klõpsa Next. Vali avanenud aknas Hidden TrueCrypt volume ja klõpsa Next. Loo fail, mille sisse krüptitud failisüsteem luuakse. Klõpsa Next. Algoritmide valik võib jääda nagu on, klõpsa Next. Nüüd palutakse määrata Outer volume size ehk välimise konteineri suurus. Välimine konteiner on kausta nähtav osa. Suuruse valikul tuleb arvestada, et peidetud konteiner peab mahtuma välimise sisse ning lisaks peab välimisel konteineril olemas veel lisaruumi petteinformatsiooni jaoks. Näiteks valime 50 MB. Klõpsa Next. Nüüd palutakse määrata välise konteineri parool. Sisesta parool ja klõpsa Next. Palutakse jälle liigutada hiirt ja siis sobival hetkel vajutada nuppu Format. Pärast vormindamist on väline konteiner valmis.

9. Topeltsisuga kaust

Nüüd võid välisesse konteinerisse midagi panna - midagi, mille peitmine TEGELIKULT EI OLE oluline. Klõpsa Open volume ja pane avanenud kausta mõned failid. Seejärel vajuta Next. Avanenud

dialogiaknas räägitakse peidetud konteineri loomise sammudest. Klõpsa Next. Algoritmid võivad jääda samaks, klõpsa Next. Nüüd palutakse määrata peidetud konteineri maht. Maksimumsuurus on ette antud, aga peidetud konteineri maht võiks olla mitte päris maksimumsuurus. Klõpsa Next. Nüüd tuleb määrata sisemise, peidetud konteineri parool. See peaks nüüd olema tõeliselt hea parool, sest just sellesse konteinerisse paned sa seda, mida sa tegelikult peita tahad. Parooli maksimumpikkus on 64 märki. Tipi parool ja klõpsa Next. Nüüd kuvatakse sulle juba tuttav dialogid algoritmide valikuga, failisüsteemi määranguga ja vormindamisega. Selle läbimisel on todeltoedupaik valmis.

10. Pealtnäha tavaline kaust

Selle topeltkonteineri arvutile külgehaakimine käib sarnaselt tavalise krüptitud konteineriga. Näha on välimine konteiner. Sellel konteineril on aga KAKS parooli. Konteineri arvutile külgehaakimisel tuleb valida parool vastavalt sellele, kas tahtakse näidata välist või sisemist konteinerit. Kui külge haagitakse väline konteiner, siis ei reeda mitte miski, et olemas on veel teinegi konteiner. Kui keegi pinnib sult parooli välja, siis ütle ainult välise konteineri parool. Seal on näha failid, mis jätavad mulje, et just seda infot sooviti peita. Seetõttu peaks ka välises konteineris olevad failid jätma usaldusväärse mulje peitmisest vajavast infost. Tõeliselt peidetud info olemasolu süsteem ei reeda. Kui seesama fail haagitakse külge aga sisemise konteineri parooliga, siis näidatakse seda, mis tõeliselt peidus oli.

11. Turvata saab ka tervet mälu pulka

Lisaks krüptitud failidele saab TrueCrypti abil luua ka salastatud mälu pulka. Alusta nagu ikka nupu Create volume klõpsamisega. Käivitub viisard, kuid nüüd vali Create volume within a partition/drive. Edasine on sarnane krüptitud konteinerfaili loomisega, selle erinevusega, et nüüd tuleb valida krüpteerimiseks seade, mitte fail. NB! Kõik mälu pulkadele olevad andmed kustutatakse, seetõttu võta krüpteerimiseks TÜHI pulk. Salajaste andmetega mälu pulga laokile unustamine ei too kaasa andmete lekkimist, kuna selle pulga andmeid ei saa lugeda ilma parooli teadmata. Pärast kasutamist ja failide kopeerimist krüptitud konteinerfaili või USB-pulgale on alati korrektne krüptitud seade lahti haakida käsu Dismount abil.

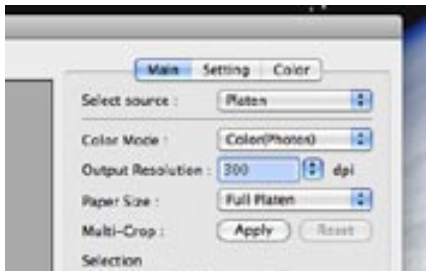
KUIDAS ...

teha vingeid taustu

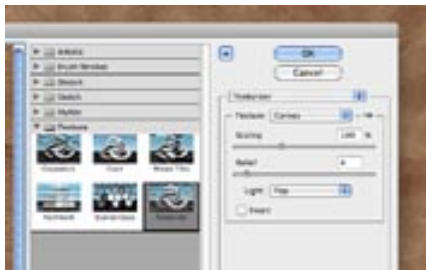
Vahel on vaja mõni kuulutus, postkaart, foto või kiri eriti vingele taustale paigutada. Kui internetist leitavad taustad ei sobi, on aeg neid ise tegema õppida – nii saab tulemus just selline nagu tarvis.

1. Kortsuta kotti

Esimese sammuna lõika pruunist paberkotist välja A4 suurune tükk ja kortsuta seda mõõdukalt. Kui pruuni paberit võtta pole, kasuta valget, ent toonitud paberiga saab tulemus mõnevõrra vingem.

2. Skanni ära

Silu paber uuesti tasaseks ja aseta skanneri vahele. Mida parema kvaliteediga skannid, seda suurema tausta saad, ent pildi töötlemisaeg venib ühtlasi pikemaks. Ava skannitud pilt Photoshopis.

3. Paber riideks

Vali Filter menüüst Texture -> Texturizer. Avanevas aknas vali rippmenüüst Canvas ning säti Scaling 100% peale ning Reliiefi väärtuseks nt 4, seejärel klõpsa OK. Nüüd tekkis paberile lõuendit meenutav tekstuur, esialgu küll vaid ühes suunas.

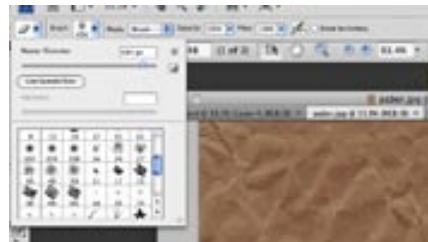
4. Püsti või pikali

Keera pilt Image -> Rotate Canvas -> 90° CW abil küllili ning korda eelmises sammus antud juhiseid (Ctrl + F abil saad eelmist filtrit korrata ka menüüsse minemata). Nüüd jookseb lõuendi tekstuur mõlemas suunas. Kui soovisid püstist tausta,

keera nüüd pilt taas püsti tagasi, kui kõlbab ka horisontaalne, jäta kõik nii, nagu on.

5. Lisa tumedat ainet

Lisa pildile uus kiht ning täida see värviga: vali Edit -> Fill ning sisesta värvitooniks 451400. Seejärel nihuta Layersi aknas uue kihi läbipaistvus (Opacity) 70% peale. Järgmiseks vali Layer Mode'i rippmenüüst Soft Light.

6. Anna servadele ajastu hõngu

Järgmiseks vali tööriistaribal Eraser Tool ning ekraani ülaserava tekiva rippmenüü Brush alt sakiliste servadega suur kustukumm. Säti Opacity 70% ning Flow 60% peale. Alustades pildi keskosast, kustuta nüüd uuel kihilt värvi, nii et servad ja nurgad jääksid tumedamaks.

7. Veel veidi tumedamaks

Nüüd korda kaht viimast sammu, ent vali mõni tumedam värv, näiteks 371300 ja Layer Mode'iks vali Soft Lighti asemel Multiply.

8. Lisa hallitust

Seejärel korda neid kaht sammu veel kord, valides seekord uue kihi täitevvärviks sinise (007895). Layer Mode

olgu taas Soft Light. Pärast kustutamist peaks pildi tumedate osade vahel olema sinaka tooniga «hallituslaigud».

9. Hangi ilustamisvahendeid

Nüüd on aeg taust meelepäraste detailidega kaunistada. Esialgu on lihtsam sobivad elemendid internetist laadida. Kui asi selge, võid neid ka ise teha. Guugelda "ornament brush" ja "handwriting brush" ning laadi mõned, mis meeldisid, alla.

10. Lisa mustreid ja kirju

Lisa pildile taas uus kiht, vali Layer Mode'i rippmenüüst Multiply, säti Opacity 50% peale, määra esiplaani värviks mõni punakas toon ning kanna pildile mõni äsja alla laaditud kaunistus. Seejärel jälle uus kiht ja uus kaunistus, kuni oled tulemusega rahul. Muuda iga kord pisut ka esiplaani värvi, siis saad iga elemendi erineva tooniga.

11. Eksperimenteeri

Kui üldised võtted selged, on aeg üksikuid elemente välja vahetama hakata. Lase fantaasial lennata ja saad tulemuseks väga lahedaid taustu. Katseta skaanerimisel erinevat tüüpi paberite ja kortsudega, jäta mõni serv rebitaks või tee paberile erinevaid plekke – alates kohvitassi rõngast kuni punase tindiga vereni välja. Ettevaatlikult toimetades võid põnevaid tulemusi saavutada ka paberi serva põletades või keskossa tikutulega pruune plekke tekitades.

[d] KRISTJAN KALJUND

Poeskäigust üle jäänud paberkoti
abil saab üsna hõlpsalt salapäraseid
taustapilte meisterdada.

KUIDAS...

mõista telerite tehnilisi näitajaid?

LED või LCD? 100 Hz või 600 Hz? Mis on OLED? Kuidas saab teler näidata 3D-pilti? Teeme ülevaate telerite levinumatest uutest tehnilistest näitajatest ning seletame ära, mis tähendab mida.

1. LED eksitab

Selle aasta suvel esitles Samsung oma uusi 6000 ja 7000 seeria LCD-telereid, nimetades neid LED-teleriteks. Kuna enne seda oli palju räägitud OLED-teleritest, siis võis nii mõnelgi jääda mulje, et need ongi täiesti uuel tehnoloogial põhinevad telerid. Tegelikult on tegemist LCD-teleritega, ainuke oluline muutus on taustvalgustuses. Kuni tänaseni kasutab enamik LCD-telerite tootjaid taustvalgustusena CCFL-valgustust, nüüd võttis aga Samsung kasutusele LED-taustvalgustuse. CCFL-taustvalgustuse puhul kasutatakse külmatoodiga luminesentslampe, uut LED-teleritel on aga LED-lambid, mis ei sisalda elavhõbedat ning on väiksema voolutarbega. Kui aga otsida veidi ajaloost, siis nii Sony (KDL-70X3000) kui ka Samsung (LE52F96BD) on juba aastal 2007 katsetanud LED-taustvalgustusega. Lisaks eelpool nimetatud Sonyle ja Samsungile on uued LED LCD-telerid ka teistel tootjatel: LG mudel SL9000, Toshiba uus seeria Regza SV

ja Philipsi uus seeria Aurea. Samuti on LED-taustvalgustus kasutusel kõikides mobiiltelefonides, millel on LCD-ekraan.

2. Üks erinevus on

Ainsana erineb taustvalgustuse värv. Kui Samsung kasutab vaid valget LEDi, siis Sonyl oli kasutusel juba RGB ehk kolme värvi LED-valgustus. Esimese Edge'i (ääre- või külvalgustus) LED-taustvalgustuse au ei kuulu samuti Samsungile (esimene oli Sony ZX1), küll oli Samsung esimene, kes võttis kasutusele termini LED LCD.

3. Kas LEDiga saab mustema musta?

Vaieldavaks jääb väide sügavamast mustast värvitoonist, mis peaks kaas-nema LED-taustvalgustusega. Teoorias saab LED-lampe küll välja ja sisse lülitada kordi kiiremini kui CCFL-lampe, aga külvalgustuse korral pole võimalik LED-lampe välja lülitada, kuna nad ei valgusta ühte konkreetset pikslit, vaid ühte pikslite rühma korraga. Ideaalis toimiks LED-taustvalgustus nii, et iga pikslitaga asub oma LED-lamp, mis vastavalt saabuval signaalile kas süttib või kustub. Ainult et nii pisikesi, pikslisuuruseid LED-lampe pole hetkel veel olemas.

4. Tõeline LED on OLED

Tõelistest LED-teleritest saame rääkida alles siis, kui OLED-tehnoloogia saab nii küpseks, et ekraan võiks olla suurem kui 30 tolli. OLED (Organic Light Emitting Diode) - eesti keeles orgaaniline

valgusdiodid – kujutab endast kiletehnoloogias valmistatud valgust kiirgavat seadet, mis koosneb üksteise peale asetatud diodikihtidest. Erinevalt LCD- ja LED LCD-tehnoloogiast, ei vaja OLED-ekraanid taustvalgustust. OLED-ekraani korral vastab igale pikslile oma valgusdiodide kogum, mis vastavalt saabuvale signaalile süttivad või kustuvad.

5. Miks OLED parem on?

Need ekraanid on küll suurema kontrastsuse ning sügavamate värvidega, kuid lühema eluaja (umbes 10 000 tundi) ja ekraani suurusega (kuni 15 tolli) kui hetkel tootmises olevad LCD- või plasmateleerid. Sony on jõudnud arenduses kõige kaugemale ning pakub 11tollist XEL-1 juba tavakasutajatele hinnaga 4000 eurot, teised tootjad käivad näitusel näitusele ning näitavad vaid tehase prototüüpe. LG-l on valmis 15tolline mudel ja kõik tootjad räägivad juba 32tollistest ja suurematest mudelitest. Seniks aga veidi kannatust, et tootmismahud suureneksid ning hinnad langeksid! Juba pikemat aega on OLED-tehnoloogia kasutusel mobiiltelefonide ekraanides, näiteks Sony-Ericsson Z610, Nokia 7900 ja 8800, samuti paljudes Motorola ja Samsungi mudelites.

6. Kui kõrge sagedus on hea?

Kes meist ei armastaks suuri numbreid, eriti kui rahast rääkida. Samamoodi armastavad neid ka telerite tootjad, kes lisavad oma reklaamidesse üha suuremaid ja suuremaid numbreid. Nii on hakanud kordades kasvama *refresh rate*'i ehk värskendussagedus, samas kui TV-stuudiost väljub pilt ikka veel 50 kaadrit sekundis ehk siis 50hertsilisena (50 Hz). Siit tekibki küsimus, mida see teler meile tegelikult näitab?

7. Nii oli vanasti

Vaatame olukorda, kus pilt tuleb telestuudiost, aga teler on vana 100 Hz-ne.

Vanemad 100 Hz telerid lihtsalt kordasid tarkvaraliselt eelmist kaadrit, aga sellega seoses tekkisid teleriekraanile kiire liikumise korral varjud ning kiire liikumine oli ekraanil nähtav hüplikuna. Kõik teleritootjad on aga arendanud oma pildiparandusmootoreid ning umbes iga poole aasta tagant kuuleme veelgi uuemast, paremast ja kiiremast. Lähiajaloo

on teada näiteks Philipsi pildimootorid Crystal Clear, Pixel Plus, Pixel Plus HD, Pixel Precise HD ning Sony pildimootorid Bravia Engine, Bravia Engine EX, Bravia Engine 3. Selline pildimootor analüüsib eelnevat ning järgnevat kaadrit ning lisab tarkvaraliselt juurde vahekaadri. Selline pilt on ka ülikiire liikumise korral sujuv ja ühtlane.

8. Nii on praegu

Uuemad 100 Hz telerid kasutavad oma tarkvara ning tekitavad eelmise ja saabuva kaadri vahele tarkvaraliselt ühe lisakaadri, et niimoodi muuta liikumine teleriekraanil sujuvamaks ja varjudevabaks.

9. Aga 600 Hz?

Panasonic reklaamib oma 600 Hz plasmateleerit. Füüsiliselt ei ole võimalik tarkvaraliselt lisada täiendavaid reaalseid kaadreid juurde, et tekiks 600 Hz värskendussagedus. Mis siis toimub? Panasonic on jaganud oma plasmapaneeli 10ks alamväljaks, mille iga alamvälja värskendussagedus on 60 Hz. Kasutades matemaatikat, siis 10 x 60 ongi 600 ehk 60 Hz värskendussagedusest on saanud 600 Hz värskendussagedus. Kuna plasmapaneelidel on ülisuur eelis LCD-paneelide ees – nimelt suudab plasma tekitada gaaslahenduse ning kustuda ühe mikrosekundi jooksul, olles tuhandeid kordi kiirem kui LCD-telerid –, siis plasmapaneel ei teki kiire liikumise edastamisel hägu ega ka värinaid. Järelikult ei mõjuta selline alamväljade kasutamine kiirelt liikuva pildi kvaliteeti ega pildiparandust. Aga samas, kui reaalselt ei kuvata ekraanil saabuvat pildikaadrit, vaid hoopis sama kaardi esitamiseks alamvälju, kas me siis saame ikka öelda, et tegemist on 600 Hz värskendussagedusega? Ilmselt mitte, aga reklaamiks on see küll hea.

10. 3D-televisioon on kohal

2009. aasta üheks märksõnaks on kindlasti 3D-televisioon. Kõik suured tootjad on toonud elektroonikanäitustele oma 3D-telerid ja loomulikult ka -prillid, sest teistmoodi pole võimalik lamedast pildikastist kolmemõõtmelist kujutist tekitada. Ehk teiste

sõnadega – varsti oleme jõudnud oma kodus sama kaugele kui parimates kinodes. Saab nautida kolmemõõtmelist pilti, aga prillid ees. Tuleb sõber külla, pead laenutusest kolmanda või neljanda prillipaari juurde võtma. Samas pole 3D-telerist niisama kasu, kuna kõik vanad saated ja filmid ning hetkel telekanalitest väljastatavad saated pole 3D-kõlblikud.

11. Kuidas tekib 3D?

Nii palju, kui on tootjaid, on ka erinevaid 3D-tehnoloogiaid. Eks igaüks tahab leiutada oma, samas võivad just erinevad formaadid suretada välja hea idee. Nagu ajalugu on näidanud, võidab see, kes saab esimesena oma paati suured filmikompaniid. Suurim eelis 3D puhul saab olema spordivõistluste ülekannetel ning loodussaadetel. Vaadates näiteks jalgpalliülekanne, hakkab pall liikuma ekraanil reaalselt, mitte tasapinnaliselt, nagu täna seda näeb. Samas on vaatajate poolt hästi vastu võetud ka esimesed ruumilised kinomultifilmid.

Tavaline 3D-film võetakse üles kahe 540pikselse kaameraga ning taasesitamisel miksitakse need kaks filmirida kokku, tekitades 1080p resolutsiooniga pildi, samas pole selline pilt kvaliteedilt võrreldav 1920 x 1080-pildiga Blu-ray-plaadid võimalustega. Taasesitamisel on vajalikud prillid, mille abil tekitatakse meie silmade abil ajule ettekujuvus ruumilisel pildist.

12. Philips vs Sony

True 3D on Philipsi nägemus kolmemõõtmelisest televisioonist, mille eeliseks on prillide puudumine. Kasutusel on väikese resolutsiooniga stereoskoopilised ekraanid. Prillide puudumine on suur eelis, sest vaatajate arv ei sõltu kodus olevate prillide arvust. Ainult et see tõeline 3D jääb ootama 4k2k ehk Super Hi-Vision tehnoloogiat pildiresolutsiooniga 4000 x 2000 piksli. Sony, kasutades samuti prillide abi, nimetab oma kolmemõõtmelist lahendust Real 3D ning lubab juba järgmiseks aastaks panna PS3 mängima kolmemõõtmeliselt Sony 3D-telerit taha.

[d] HEIGO ENSLING

[play]

Vihma käest räästa alla

Veel asta tagasi paistis, et «Need for Speedi» seeria on ühe rattaga romulas. Äsja saja miljonenda koopia müüginii jõudnud sari sai siiski elustava süsti ja suund võeti arkaadikihutamisest kaks sammu simulaatori poole.

• «Need for Speedi» viimaste väljalasete kohta on kurje sõnu jaganud nii sarja fännid kui mängukriitikud. Kehv mängitavus, paigal tammumine ja reklaamidesse uppumine – need olid peamised kitsaskohad, mille üle kurdeti.

«Need for Speed: Shift», mille valmistajaks on «GTRi» sarja autor Slightly Mad Studios, sõidab täiskäigul eelmisel suvel ilmunud Codemastersi «GRiDi» mängumaale, kuid seal jääb see pea iga nurga alt sabassõrkija rolli – eelkõige graafika ja sõidetavuse kohalt. «Shifti» pilt pole kaugeltki halb, vaid täiesti korralik, kuid sellega ka asi piirdub.

Põnevam on hoopis selle voolavad, popid ja noortepärased vahevideod ja selgelt eristatav visuaalne stiil. Mis puutub aga näiteks autode kahjustustesse ja määrdu-

misse, tolmu ja suitsu, siis «GRiDi» siit vastast ei leia.

Sama kehtib ka juhitavuse kohta, kuigi üldjoontes on kõik paigas ja tõetruum kui kunagi varem «Need for Speedi» seerias. Isegi drifting ja nitro kasutamine ei kuulu ulme valdkonda ja ei lükka füüsikareegleid ümber. Suurim probleem on see, et rooli on vaja keerata liiga palju, nii klahvide kui rooliga.

Kangekaelne rool

Võrreldes «GRiDi» ja pärisautoga on vaja kurvis rooli keerata rohkem, kui tegelikult vaja, seadista rooli palju tahad. Lisaks hoiab mäng sind vägisi rajal, isegi küllaltki suurel kiirusel saab järske kurve läbida. Helitaut ja -efektid on ehk ainuke aspekt, kus kihutamine suudab Codemastersi ülilitisega rinda pista.

Karjäär on üles ehitatud üsna huvitavalt: tuleb läbida neli erinevat sõitute komplekti ning igasse järgmisse saamiseks tuleb võita sõite ja ülesandeid ning koguda punkte, et lahti lukustada järgmine sõiduvalik ja boonussõidud. Loomulikult muutuvad ka autod aina võimsamaks ja kiiremaks. Erinevat liiki sõite

«NFS: Shift» sõidab «GRiDi» mängumaale, kuid jääb pea iga nurga alt punase laterna rolli.

BMW M3 GT2 on «Need for Speedi» uus ja uhke kaanepoiss.

SOOVITAME

See mäng on just sulle, kui oled allosevate mängude austaja

«Race Driver: GRID»

«GTRi» seeria

TEINE ARVAMUS

Kõva keskmine

● Karjääriosa jäi hoolimata näilisest pikkusest lühikeseks. Visuaalse tuuningu puhul kasutusel ainult *body kit*'id, omaloomingut teha ei lasta. Peamiselt autost seest vaate-na mängu sõidumõnu on hea, kuigi vastaste autod lendavad rajalt minema iga väikse kõksu peale, kui neile kergelt tagant otsa sõidad. Kümnepalliskaalal annaks sõidumõnu ja mängitavuse eest kuus punkti.

[d] KARMO TRUMSI

Sõiduabisid on rohkem kui vaja.

Vanasõna ütles, et targem on rooli keerata esiistmelt, mitte auto katusel.

on meeldivalt palju: tavalise võidu peale sõidu kõrval on nii duellid, sarjad, kiireima ringi, viimase väljakukkuja kui ka sama masinaga sõidud. Lõpuks pakutakse muidugi suurt finaali.

Sõnaga rahuldav tuleb hinnata neljarrattaliste valikut – midagi nagu on, aga tahaks rohkem, sest pärast paaripäevast roolis istumist tundub 72 sõidukit vähevõitu ja paistab, et paljude soovitud autode litsentside saamisega oli probleeme. Tuunimine on rohkem nagu hommikune autoroolis meikimine (mitte et ma sellega tuttav oleksin), esteetilist ja detailset ilukurgiat teha ei lasta.

Punktijaht

«Shift» tahab sõitjat pidevalt premeerida ja nii antakse iga väiksema kui manööveri eest punkte, mis jagunevad kahte liiki: täpsus ja agressiivsus. Et agressiivsus-punkte täpsusest rohkem teenida, tuleb

Vanad harjumused on visad kaduma – mitmikmängus tuleb end varakult valmis seada tõeliseks romuralliks.

küll valmistuda romuralliks, mis lõppeb tavaliselt raja servas ja meenutab üldse oma olemuselt mängu vanemaid vendi. Ilmselt selleks, et sarja vanu fänne sellest rõõmust mitte päris ilma jätta.

See paistab silma ka mitmikmängus. Need simulaatorisõbrad, kes loodavad nautida ausat kihutamist päris vastastega, peavad kahjuks pettuma ja leppima siinkohal vana «NFSi» mentaliteediga.

«NFS: Shift» pole paha mäng ja võrreldes «ProStreeti» või «Carboniga» oleks see külma mootoriga viiepillimäng. Aga kuna vahetati sõidurada, siis asub see nüüd märksa keerulisemas liivakastis, kus konkurents on tige ja pingutada on vaja vähemalt sama palju. Seega tuleb eelkõige parandada iseennast ja kerge žanrivahetus sarja olukorda suurt ei muuda.

Simulaator olla pole lihtne

Juba arvutis on «Shiftil» rivaale üksjagu, kuid konsoolidel on olukord veelgi raskem. Oktoobri alguses ilmus PSP-l «Gran Turismo», sama kuu lõpus Xboxile «Forza Motorsport 3» ja järgmise aasta alguses on PS3-le oodata «Gran Turismo 5». Muidugi, arvestades NFSi sarja viimaste aastate närvilisi suunamuutusi pole kellelgi praegu õrna aimugi, mis saab sarja «Shifti» suunaga edasi.

Kindel on aga see, et järgmised mängud sarjas on arkaadkihutamised: novembris

ilmub «Need for Speed: Nitro» mõlemale Nintendo konsoolile ja talvel tasuta MMORG (*massively multiplayer online racing game*) «Need for Speed: World Online» arvutile, mis on ... «NFS: Undercoveri» järg.

[d] MARTIN METS

Need for Speed: Shift (PC)

HIND: 749 KROONI

Müügil: www.progames.ee

Demo: www.needforspeed.com/web/nfs/downloads

Protsessor: Intel Core 2 Duo 1,6 GHz

Mälu: 1 GB (XP), 1,5 GB (Vista/7)

Graafikakaart: 256 MB, Pixel Shader 3.0

Helikaart: DirectX 9 ühilduv

Vaba kettamaht: 6 GB

Optiline seade: DVD-lugeja

Tarkvara: Windows XP/Vista/7

Platvormid: PC, PS3, Xbox 360, PSP

[HINNANG]

Hea kihutamissimulaator, kuid kaugeltki mitte täiuslik ega võimsamate konkurentidega võrdne.

[d] hinne:

Seda su vanemad ostaksid!

Viimase aasta jooksul on nii «Rock Bandi» kui «Guitar Hero» versioone tulnud erinevatel platvormidel kümne ligi, rääkimata sadadest allalaaditavatest lugudest. Kas küllastunud turul on kohta ainult ühe bändi lugudega mängule? Kui see bänd on The Beatles, siis jah.

● Kuna mu vanemad on biitlite põlvkonnast, siis olen nende lugude saatel kasvanud (või vähemalt sinnamaani, kuni ma avastasin *metal*'i võlumaailma), aga teistel võib olla raske aru saada, miks see on parim muusikamäng, mis hetkel turul.

Loobutud on tüütust narratiivist, muusika on jagatud üheksaks etteasteks biitlite erinevatest ajajärkudest, potisoengutega poistest Berliini keldrites habemetega hipideni Apple Corpsi katusel. Kokku on mängimiseks 44 lugu, kaasa arvatud peagu kõik olulised hitid. Tundsini puudust «Strawberry Fields Foreverist» ja «Maxwell's Silver Hammerist», aga on rohkem kui tõenäoline, et need tehakse hiljem allalaaditavaks.

Biitleid oli tegelikult kuus

Õnneks on lugude valik maitsekas, välidit on «Obladi-Oblada» ja «Yesterday» sarnaseid labasusi ja lood plaadil pakuvad lõbu tervele bändile. Täiesti uue võimalusena on seekord kolmehäälsed harmooniad – kui korraga ühendada kolm USB-mikrofoni, saab suurt osa lugudest mängida kuuekesi ja mida muud ühelt peomängul tahta.

Uus on ka trummitreener, mis adekvaatselt õpetab trummikäike ja üleminekuid koos juhendite ja metronoomiga,

Mäng on visuaalselt põhjalikult viimse kui vuntsikarvani läbi mõeldud.

kasutades biitlite käike. Alles on ka kõik «Rock Band 2» netimängu võimalused ja pood.

«The Beatles: Rock Band» on üks stiilsemaid muusikamänge, kui mitte lausa üks stiilsemaid mängu üldse. Juba intro, mille autoriks on Gorillaze videotega kuulsaks saanud tiim, võtab kanaanaha ihule ning igale uuele ajastule eelneb väike montaaž lugudest, fotodest ja tsitaatidest, kusjuures iga loo eel kõlavad stuudiolindistused pillihäälestamisest ja bändi varem avaldamata omavahelistest juttudest.

The Beatles: Rock Band (Xbox 360)

HIND: 1199 KROONI

Müügil: www.progames.ee

Platvormid: PS3, Xbox 360, Wii

Lugude ajal on bändiliikmed stiliseeritud, aga äratuntavad ning nad muutuvad ajaga. Vahel on lausa raske mängida – mitte et taustad segaksid, vaid pigem tahaks panna pillid korraks kõrvale ja lihtsalt vaadata, mis taustavideotes toimub.

Meelelahutus mitmele põlvele

Arvestades kui tänapäevaseks kõik lood kõlavad, on selge, et tegemist on millegagi, mis avaldab mõju laiale vanusegrupile. Isegi mu isa rääkis tõsimeeli bändikomplekti ostust ja see on midagi, mida ma poleks kunagi oodanud kuulvat. Ainukeseks küsimuseks jääb, kui kaua veel suudavad «Rock Bandi» ja «Guitar Hero» mängumehaanikad muutumatuna publikut köita? Kui uusi versioone ilmub nii sageli, siis kardan, et mitte kaua. **[d]** RAINER PETERSON

[HINNANG]

«The Beatles: Rock Band» on siiani parim muusikamäng üldse, mis lihvib kõiki «Rock Band 2» häid omadusi veelgi.

[d] hinne:

Ei suurt midagi uut, aga «Guitar Hero 5-le» tegid biitlid müügieduga tuule alla.

Kampaania on lühikesevõitu, kuid täis meeldejäävaid adrenaliinirikkaid hetki.

Halo 3: ODS (Xbox 360)

HIND: 1099 KROONI

Müügil: www.progames.ee

Firefight tagab mängule pikema eluea.

Teada-tuntud headuses

Teeme ühe asja kohe selgeks – see ei ole «Halo 3» suur järg. Pigem midagi aja sisustamiseks fännidele seniks, kuni «Halo: Reach» järgmisel aastal puurist välja lastakse. Samas ei ole «Halo 3: ODS» ka odav laienduspakk, vaid istub poeletil täishinnaga.

«Halo 2-ga» samaaegselt toimuvast mängust on kadunud Master Chief, kätte tuleb võtta hoopis Orbital Drop Shock Trooperi relv. Viimase meeskond on teel Aafrika suurlinna New Mombasasse, kui Covenantide põhjustatud plahvatuse tagajärjel lendab tiim üle terve linna laiali. Kuus tundi hiljem tuleb välja uurida, kus kõik on ja mis on vahepeal juhtunud.

ODS-d ei ole nii kuulikindlad ja võimsad kui Master Chief – ei saa hüpata kõrgele ja visata granaate nii kaugele. Tervis ei taastu automaatselt ja kaks relva korraga kätte ei mahu. Kärbeta kompenseerimiseks on antud võime pimedas näha.

Üksinda kodus

Terve linn on pime ja täis Covenante ning oled täiesti üks. Uustulnukana pead käima mööda suhteliselt avatud linna ringi (midagi täiesti uut «Halo» mängus) ja otsima erinevaid märke kaaslastest ning nende peetud lahingute jälgi.

Kui leiad mõne vihje eelnevast tulevatusest, saab mängida osa sellega seotud situatsioonist mõne teise tiimiliikme saabastes. Tagasivaadetes muutub mäng tuntud «Haloks» – grandioossed snaiprilahingud ja tankidega läbi linna vuramine. Lugu tihendab helilogide leidmine,

mis räägivad tüdruku Sadie läbielamist Covenantide rünnaku ajal, näitavad sõda eraisikute perspektiivist.

Üksikmäng, mida saab mängida ka kolme sõbraga, ei ole ülemäära pikk, kuid on kvaliteetne. Üksikmängule sekundeerib Firefight, mis on «Gears of War 2» Horde'i ekvivalent ehk pead koos sõpradega võitlema lugematute vaenlaste lainete vastu, kusjuures kasutada saab ka sõidukeid.

Erinevalt Horde'ist ei ole elusid lõputult, vaid terve tiim peab jagama seitset elu (ajapikku antakse neid siiski juurde). Kasutusele on võetud «Halo 3-st» tuttavad pealuud, mida aktiveeritakse osaliselt pärast igat raundi – näiteks viskavad vastased rohkem granaate – nii läheb Firefight iga raundiga aina raskemaks.

Teisel plaadil on mitmikmäng, kus on põhimõtteliselt kõik «Halo 3» kaardid (ka allalaaditavad lisakaardipakid). Kolm kaarti treiti veel juurde ja ongi valmis. Kindlasti on see seda väärt, kui sa pole neid kõiki juba ostnud, aga sarja fännidel võivad need juba olemas olla ja ainult kolm uut kaarti ei ole just suurem asi.

Komplekti kuuluvad veel paar põnevat asja. Üks nendest on kuulus Recon'i turvis ja nüüd on võimalik see haruldane turvis endale mitmikmängus saada. Selleks tu-

leb ainult teatud ülirasked *achievement*'id ära teha. Aga pärast rasket tööd on Reconiga uhkustamine seda väärt – eriti kuna mitmikmängu saad mängida ka tavaliste «Halo 3» omanikega, kes võivad sellest haruldusest ainult und näha. Kaasas on ka «Halo: Reach» mitmikmängu beeta, mille saad aktiveerida siis, kui see avatakse.

Tulge ja imetlege

«ODS» kasutab «Halo 3-ga» sama mootorit, aga näeb parem välja. Tehnilise külje pealt ei ole tegu küll millegi erilisega, aga kunstiline pool on, nagu alati, väga hea. Heliriba on mängul vapustav – isegi parem kui eelnevates mängudes. Kirsiks tordil on tegelastele hääle andnud ulmesarjadest kuulsad Nathan Fillion, Adam Baldwin ja Alan Tudyk. [d] SILVER SAUL

[HINNANG]

Hea, aga lühike üksikmäng, lõbus firefight ja kõik väljalastud (ehk juba ostetud?) «Halo 3» mitmikmängu kaardid.

[d] hinne:

Sammud õiges suunas

LucasArtsis on aru saadud, et hea mängu eelarve ei pea olema suurem kui mõnel Aafrika riigil. Tiivustatuna geniaalsete «Braid» ja «World of Goo» löödud lainetest meisterdas «Monkey Islandi» esimese osa uuendanud meeskond 2D-platvormika «Lucidity».

• «Lucidity» idee on geniaalne ja samas lihtlabane. Punamütsikest nimega Sofi ei saa kontrollida, ta liigub süüdimatult aina edasi. Küll saab aga kontrollida keskkonda, visates preili teele sildu, treppe ja trampliine, mida otseku «Tetris» kujunditena suvalises järjekorras ette antakse, kusjuures tühte saab ka varus hoida.

Läbi ühe õhtuga?

Sarnaselt «Braidile» pole tasemete lõppu jõudmine keeruline, kuid samal ajal on vaja ohte vältida ja püüda helendavaid jaanimardikaid. Kui eesmärgiks pole viimaste korjamine, siis võib mängu 27 taset läbida kolme tunniga ja Sofi ning ta vanaema südamlük lugu sellega lõppebki. Kõikide jaanimardikate tagaajamine ja boonustasemete lahtilukustamine võtab muidugi kordades kauem aega.

Kahjuks on idee ka kõige parem osa, mida mängul pakkuda on, sest teostus nii kõrgele ei küündi. Midagi pole ette heita omapärasele lasteraamtu stiilis unenäolisele graafikale, kuid mängitavus on nõrk ja «Braidile» sarnast efekti ei teki. Erinevaid ettelooitavate kujundeid on vähe ja

kõik hakkab ruttu korduma. Morniks teeb see, et strateegia ei ulatu ekraanist kaugemale ehk ei ole võimalik piiluda näiteks ette või näha üldpilti, et teada, kas oleks mõttekas ehitada treppe taevasse või sildu vertikaalselt edasi.

«Lucidity» ei oska mängijat motiveerida. Iga viimase kui mardika püüdmine ei anna suurt midagi peale teadmise, et sa oled need kätte saanud – lugu on läbi ja taga on ajada ainult paari Steam'i saavutust ja boonustaset. Üldse on häbilugu, et sellist asja peab siin mainima, kuid Steam'i

versioon mängust keeldus esialgu jooks-mast. Pärast foorumites tuhnimist selgus, et Windowsi regioonisätet ja keel tuleb muuta vastavalt USA ja inglise peale...

Valmistatud ülepeakaela

«Lucidity» on tore üritus, aga paistab, et arendustükkel jäi liiga lühikeseks. Iva on mängul hea, kuid ei teki sisemist sundi suunduda süstemaatilisel kõiki jaanimardikaid taga ajama nagu «Braidis» pusletükke või «World of Goo» kõrgemaid tippe.

[d] MARTIN METS

Taset läbides pole näha, millised mardikad oled juba ära korjanud. Häbematu!

Lucidity (PC)

HIND: 142 KROONI

Müügil: Steam

Protsessor: Pentium 4 3 GHz või parem

Mälu: 256 MB, 512 GB (Vista/7)

Graafikakaart: 128 MB (Shader Model 2.0)

Helikaart: DirectX 9.0c ühilduv

Vaba kettamaht: 520 MB

Tarkvara: Windows XP/Vista/7

Platvormid: PC, XBLA

[HINNANG]

Mõte on hea, kuid reaalsuses see nii hästi ei tööta. Suund on aga LucasArtsil õige ja tuletab meelde häid 1990ndaid.

[d] hinne:

EESTI TOP 10

Oktoober 2009

1. Colin McRae: DiRT 2
2. Operation Flashpoint: Dragon Rising
3. NBA 2K10
4. Anno 1404
5. Need for Speed: Shift
6. Batman: Arkham Asylum
7. The Sims 3
8. Aion
9. WWE Smackdown vs. Raw 2010
10. Wolfenstein

ÜHE LAUSE UUDISED

«Call of Duty» ja «Spore» on saanud ühise nimetaja: mõlemad plaanitakse peagi üle viia kinolinale.

Eestisse, esialgu täpsemalt SonyCenterisse, on müügile jõudnud Playstation Networki 20- ja 50eurosed kaardid, millega saab PSNis poodelda.

«S.T.A.L.K.E.R.: Call of Pripyat» on valmis ja Venemaal ka juba müügil, kuid meie peame sarja kolmandat osa ootama järgmise aasta alguseni.

«Shadow of Memories», Playstation 2 kõrge tasemega seiklusmäng, elustatakse 2010. aastal PSP peal.

«Alpha Protocol» lükati Sega esindaja sõnul järgmise aasta kevadesse, sest mäng vajavat veel üksjagu viimistlemist.

Ootusärevusetelg

Häid mängu sajab

29.10

CSI: Deadly Intent
pc, xbox 360, wii, ds

● Pärast kohutavat «CSI: NY» mängu andis Ubisoft arendusvastutuse tagasi Telltale Gamesile, kelle tehtav krimi-seiklus viib meid taas, nüüd küll juba uute nägudega, Las Vegase kriminalistide tiimi õuele.

30.10

Tekken 6
ps3, xbox 360, psp

● 15. sünnipäeva tähistava võitlusseeria kuues osa jõuab lõpuks ka Jaapani arkaadimasinatest konsolidele, eeldatavalt oma tuntud headuses.

06.11

Rabbids Go Home
wii, ds

● Neurootilised pidutsevad jänesealaadset elukad otsivad selles platvormikas, nagu nimigi ütleb, oma kodu.

06.11

Dragon Age: Origins
pc, ps3, xbox 360

● Rollimängude kastanid toob sel aastal tulest välja see BioWare'i meistriteos, mille PS3 versioon ilmub 20. novembril.

Koputab valjult uksele

● «Mass Effect 2» jõuab nii arvuti kui ka Xbox 360 omanike lauale õige pea, juba 29. jaanuaril järgmise aasta alguses. Märulirolikas pakub kõike ja enamgi veel neile, kellele kahe aasta tagune esimene osa meeldis.

Oluliselt on täiendatud võitlussüsteemi, tõstetud vastaste IQ-d ja lihvitud graafikat. Samuti tasub välja otsida esimese osa salvestusfailid, sest seal tehtud otsused mõjutavad uues osas toimuvat. Sarja kolmandat ja ka viimast osa on oodata 2011. aastal.

kui puudelt lehti

10.11

Call of Duty: Modern Warfare 2
pc, ps3, xbox 360

• Aasta oodatuum tulistamine? Kahtlemata. Suurejooneline ja tõenäoliselt suurepärase järg kahe aasta tagusele FPSile «Call of Duty 4: Modern Warfare».

20.11

Assassin's Creed II
ps3, xbox 360

• Jällegi üks aasta oodatuid järgi. Märuliseikluse kõrvaliin leiab kajastust samal ajal ilmavas PSP-mängus «Assassin's Creed: Bloodlines». Arvutimängurid peavad kahjuks ootama järgmise aasta alguseni.

19.11

F1 2009
wii, psp

• Selle aasta vormel 1 karuselli kajastav kihutamismäng, mis kasutab Codemastersi esmaklassilist EGO-mootori versiooni, mille sõitsid kuulsaks «DiRT» ja «GRID».

17.11

Lego Indiana Jones 2: The Adventure Continues
pc, ps3, xbox 360, wii, psp, ds

• Indy uus legoseiklus, kus nüüd saab läbida ka eelmise aasta filmis «Indiana Jones ja kristallpealuu kuningriik» toimunud sündmusi.

Ajatelg

MÄNGU-UUDISED

Kolm on kohtu seadus

• «Resistance'i» seeria on olnud siiani Playstation 3 eksklusiivne nurgakivi. FPS-sarja viimane väljalase sel platvormil, «Resistance 2», ilmus 2008. aasta lõpul, selle aasta alguses anti kuulsat FPSi maitsta ka PSP omanikele «Resistance: Retributionis».

Nüüd on aina valjemalt kostnud kuulujutud, et «Resistance 3» on juba töös ja uus võitlus Chimera vastu hakkab pihta 2010. aasta lõpus. Sony ja arendaja Insomniac Games hoiavad veel siiski suud lukus. Väljalekinud mängu uue logo peal on Vabadusesammas, mis annab vihje, et seekord asub sündmuste keskpunktis New York. Arvestades sarja menu nii kriitikute kui mängurite seas, oleks muidugi hullumeelsus mitte järke teha.

Mängude uus standard

• Oktoobri üks tähtsamaid sündmusi mängumaailmas oli kindlasti see, et Cryteki uuel mängumootoril CryEngine 3 lõigati lint läbi. Jah, see on mootor, mis hakkab sõidutama järgmist «Crysis». Aga mitte ainult ...

CryEngine 3 hakkame tulevikus kohtama palju, sest see Crytek on otsustanud hakata peale arvuti ka PS3 ja Xbox 360 tunnistavat mootorit müüma ka teistele arendajatele. Eesmärk on loomulikult teha tuul alla hetkel valitsevale Epic Gamesi Unreal Engine 3-le. Kuuldavasti on juba esimesed projektid töös, nii et oodata on palju ilusaid mänge. Jääb üle ainult loota, et kõik raha ei kulu mootori litsentsi ostmisele ja midagi jääb ka sisu alla panna.

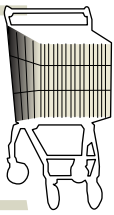

Hetkel valitsevad seitsmenda konsoolide generatsiooni mängud, kuid mis oli esimese generatsiooni kõige suurem hitt? Küsimus lihtne ...

Mis nime kannab maailma esimene konsoolimäng?

Kõigi vahel, kes saadavad õige vastuse enne 25. novembrit aadressile play@digi.ee, loosime välja ProGamesi välja pandud Xbox 360 mängu «DiRT 2» ja **CryEngine 3 võtmepaela**.

ostujuht

Sülearvutid

1

Acer Aspire Timeline 4810T

[digi] nr 51

Acer on märgi maha pannud, enam ei ole mõtet maksta kobeda sülearvuti eest üle 11 000 krooni.

[digi] HEA OST

2

Acer Aspire Timeline 3810T

[digi] nr 50

Parima hinna, kaalu ja suuruse suhtega sülearvuti. Saad peaaegu päev otsa tööd teha ilma saba seina pistmata.

3

Ordi Pro931SSD

[digi] nr 49

Väga tugeva korpusega, moodsat tehnoloogiat täis sülearvuti kodumaiselt tootjalt. Viis plus!

Kompaktkaamerad

1

Panasonic Lumix DMC-TZ5

[digi] nr 50

Ilus ja hea pildikvaliteediga kaamera võitis meie südamed. Küllap võidab ka teie omad – ostke julgelt!

[digi] TESTI VÕITJA

2

Olympus E-P1 + ZD 14-42 mm

[digi] nr 52

Kaamera fotograafide, kel suurem kaamera olemas, aga kes vajab head väiksemat aparati iga päev kaasas kandmiseks.

3

Canon PowerShot D10

[digi] nr 52

Kentsaka välimusega, aga teeb, mida lubab. Särgitaskus kandmiseks ei sobi, ent aktiivsema eluviisiga pildistaja kaaslaseks passib imehästi.

Kuvarid

1

Dell Ultrasharp 2209WA

[digi] nr 48

Rikkalikud värvid ja piisavalt sügav must, väga head vaatenurgad, piisavalt kiire reaktsiooniga ka moodsate mängude jaoks.

[digi] HEA OST

2

Samsung SyncMaster P2270

[digi] nr 49

Nägus ja voolusäästlik kuvar ainult arvuti taga kasutamiseks. Miinuseks mittepöörlev jalg ja väline vooluadapter.

3

Samsung LD220

[digi] nr 54

Omapärane toode, kuvar veendunud sülearvutikasutajale. See kas sobib su vajadustega 100% või ei sobi üldse.

Peegelkaamerad

1

EOS 5D Mark II

[digi] nr 44

5D Mark II-l on kõik eeldused töusta uueks pildikvaliteedi etaloniks ja seda vähema raha eest, kui tuli omal 5D eest välja käia.

[digi] HEA OST

2

Nikon D90

[digi] nr 42

Nikoniit harjumuspäraselt suurepärase kaamera. Hea koostekvaliteet, madal müratase, väga mugav kasutada ning kauba peale ka videote tegemise võimalus.

3

Pentax K-7+ 18-55mm WR + 50-200mm WR

[digi] nr 47

K-7 teeb palju asju õigesti, pakkudes omas klassis kõige väiksema kere juures palju põnevaid võimalusi.

[digi] HEA OST

Parimad [digi] testitud tooted kaheksas kategoorias, viimase poole aasta andmeil (erandiks on digitaalsed peegelkaamerad ja MP3-mängijad, sest seal on toodete uuenemine aeglasem). Võrdsete hinnete korral on tabelis eespool uuem toode.

Mobiiltelefonid

1

iPhone 3GS

[digi] nr 53

Ilma igasuguse kahtlusega maailma parim nutitelefon koos tohutult suure allalaaditavate rakenduste hulgaga.

2

Samsung B2100

[digi] nr 51

Telefon, mida me oleme ammu oodanud. Vastupidav, trööpamiskindel ja mis peamine – odav!

3

Samsung Jet S8000

[digi] nr 53

Õhuke, ilus ja hea kasutajaliidesega telefon. Kasutades unustad, et telefonil füüsilisi klahve polegi.

Kõlarid ja kõrvaklapid

1

Denon AH-D1001

[digi] nr 48

Denoni kõrvaklapid võitsid meie südame suurepärase tasakaalus heli ja ülima mugavuse kombinatsiooniga.

2

Ecler ECH602

[digi] nr 48

Testi parimad DJ-kõrvaklapid, mille helipilt on ideaalses tasakaalus ja mida pole patt kasutada ka kodus.

3

Pioneer SE-A1000

[digi] nr 48

Tegemist on suurepärase filmi- ja muusikaklappidega, kui just välimus vastukarva pole.

Lauaarvutid

1

AMD Dragon

[digi] nr 53

Tagasihoidlikuma rahakotiga mänguril-rauaentusiastil on põhjust rõõmustada. Konkurents on ainult tervitatav.

2

Ordi Netbox XP

[digi] nr 53

Parima hinna ja võimekuse suhtega kodumaine arvuti. Sobib ideaalselt koju teiseks arvutiks.

3

Fujitsu Celsius Ultra

[digi] nr 55

Ülivõimekas ja kallid mänguriarvuti, mille disaini oleks võinud masina sisemise iluga vastavusse viia.

UUS!

MP3-mängijad

1

iPod Nano 5G

[digi] nr 54

Nanol on kaamera, raadio ja sammulugeja, aga mõõtmed ja kaal on jäänud samaks, hind vähenenud. Lollikindel valik.

2

iPod Nano 4G

[digi] nr 43

Vähe sellest, et tegemist on ülihea mängijaga, on see ka seni kõige loodussõbralikum iPod.

3

iPod Shuffle

[digi] nr 49

Spordisõbra parim kaaslane. Miinuseks hind ja standardsete kõrvaklappide välistamine.

[KUU KIRI]

Milleks haipida netbook'e?

● Tere, [digi]! Mulle meeldib teie ajakiri väga, selles pole liiga palju spetsiifilist juttu ja räägitakse ka peale arvutite natukene sinna kõrvale. Loen vahetevahel ka Arvutimaailma ja kuigi mul pole midagi sellise ajakirja vastu, ei meeldi mulle see väga. [digi] kohta kurdan mina seda, et te haibite veidi liiga palju netbook'e. Kui on vaja interneti minna, saan seda teha ka telefoniga. Kui on vaja meelelahutust, siis võib PSPd kasutada. Kumb võtab rohkem ruumi, kas netbook või telefon ja PSP? Arusaamatu haip. Muidu aga [digile] viis täni ja mulle see ajakiri meeldib. Aleksander

[digi] vastus:

● Õige tähelepanek, Aleksander. Kuigi, me mitte ei haibi netbook'e, vaid kirjutame neist sellepärast, et lugejad tahavad lugeda ja paljud ka endale osta. Meie toimetuses vaevalt keegi endale netbook'i ostaks, sest meie jaoks on arvuti ka palju muud kui lihtsalt trükimasin, aga ei saa ju inimestele pahaks panna seda, et arvuti madal hind on oluline. Ja muidugi on suur vahe, kas sa maksad uue arvuti eest 6000 või 12 000 krooni.

Sulle aga anname asjaliku tähelepaneku eest auhinnaks eelmisel kuul välja lubatud SpeedLinki veebikaamera. Palju õnne! Auhind ootab Sind toimetuses.

Rollikad on igavad

● Tervist! [play] rubriiki oleks senisest veelgi mõnusam lugeda, kui selles kastis, kus on mängu hind, nõudmised riistvarale jne, oleks ka kõnealuse mängu žanr. Mina näiteks ei viitsi rollikaid mängida, sest need on reeglina liiga pikad ja lohisevad. Sellest tulenevalt hoiaksin kõvasti kallist aega kokku, kui poleks tarvis näpuga artiklis järga ajada, mis mänguga on tegu. Jaak

[digi] vastus:

● «Play» toimetaja Martin ütleb, et paljude mängude puhul on žanr tänapäeval segane ja targem on ikka artikkel läbi lugeda. [digi] ilmub ju vaid kord kuus. Mida hakata peale teadmise, et üks mäng on näiteks FPS/rollikas/rallimäng, nagu «GTA»?

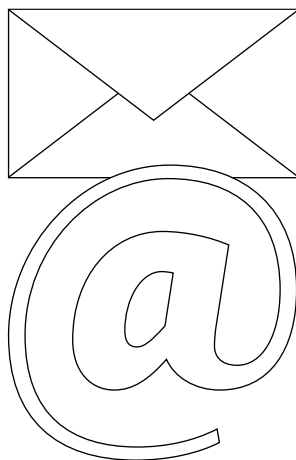
Kolm head ideed

● Tere! Annan teile mõned mõtted, millest võiksite oma ajakirja «Kuidas ...» rubriigis rääkida. Kuidas lisada vesimärki (autori nime) mitmele pildile korraga? Kuidas kasutada sülearvutit GPSina? Millise GPS-antenni ja tarkvara peaks muretsema? Kuidas Photoshopiga pildidel müra vähendada (RAW-fail)? Tervitades Hans

[digi] vastus:

● Ideed on tõesti head, aitäh, Hans. Läksid meie andmebaasi kirja ja järelikult varsti ka ilmuvad.

saabunud post

Kirjuta meile:

● e-posti aadressil
digi@presshouse.ee

● aadressil

[digi]

Liimi 1

10621 Tallinn

Mis saab odavast arvutist?

● Nägin [digis], et Sven on olnud aasta aega 5000kroonise läpakaga. Mis saab läpakast edasi? Kas kavas müüa maha või edasi elada? Taavi

[digi] vastus:

● Ei tea veel, räägime Photopointiga ja küll me midagi välja mõtleme. Võimalik, et anname neile tagasi, võimalik, et lepime kokku ja teeme sellega midagi muud.

Miks nii palju juttu peegelkaameratest?

● Tahaks ka näha universaalpultide testi. Olen katsetanud mõnega, aga loobusin, kuna nad ei töötanud korralikult. Teine asi on [digi] sisu. Nimelt, suht palju on juttu peegelkaameratest. Kuna nad odavad asjad ei ole ja uued mudelid tulevad kogu aeg peale, siis ei ole mõtet neist nii palju kirjutada (minu arvamus). Võiks olla lihtsalt kord aastas ülevaade. Peegelkaamera kasutaja ei osta endale nii tihti uut ja neid, kes alles plaanivad seda endale soetada, ei ole palju. Lugupidamisega, Aleksei

[digi] vastus:

● Me arvame, et paljud [digi] lugejad on suuremad fotohuvilised kui keskmine kodanik ning uus tehnoloogia huvitab neid. Või ehk me eksime? Lugejad, andke märku, kas me kirjutame peegelkaameratest liiga palju või mitte?

Soovitan SUPERit

● Tere, [digi] toimetust! Kirjutan teile sellepärast, et tahtsin soovitada tasuta programmi Super (www.erightsoft.com/SUPER.html), millest võiksite ülevaade teha. Nimetatud programmi abil on võimalik meediafaile ühest vormingust teise ümber konvertida. Loodan, et te pole sellest varem kirjutanud. Tervitades ja parimat soovides, Arle

[digi] vastus:

● SUPERist oli ajakirjas aastaid tagasi juttu ning kunagi panime selle isegi oma kaaneplaadile. Tegemist on asjaliku programmiga, aga praegu me ülevaadet temast enam tegema ei hakka. Kellel vaja, kasutagu julgesti.

Kust saada «Fotokooli»?

● Tekkis soov soetada «Fotokooli» kõik kolm osa. Kas tiraaž on läbi müüdud või on võimalik veel kusagilt antud ajakirju soetada? Kui, siis kust? Toimetusest? Ette tänades Janek

[digi] vastus:

● Paberil meil neid enam tõesti ei ole, küll aga on PDFid internetis tasuta väljas: www.digi.ee/arhiiv. Laadi sealt ja prindi kas või kodus välja.

[JÄRGMISEL KUUL]

Ootame endiselt teie kirju, ettepanekuid ja kriitikat aadressile digi@presshouse.ee. Järgmise kuu parima lugejakirja autor saab auhinnaks EZ Mouse'i.

Tarkade Klubi novembrinumbris:

- Kaanelugu: Piloodid pelgavad arvutite pealetungi kokpitis
- Kas selgeltnägemine on tõestust leidnud?
- Nobeli-avastused: ülevaade tänavustest auhinnasaajatest
- Kust pärineb kardetud mõrtsukhai?
- Volvo: 2020 ei hukku meie autodes ühtki inimest
- Kuidas töötab rasedustest?

Neile ning paljudele teistele teemadele heidab valgust

Hind 39.90

(tellides veel soodsam -
otsekorraldusega
kõigest 39.- kuus)

TELLIMISEKS:

- mine kodulehele www.telli.ee
- saada e-kiri aadressil levi@presshouse.ee
- helista 660 9797

telli.ee
HEAD AJAKIRJAD
HEA HINNAGA

digi.doktor

ESITA OMA KÜSIMUS: DIGI@PRESSHOUSE.EE

No mis elu see on?

[?] Elis mobiilse interneti leviala kaart väidab mulle, et minu majas peaks olema 7,2 Mbit/s kiire ühendus (s.o hea või isegi väga hea), aga (üks väga suur AGA) mina olen pidanud piinlema Elisaga liitumisest (ehk vähem kui 2 nädalat tagasi) saadik VÄGA NÕRGA ühenduse küüsis. Ütleks, et internetist on asi kaugel-kaugel, sest ühendus katkeb pidevalt, mis on imelik, sest ma põhimõtteliselt elan telemasti all (piltlikult öeldes). Mirx

[d] Kujuta ette hiiglasuurt külili lesivat number kaheksat. Kujutad? Väga hea. Nüüd paiguta kaheksa keskoht sidemasti kohale. Enam-vähem kaheksa kujuga on ka mastist lähtuv leviala. Masti all on see kõige nõrgem ja tugevneb sedamööda, mida kaugemale sa mastist liigud. Sõida mastist kaugemale ja vaata, kas ühendus paraneb. Kui ei, on viga seadmetes.

Kust osta ilma liigse pahnata?

[?] Äkki teate, kust osta «Team Fortress 2» poest, mitte internetist, ja kust saaks TF2 üks, mitte «orange boxi» sees?

Märten

[d] Eestis ei saagi, kui just kuskil mõni salajane arvutimängude pood pole, kes seda müüb ja millest [digi] midagi ei tea. Kui riskid ikkagi veebist osta, siis üks usaldusväärne ja äraproovitud koht, kust eraldiseisva TF2 osta saaks, on näiteks www.game.co.uk, täpsemalt <http://shrt.st/912>. Karbi Eestisse toimetamine maksab umbes 3 naela.

Ma ei talu lärmi

[?] Olen sülearvuti HP Compaq nc6400 omanik. Olen sellega täitsa rahul, mõned väiksed probleemid on olnud. Suurim probleem on väike kõvaketas, 80 GB, mida tahaksin väga välja vahetada. Kas suurema pöörlemiskiirusega ja mahuga kõvakettad võtavad rohkem voolu ja teevad rohkem müra? Kas Seagate Momentus 7200.4 500 GB 16 MB sobib? Paul

[d] Vooluröövlid olid esimese põlvkonna 7200 rpm sülearvutikõvakettad, edaspidi saadi see üsna hästi kontrolli alla. Sama on müraga, ei nad mürise ühti kõvemini kui vanevad. Müra asemel peaksid kartma hoopis vibratsiooni. NC6400 kõvaketas paikneb randmetoe all, kuid arvuti ise võiks küll olla piisavalt toekas, et vibratsioon käteni ei kanduks. Momentus 7200.4 on hea valik, selle voolutarve on madalam kui vanematel kõvaketastel.

Kas masti all on levi kõige a) nõrgem, b) tugevam või c) ilusam?

Aku äkksurm

[?] Varem töötas mu läppar aku pealt normilt (vähemalt 2 tundi pidas vastu - pole ka enam uusim läppar just). Nüüd polnud mingi 4 kuud aku pealt kasutanud ja kui ükspäev hakkasin kasutama, siis peale 3 minutit kasutamist viskab lihtsalt laksti kinni ja enam piuksugi ei tee, enne kui juhe taas seinas. Kas aku on täiesti õhtal omadega või mingi muu häda? dj

[d] Akude äkksurma juhtub ikka, seda nii auto-, telefoni- kui sülearvutiakude puhul. Süüdlaseks ei pea alati olema kadunud mahtuvus, kala võib panna ka mõni streikiv kiip. Aku kiip, mis raporteerib arvutile, kui palju temas veel pauerit järele on, see võib lihtsalt pada ajada ja laadimise enneaegselt katkestada. Teine võimalus on, et su aku tegelikult ei laegi ja saba seinas istudes laetakse akut väga vähe või üldsegi mitte ning indikaatorid valetavad. Kontrolli üle laadija ja kaabli ühendused. Kui need korras, laena kuskilt sama mudeli akut ja proovi sellega. Kui viga püsib, ootab ees tõenäoliselt emaplaadi vahetus.

Õigus on, võitit pole

[?] Mõni aasta tagasi sai ostetud arvuti, millele oli installitud Windows Vista Business'i downgradetud Windows XP operatsioonisüsteem. Nüüdseks vajadus kõvaketta C-partitsiooni vormindada ja operatsioonisüsteem uuesti installeerida. Ostuajast olemas aga Windows Vista Business'i sertifikaat koos võtmega ja CD/DVD tarkvaraga. Aktiveerimisvõti arvutis (XP) ja Vista litsentsil muidugi ei ühti. Kuidas see downgrademise protsess õieti käiks? Proovisin «liba»-XP-le sisestada olemasolevat XP võtit. Teisisõnu - Vista Business ametlikult ostetud, kuidas saab arvutisse downgradetud XP versiooni? Raul.

[d] Kui su jutt õige ja sul on ametlik Vista ja õigus XP peale tagasi minna - Business-versiooniga peaks sul see õigus olema -, siis installi XP suvalise sobiva võtmega ja kui arvuti aktiveerimist tahab, helista Microsofti tugiliinile telefonil 686 8868 ja räägi asi ära, tõenda oma Vista võtit ja nad võiksid sulle selle peale anda XP aktiveerimiskoodi. Microsofti Eesti tugiliinil on igati normaalsed inimesed, sinna võib julgesti helistada. Kui sa aga pelgad inimestega suhelda, võid proovida õiget võtit Magical Jellybean Keyfinder (magicaljellybean.com/keyfinder) abiga tuvastada. Seda muidugi eeldusel, et sul vana install veel kettal töötaval kujul alles on.

[PLAAT]

Skeletal

Pedigree

• Erinevalt Eesti industriaalroki valitseja Pedigree eelmisest kompaktest albumist «Growing Apart» on uus plaat «Skeletal» märksa laiemaa haardega. Ja seda pea igas mõttes. Muusikažanre, mida see lihvitud teos otsapidi puudutab, on rohkem kui mul sõrmi kokku. «Skeletal» pakub rohkem üllatusi kui ükski Pedigree paljudest albumitest varem ja ma ei räägi ainult Apelsini Tõnu Aare balalaikasoolost paukuvast industriaalrokiloost «Too Much Damage».

Võimsa ja räpase avajaga «Shrine» alustav «Skeletal» on keskelt mõtteliselt pooleks lõigatud, et küllaltki pika plaadi keskpaigas kuulajale hetkeks hingamisruumi jätta, et tõusta siis uuesti tuhandi ja lõpetada raadiosõbraliku «Lucifer Boy'ga». Seal vahelt leiab ka paari aasta vanuse, seni üksnes singlina välja antud «March of the Bladesi», mis muu värsket materjali kõrval tundub võõrana – bändi värsked kuulajaid see muidugi ei sega.

«Skeletal» pole otseselt parem ega halvem kui «Growing Apart», kuid kindlasti on see mitmekesisem, paari grammi jagu rahulikum ning selle aasta üks olulisemaid siinmail valmistatud plaate.

[d] MARTIN METS

[PLAAT]

Love 2

AIR

• AIR on lühend sõnadest *Amour, Imagination, Reve* ehk Armastus, Kujutlusvõime, Unistus ja eks kõike seda nende muusikast ka leiab. Mina lisaksin siia ingliskeelsest sõnast *air* tuleneva õhulisuse.

Kuna AIR on prantslaste duo (Nicolas Godin õppis kunagi arhitektuuri ja Jean-Benoit Dunckel õppis kunagi matemaatikat, kuni nad 1995. aastal otsustasid bändi tegema hakata), siis on nendega nii nagu Prantsuse autodega – paljudele meeldib ja paljudele ei lähe üldse korda.

Minu jaoks on AIRi muusika see, mida ikka ja jälle kuulata, sest see tekitab palju erinevaid emotsioone, mõtteid, tundeid. Eks võib ju öelda, et AIRi muusika on elektrooniline muusika, eeskujudeks ehk Jean Michel Jarre (no jälle prantslane) ja Vangelis, kuid lisaks elektroonikale on duo muusikas ka psüheedeelilist rokki (*à la Pink Floyd*), nn krautrokki (*à la Tangerine Dream*), elektroonilist *eurodance'i* (*à la Space* (seegi on prantsuse ansambel)) ning prantsuse muusikast võib sarnaseid jooni otsida ka Francis Lai ja Serge Gainsbourg'i loomingust. Mõnusalt kirju, kuid ka mõnusalt hea.

Detsembrikuus jõuab AIR Tallinnasse esinema, eks siis saa näha, kui mitu süntesaatorit ja pilli mehed lavale toovad, kuid arvata võib, et instrumentide hulk saab olema suur. Loodetavasti on laval ka Moogi süntesaatorid, Wurliizer ja vocoder jpm.

[d] MARKO TIIDELEPP

[RAAMAT]

Seltsimees J

Pete Earley

• Mul on siiralt kahju, et eesti keeles ilmub vähe poliitilisi põnevikke ja eriti vähe poliitilisi põnevikke, mis oleks tegelikult dokumentaalteosed.

Pete Earley annab edasi Vene Välisluureteenistuse SVR polkovniku Sergei Tretjakovi loo, kes 2000. aastal New Yorgis jäljetult kadus. Hiljem selgus, et talle pakuti USAAs varjupaika. Seltsimees J ehk Sergei Tretjakov oli FBI topelagent ning tema antud informatsiooni peetakse USA luure viimaste aastakümnete suurimaks tööõiduks.

Kindlasti on põnev ammutada raamatust infot ja ülevaadet nii KGB kui ka SVRi tööst, kes ja miks nende kolme tähe taha peituvates organisatsioonides töötavad, millised on need inimesed. Lugeja näeb nii suurt idiootsust kui ka ülimalt salakavalust ning tõelist spioonimängu. Teisalt on huvitav aru saada ka sellest, miks Tretjakov SVRile selja pöörab ja hoopis USA valib – põhjus on lihtsalt Venemaa allakäigus.

[d] MARKO TIIDELEPP

[RAAMAT]

Kaevajad, Tiivad

Terry Pratchett

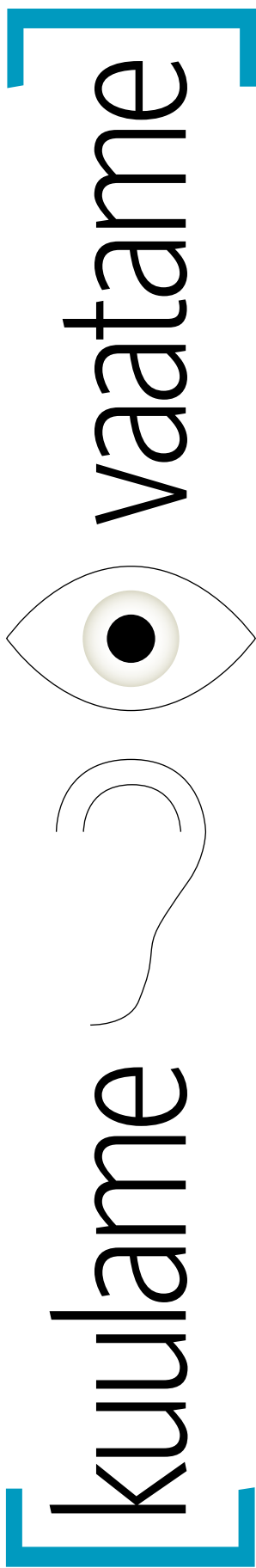
• Jätuks esimesele Bromeliadi osale lugesin läbi ka kaks ülejäänud raamatut, «Kaevajad» ja «Tiivad». Hea oli, sest esimesest raamatust jäi kuidagi pooletoobine mulje. «Kaevajad», mis räägib Kaubamajast põgenenud ja end karjäärisesse seadnud noomidest, ja «Tiivad», milles noomid koguni lennuki kaaperdavad, tunduvad olevat palju vähem pingutud ja mängulisemad. Mingit rolli mängib kindlasti see, et esimese osa vägisi punnitatud suletud ühiskonna ja religiooni pilamine asendub nüüd lihtsa lõbusa jutustamisega ja see õnnestub Pratchettil palju paremini.

Noome aitab nende seiklustes nüüd Asi ning tema abiga õnnestub neil kaaperadada lennuk, mis on teel salapärasesse Floridiasse. Arnold Co (As. 1905) pole raamatutest siiski kadunud, vaid ta saadab noomidele Pojapoja 39, kel, nagu lõpuks selgub, on mängida ootamatult tähtis roll noomide pääsemisel.

Tegelikult oleks võinud nende kolme raamatu asemel olla üksainus. Kui juba lugema hakata, siis kindlasti kõiki kolme osa, need ei tööta eraldiseisvate raamatutena nagu näiteks Kettamaailma sari.

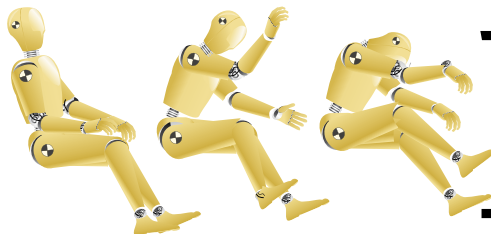

[d] SVEN VAHAR

inimkatse

Meie toimetaja Sven elab 12 kuud 5000kroonise arvutiga.

Kolmeteistkümnes kuu

• Ametlikult sai inimkatse eelmisel kuul läbi, aga kuna oli ette teada, et kohe järgmisel kuul tuleb välja Windows 7, otsustasin teha veel ühe erakorralise katse ja aastataguse odava sülearvuti ka sellega ära proovida. Arvata on, et ma pole ainus. Paljud Windowsi-kasutajad, kes on senimaani jäänud truuks vanale heale Windows XP-le ja on Windows Vista vahele jätnud, hiilivad nüüd silmanurgast Windows 7-t, sest see on paljuski just selline, milline oleks pidanud olema Vista, aga ei olnud. Isegi tootetutvustuslehel microsoft.com/windows/windows-7/ küsib Microsoft sinna sattunud veebikasutajalt, et kas too endiselt hoiab kinni Windows XP-st, mitte Vistast.

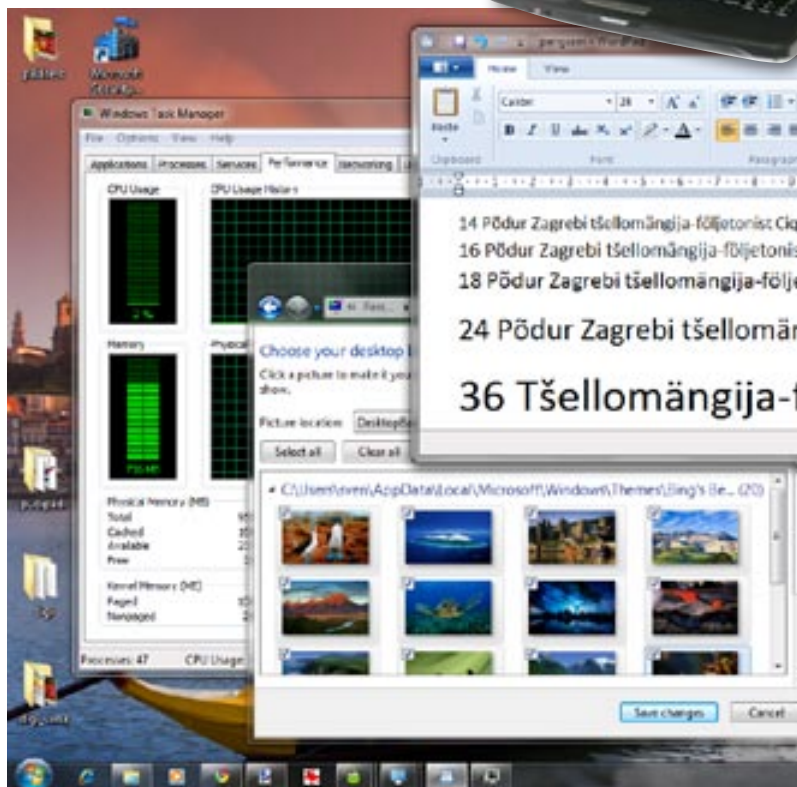
Mäletate, millalgi keset aastat kasutasin ma Emachines E520 peal ajutiselt nii Windows 7 beeta- kui RC-versioone ja olin esialgsed optimistlikud hinnangud sunnitud lõpuks muutama kurvaks tõdemuseks, et näib, nagu käiks Windows 7 tagasihoidliku riistvaraga arvutile ilmselt üle jõu.

Windows 7 arvuti kiirust ei röövi

Ma ei tea, mida täpselt Microsoft on RC ja lõppversiooni vahepeal teinud, aga mis iganes see on, see on väga hea. Windows 7 RC venis ja jõnksutas, jäädes täpselt selle piiri peale, kus arvuti päris kasutamiskõlbmatu pole, aga kus ta hakkab juba närvidede käima, sest otsustab mõtlema jääda just valede kohtade peal.

Microsoft pakub ametlikult proovimiseks Windows 7 versiooni Enterprise. Kui miski võiks Emachinesi võhmale võtta, siis pigem Enterprise kui Home, eks? Näib, et mitte. E520 täidab süsteemi miinimumnõuded, kuid mitte just ülearu kuhjaga. Celeroni protsessor pole teab mis jõujuurikas ja 1 GB mälu paneb tänapäeval isegi XP kasutajad nina kirtsutama. Pärast installi võtab Windows 7 arvuti ühest gigabaidist mälust kohe ära umbes pool, 490–500 MB. Sinnakanti see niisama nipet-näpet tehes ka jääb. Nipet-näpet tähendab siis praktikas ühte-kahte IE akent, Paint.NET'i avatud pildiga ja paari Write'is avatud tekstidokumendi. Kui need sulgeda, kukub mälukasutus alla 400 MB. Aga viirustõrje, küsite? Jah, viirustõrje on peal, Microsoft Security Essentials.

Muidugi, niipea kui ma hakkaksin kasutama raskekaallastest rakendusi, nagu Firefox või OpenOffice, jääks arvuti hätta. Sõltub muidugi kannatusest, pika meelega inimene saaks selle riistvara peal küllap kõike kasutada, aga kui hoida saledat joont ja pruukida juba loo-

1 GB mälu ja 2 GHz Celeron on Windows 7 jaoks piisav. Testitud.

EMACHINESI ARVUTI ANDIS
PIKAAJALISSE TESTI PHOTOPOINT.

muomaselt väikesi ja kiireid rakendusi, pole pikka meelt vajagi. Brauseriks Chrome, pildivaaturiks Irfanview, Office'i dokumente saab vaadata Write'i abil või lasta Google Docsil teistendada ... Mida veel vaja? Mõni kergekaalulisem muusika- ja videomängija ka siia juurde ja ongi nagu päris.

Kõik saab muretult tööle

Kõik tarvilikud funktsioonid arvuti küljes töötavad: WiFi, helitugevuse ja ekraani heleduse muutmise klahvikombinatsioonid ja kõik muugi. Olen veidi üllatunud, olin sisimas valmis vaevaliseks kasutamiskogemuseks, aga mida pole, seda pole. On hoopis tagasihoidlike tehniliste andmetega odav arvuti, mis sobiks täiesti vabalt ka uusima Windowsiga igapäevaseks kasutamiseks. Tundub, et Microsoft on viimaks suutnud murda kõigi poolt seni vaikumisi tõena võetud väite, et iga uue Windowsi jaoks on paratamatult vaja osta endisest vingem ja uuem riistvara.

Vaata kui
pöörane kaubavalik...

...digifoto printimine
ainult 1.50 krooni...

...see on minu e-pood!

...*just teile.*

www.ox.ee

ContiVikingContact™ 5

Katsumusteks valmis!

Treenitud turvalisuseks...

www.continental-tyres.com

Continental

Tyres – Engineered in Germany.